

SZAKMAI BESZÁMOLÓ 2021

ESZTERGÁR LAJOS CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI
SZOLGÁLAT ÉS KÖZPONT

Pécs, 2022.03.25.

Nagy István
igazgató

BEVEZETÉS

Az **Esztergár Lajos Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ** a 2020-as évi szakmai tevékenységét a szociális és gyermekvédelmi törvény, a végrehajtási rendeletek és az önkormányzati rendelet alapján szervezte meg. A területen élők segítségének megszervezése a szociális segítő tevékenység, esetmenedzselés és speciális feladatellátás biztosításával valósult meg. A szolgáltatás, egyéni esetkezelés, konfliktuskezelés, prevenció, csoportos és közösségi tevékenységek megszervezésével került megvalósításra. A feladatellátás során a kliensek számára biztosított volt a szociális segítő munka, valamint a gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez kapcsolódó segítő, kontrolláló, segítő/támogató hálózat megszervezését biztosító tevékenység. A speciális feladatellátás tekintetében a jogszabályban meghatározott valamennyi szolgáltatási elem elérhető a kliensek számára.

A szakmai tevékenység megszervezése során figyelembe vételre került a pandémia megfelelő kezelésére vonatkozó intézkedés szükségessége, valamint a pandémia kezelésére vonatkozó szaktárcai és fenntartói ajánlások és intézkedések.

Az Esztergár Lajos Család-és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ által biztosított gyermekjóléti szolgáltatások

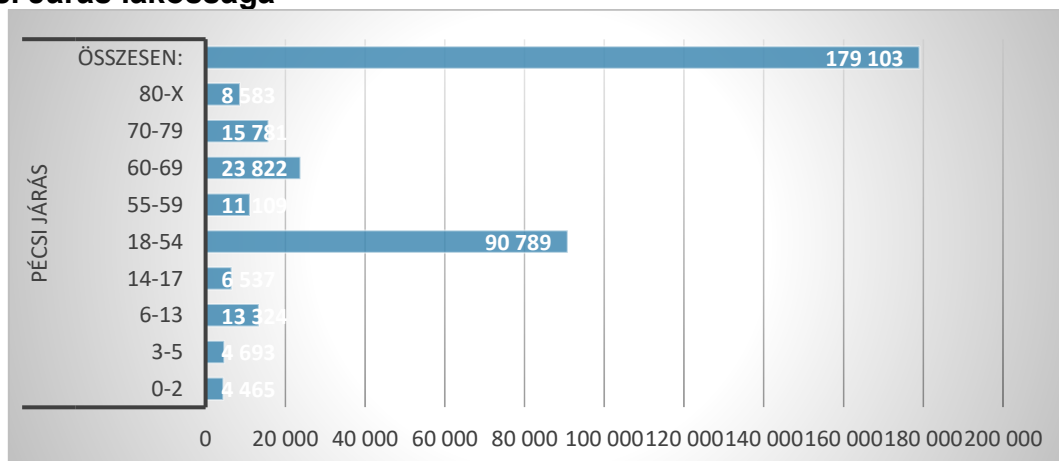
1. Család-és Gyermekjóléti Szolgálat keretében családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás.
2. Család-és Gyermekjóléti Központ szolgáltatás.
3. Gyermek Átmeneti Otthona
Ellátási terület: Pécs közigazgatási területe.

Az ellátási terület településszerkezete, demográfiai sajátossága. (KSH 2019)

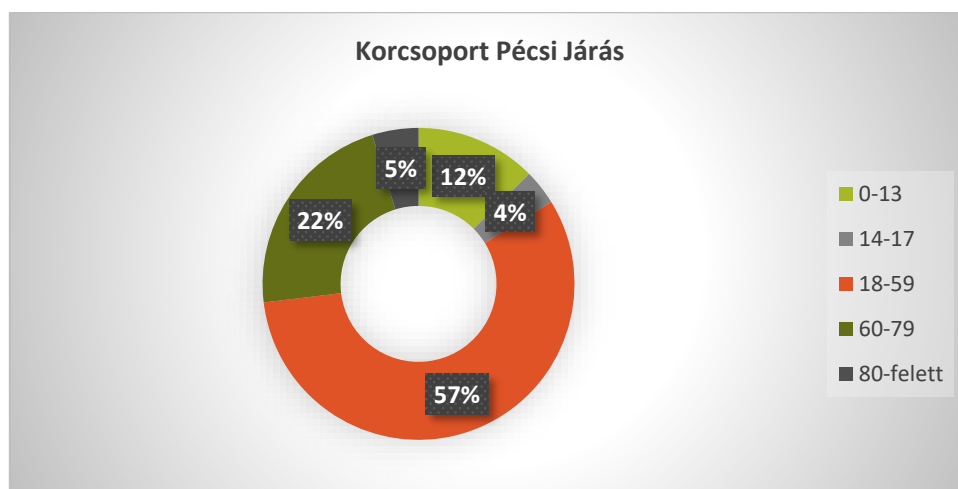
Pécsi Járás: **Területe 623,07 km², népessége 179 103 fő, népsűrűsége 304 fő/km².**

Az ellátási területen 40 település található, ebből 2 város – Pécs, Kozármisleny -, 38 község. 1 település 2000 fő feletti. 1 település 5000 fő feletti (Kozármisleny a térség legdinamikusabban fejlődő települése, amely 2007-ben kapott városi rangot) és 1 település Pécs városa 148 030 fő feletti lakossal rendelkezik.

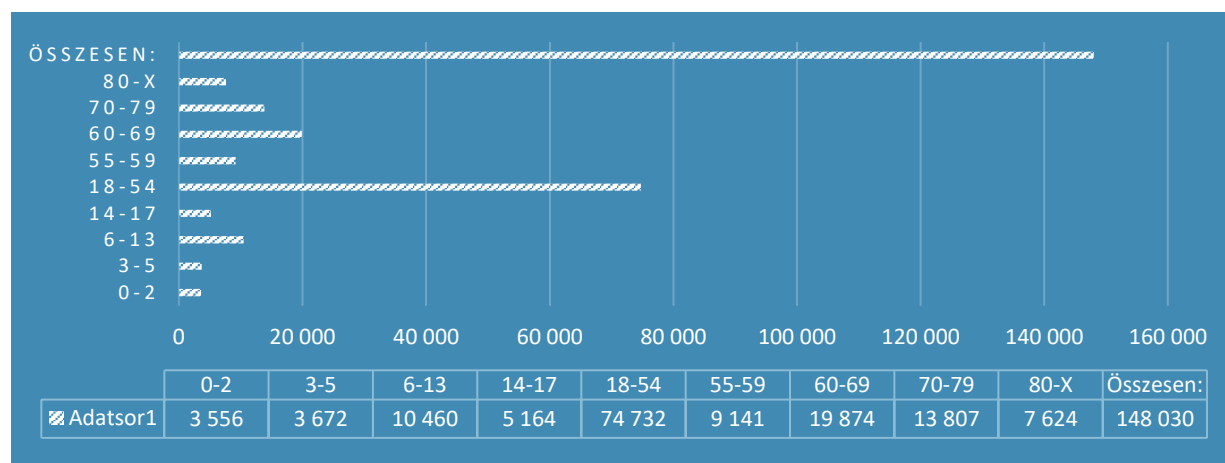
Pécsi Járás lakossága

A járás területén a 60 év feletti lakosok száma: 48.186 fő, 18-54 év közöttiek száma: 90.789 fő, 17 év alatti lakosok száma: 29.019 fő. Természetesen településenként ez az arány más képet mutat.

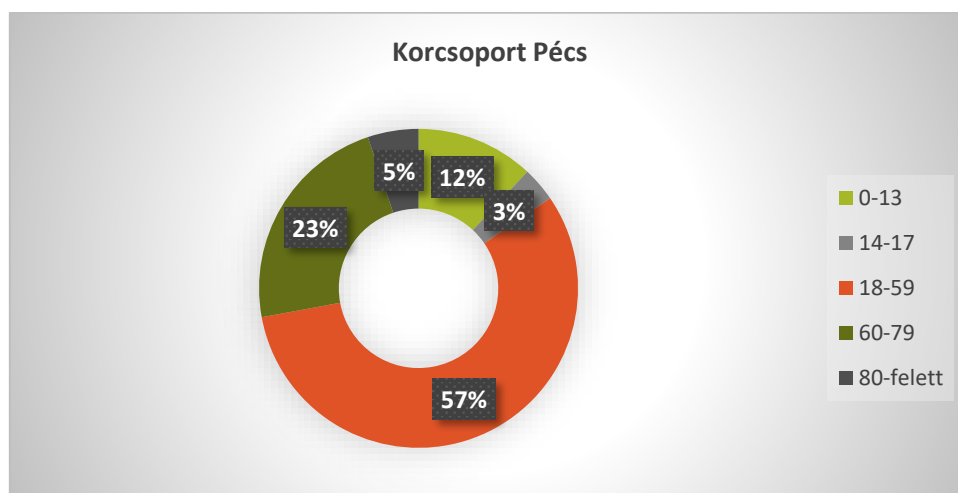

Pécs lakossága

KSH 2019

Pécs településen a 60 év feletti lakosok száma: 41.305 fő, 18-54 év közöttiek száma: 74.732 fő, 17 év alatti lakosok száma: 19.180 fő.

I. CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

1. Ellátási terület

A Család- és Gyermekjóléti Központ (továbbiakban Központ) ellátási területe a 2020-as évben nem változott a 2019-es évhez képest. A Pécsi Járásban, azaz 40 településen látják el a hatósági gyermekvédelmi intézkedéshez kapcsolódó feladatokat.

2. Személyi feltétel

A Központban 2021 évben 20 esetmenedzser teljes munkaidőben volt foglalkoztatva, a feladatellátást egy szociális asszisztens segíti. Az egységünkben, csupán egy esetmenedzser személye cserélődött ki. Az egység munkáját egy szakmai vezető, és egy szakmai vezető helyettes irányítja.

3. Tárgyi feltétel

A Központ esetmenedzserei 4 irodában vannak elhelyezve. Az irodák nagyon zsúfoltak. A Központ munkatársai közül nem rendelkezik mindenki önállóan számítógéppel. Ez folyamatos alkalmazkodást igényel, hogy minden kolléga határidőre el tudja készíteni a dokumentumait. A számítógépek nagy része elöregedett, elavult. Ez a probléma különösen érezhető a nyáron bevezetésre került Gyermekünk Védelmében Rendszer (GYVR) napiszintű használatánál. Az esetmenedzserek számára fontos lenne a „saját” céges mobil készülék.

Az esetmenedzserek a Központ Pécs, Anikó utcai épületéből napi rendszerességgel járnak az ellátási terület teljes egészébe. Az esetmenedzserek rendszeresen ügyfélfogadást tartanak az ügyfelekhez legközelebb eső Család- és Gyermekjóléti Szolgálat telephelyén. Az utazás sok időt vesz igénybe, de tapasztalataik szerint kevés ügyfél jelenik meg a telephelyeken. A kistérségi terület ellátásban az esetmenedzserek egyrésze saját gépjárművük használatával végzik munkájukat, illetve elengedhetetlen az intézmény szolgálati autója, ami a nehezen megközelíthető és tömegközlekedéssel nem elérhető területeken lévő ügyfelek elérésében segíti az esetmenedzserek munkáját.

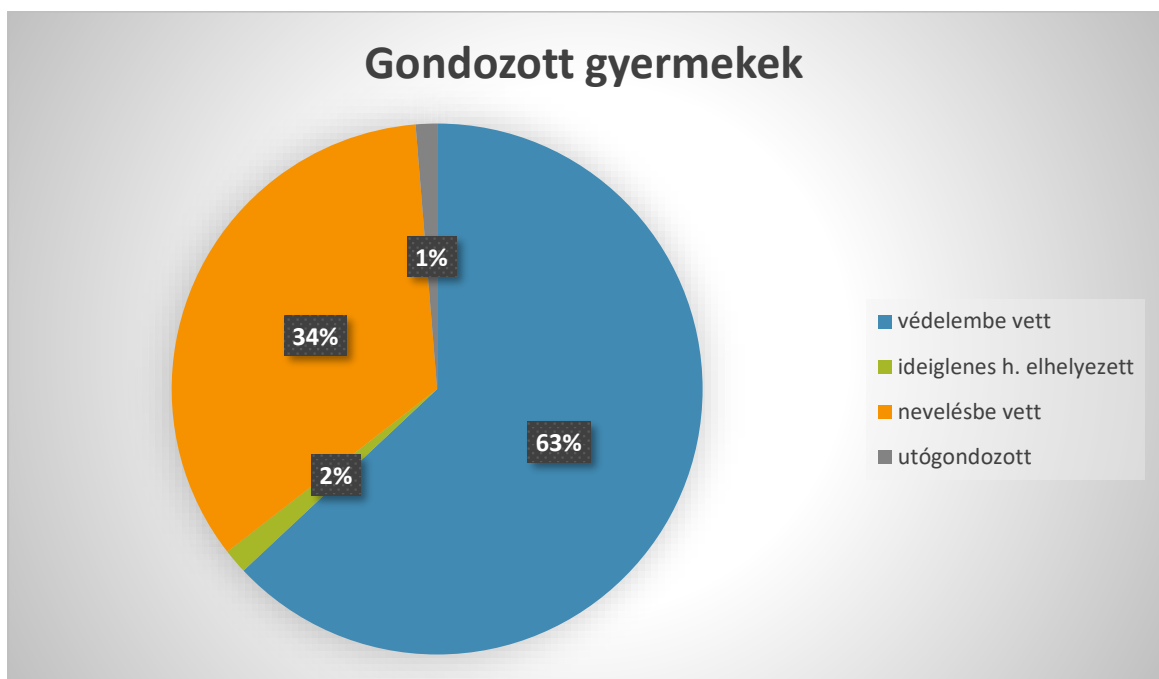
4. Igénybe vevők száma

Az 1. számú táblázat enyhe csökkenést mutat mind a védelembe vett, mind a nevelésbe vett gyermekek számában. Ez azt jelentette, hogy az átlag esetszám is minimálisan csökkent a 2021. évben. Az év során több új eset érkezett és számos eset lezárásra került, így a családok folyamatosan változnak.

A védelembe vett és ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekekkel 16 esetmenedzser foglalkozott, átlagos esetszámuk 22. A nevelésbe vett és utógondozott gyermekeket és családjukat 4 esetmenedzser segíti. Ezen esetmenedzserek átlagos esetszáma 53. Vannak olyan nevelésbe vett gyermekek, akik vérszerinti szülei a pécsi járásban rendelkeznek állandó lakcímmel, de ismeretlen helyen tartózkodnak, vagy börtönbüntetésüket töltik, vagy külföldön vállaltak tartós munkát. Ezekkel a szülőkkel az esetmenedzser nem tud aktív munkát folytatni, azonban az egyéb törvényi előírásnak itt is eleget kell tennie, helyzetértékelést kell készítenie, a nevelésbe vétel felülvizsgálatát megelőzően meg kell látogatnia a gyermeket a gondozási helyén, rendszeresen kapcsolatot kell tartania a gyermekvédelmi gyámmal, stb. Tehát ezen esetekkel is munkát kell végeznie az esetmenedzsernek, azonban a gyermekek hazagondozására itt nincs lehetőség.

	Védelembe vett gyermekek száma	Védelembe vett gyermekek családjának a száma	Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma	Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek családjainak száma	Utógondozott gyermekek száma	Utógondozott gyermekek családjának száma	Nevelésbe vett gyermekek száma	Nevelésbe vett gyermekek esetében gondozott szülők
2021.01.31	695	341	21	13	16	13	377	251
2021.12.31.	632	352	15	9	13	10	343	201

1.sz. táblázat A megadott két időpontban gondozott esetek száma

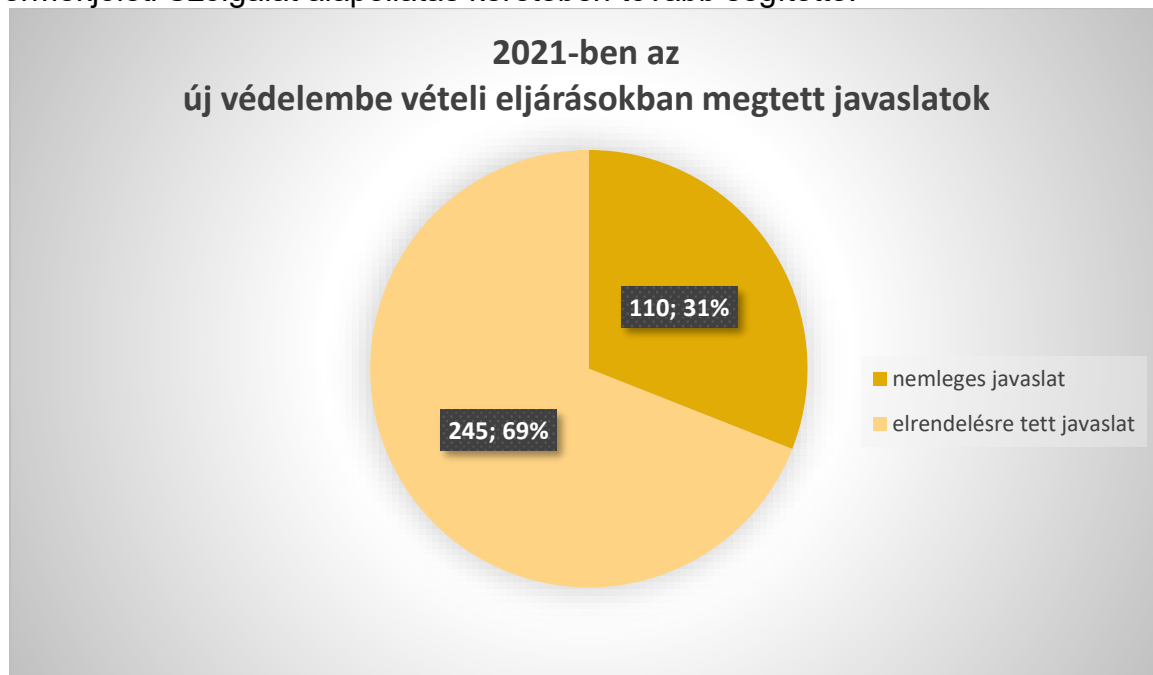
Gondozott gyermekek ellátási forma szerinti százalékos megoszlása

5. Hatósági intézkedésekre tett javaslatok

5.1. Védelembe vétel

A 2021 évben a Központ 245 új esetben tett javaslatot védelembe vételi eljárás során hatósági intézkedés elrendelésére. A Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Gyámügyi Osztálya az év során a védelembe vétellel kapcsolatosan 4 esetben nem értett egyet a Központ által tett javaslattal.

93 esetben a Központ a védelembe vétel mellőzését javasolta. Minden esetben a védelembe vételi eljárás megszüntetését követően a családot a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat alapellátás keretében tovább segítette.

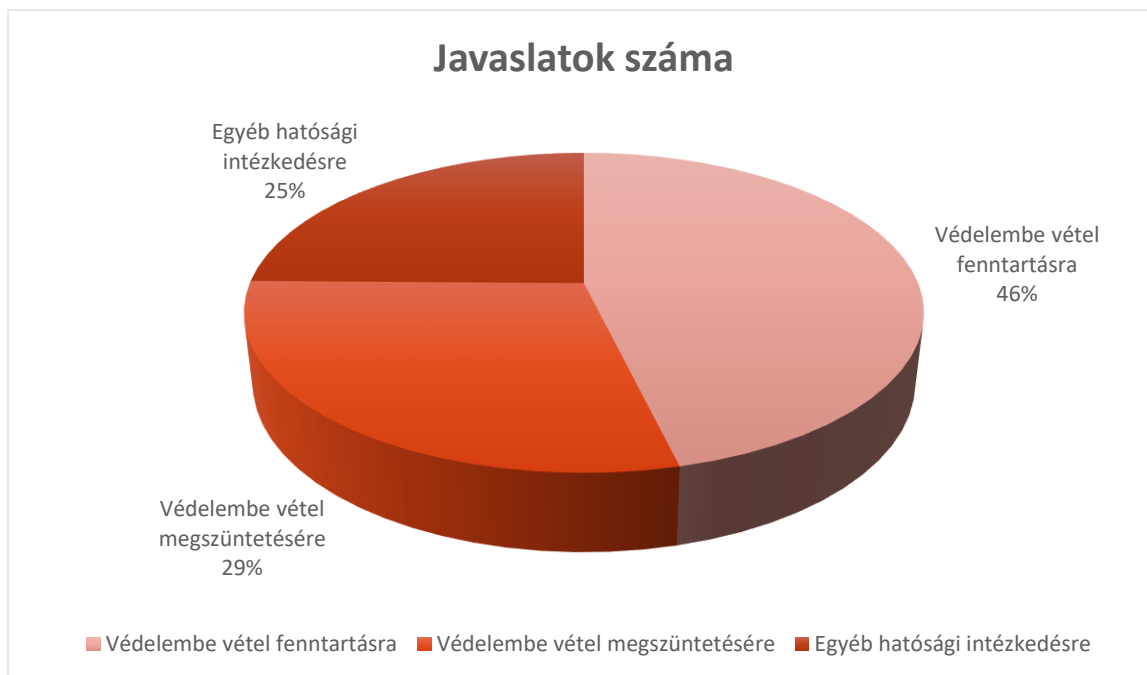

2.sz. ábra Új védelembe vételi eljárásban megtett javaslatok

Az év során a Központ 249 esetben tett javaslatot védelembe vétel felülvizsgálata ügyében. A védelembe vételi határozatok többségében a védelembe vételt 1 évre rendeli el a Gyámhatóság, de előfordul, hogy 3, vagy 6 hónap elteltével van a felülvizsgálat. Több esetben a Központunk kéri a felmerülő súlyos problémák miatt a védelembe vétel rendkívüli felülvizsgálatát.

A Központ 153 esetben kérte a védelembe vétel fenntartását, mivel a veszélyeztető körülmények még nem szűntek meg maradéktalanul. A 153 javaslat 261 gyermeket érintett. Ezekben az ügyekben további szociális segítő tevékenységre volt szükség.

A Központ 96 esetben kérte a felülvizsgálat során, hogy eredményesség miatt szüntessék meg a védelembe vételt. A 96 javaslat 146 gyermeket érintett. Az esetmenedzserek ezekből a sikeres esetekből tudnak érzelmileg töltődni, hogy a kiégést el tudják kerülni

3. sz. ábra A védelembe vétel felülvizsgálatával kapcsolatos javaslatok megoszlása

A védelembe vétellel összefüggésben mindenképpen ki kell hangsúlyozni, hogy 2021. – köszönhetően többek között a pandémiának is – több új tényezőt hozott be a családok életébe. A kényszerű bezártság, bizonytalanság, nemcsak a megszokott életritmus megváltozását hozta magával, de felerősödtek a családi konfliktusok, valamint a családon belüli erőszak előfordulásának száma is megnövekedett.

A gyerekek mindennapjait is gyökeresen érintette a járványhelyzet: az online oktatás elrendelése, majd megszüntetése, más, a korábbtól eltérő élethelyzetet alakított ki náluk is.

Ez újfajta kihívást jelent a szakemberek számára, különösen annak tükrében, hogy még nem ismert senki előtt pontosan milyen következményekkel zárulhat a világjárvány.

5.2. Megelőző pártfogás

2021. évben összesen 67 esetben tett valamilyen javaslatot a Központ megelőző pártfogás kapcsán. Ezen javaslatok tartalmazzák az új eseteket és az eljárás megszüntetését követő 6 hónap elteltével történő felülvizsgálatot is. A 2020-as évhez képest emelkedett az esetek száma, azonban még mindig nagyon alacsony ez a gyermekvédelmi hatósági intézkedés. 2021. december 31-én 25 gyermek esetén volt elrendelve a megelőző pártfogás. A Központ véleménye szerint sokkal több esetben lenne szükség erre a hatósági intézkedésre. Az előző években azt tapasztalta Központunk, hogy ahol elrendelésre került ez az intézkedés, ott sokkal kevesebb esetben fordult elő bűnisméltés. Azonban az látszik, hogy egyre több esetben merül fel ezen intézkedés szükségessége, ami egyértelműen alátámasztja azt a tapasztalatot, hogy megnövekedett a fiatalok bűnelkövetők száma. A megelőző pártfogás alatt a gyermekeknek a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztály Községi Foglalkoztatójának különböző csoportfoglalkozásain is részt kell venniük, ami javítja a bűnisméltés elkerülésének előfordulását. A pandémia sajnos ebben az esetben is nehezíti a munkát. A pártfogó

felügyelők több esetben nem tudnak családlátogatás alkalmával megismerkedni a családdal, telefonon tudják a kapcsolatot felvenni az érintettekkel. Nagyobb hangsúlyt kapott a központ a munkájukba, az esetmenedzserek tájékoztatójára nagymértékben tudnak támaszkodni.

5.3. Ideiglenes hatályú elhelyezés

A Központ a 2021. év során közvetlenül 25 gyermek esetében írt ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslatot. 22 gyermek esetében a Gyámhatóság egyetértett a javaslattal, míg 3 esetben nem rendelte el a Gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést. A 25 ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek 14 családban élt. Itt is érdemes megjegyezni, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezésnél új elemként megjelent a kiskorú gyermek pszichés állapota, mint indok, ami olyan súlyú volt, hogy a saját családjában történő további nevelkedése már nem volt kivitelezhető.

5.4. Nevelésbe vétel

A Központ a 2021-es év során 225 esetben tett nevelésbe vétellel kapcsolatban javaslatot. Az év végén 343 nevelésbe vett gyermek ügyében dolgoztak az esetmenedzserek.

57 új esetben, ami 79 gyermeket érintett, javasolta a Központ a nevelésbe vétel elrendelését.

A javaslatok elbírálásánál alapvető szemponttá vált az a körülmény, hogy a szakellátás telítette vált, és a szabad férőhelyek hiányában, még ha indokolt is lenne a gyermek családból történő kiemelése, a családban való további gondozás valamilyen formáját írja elő a hatóság.

Szintén problémát jelent az, hogy a nevelésbe vételi ügyek elhúzódnak nem egy esetben, adott esetben több hónapot is meghaladóan.

A szülők hozzáállása sem támogatja minden esetben azt, hogy a gyermekek hazagondozása megvalósulhasson: nem tartják a kapcsolatot az esetmenedzserekkel, nem tesznek semmit annak érdekében, hogy az a súlyosan veszélyeztető körülmény, ami a nevelésbe vételt eredményezte, megszűnjön. A lakóhelyük megváltozását sem feltétlenül közlik az esetmenedzserekkel, így érdemi kapcsolatot nem lehet velük tartani, ami viszont nem jelenti azt, hogy a szükséges adatlapokat nem kell kitölteni, az adminisztrációt nem kell elvégezni.

5.5. Családbafogadás

72 esetben kérték fel a Központot családbafogadással kapcsolatos eljárás során javaslattételre, és környezettanulmány elkészítésére, ami az előző évhez képest majdnem megduplázódott. A Központ a környezettanulmányok többségének az elkészítésében a Szolgálat segítségét igényelte.

6. Esetkonferencia, esetmegbeszélés, esetkonzultáció

A Központ 196 esetkonferencián vett részt a tárgyévben, mely 356 gyermeket érintett. Ebből 53 esetkonferenciát szervezett önállóan, 143 esetkonferenciát a Szolgálatok szerveztek.

A tárgyévben az esetmenedzserek 925 esetkonzultációban vettek részt, aminek a száma a tavalyi évhez képest nagymértékben megemelkedett köszönhetően annak, hogy szinte minden ügyben részt vesznek a Szolgálat családsegítői.

7. Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek

7.1. Tárgyalásokon való részvétel

A Központ esetmenedzserei 44 első védelemben vételi tárgyaláson, 89 védelemben vétel felülvizsgálati tárgyaláson, 35 nevelésben vétel felülvizsgálati tárgyaláson, 22 elhelyezési tárgyaláson, és 18 egyéb hatósági tárgyaláson vett részt. A tárgyalások többsége a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályán voltak. Látható, hogy az előző évekhez képest kevesebb tárgyalás került megtartásra. Ennek oka, hogy a pandémia következtében a Gyámügyi Osztály nem tarthatott tárgyalásokat. A határozatokat az elkészített iratanyag, valamint az érintett felek írásbeli vagy távközlési eszköz útján előterjesztett nyilatkozata alapján hozta meg. Az ügyfelek írásbeli nyilatkozataival kapcsolatban több esetben az esetmenedzserek intézkedtek azon klienseink vonatkozásban, akik azt nem tudták megírni.

7.2. Szociális segítő tevékenység

A COVID-19 járvány sok szempontból alapvetően befolyásolta a szakmai munkát. Az esetmenedzserek a járványügyi szabályok, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott eljárásrend előírásainak betartása mellett továbbra is látogatták a családokat, elvégezték a kötelező szakmai munkát.

A családokra nagy nyomás nehezedett ebben az időszakban, a mélyszegénységben élő emberek anyagi helyzete tovább romlott. Sokan még közmunkásként is elvesztették az állásukat. Az áremelkedések és a beszűkült munkalehetőségek miatt megélhetési problémákkal jelentkeztek. A járvány nem csupán anyagilag, de mentálisan is érintette ügyfeleinket. A bezártsággal hozható összefüggésbe, hogy az elmúlt évben megemelkedett a családon belüli erőszakos cselekmények száma.

A járványidőszak főleg a középiskolás fiatalokat sújtotta. A gyerekek elszoktak a rendszerességtől, a tanulástól, nehéz visszazoktatni őket az iskolai életre, az ott elvárt viselkedésre. A gyermekeknél is megjelentek a mentális zavarok, melyek nagyfokú szorongással, depresszióval, barátoktól, családtól való elszigetelődéssel, suicid készletességekkel, dührohamokkal járt. A gyermekek magukra maradtak a problémáikkal. A gyerekek szempontjából hátrányt okozott, hogy többnyire a szülők sem tudtak érdemben segíteni a gyerekeknek a kapott feladatok megoldásában, tanulásukat nem tudták érdemben támogatni. A hátrányos helyzetű családok nem rendelkeznek sem a digitális oktatáshoz szükséges eszközökkel, sem az eszközhasználatot támogató tudással.

A zárást követően olyan hátrányokat halmoztak fel, amit csak rengeteg energia és időráfordítással lehet visszahozni.

A kapcsolattartási problémáknak a pandémia új színtere lett, a szülők számára újabb játszmák lehetőségét kínálva, ami tovább nehezítette munkánkat.

A védelemben vett gyermekek és családjuk gondozása, valamint a családjából kiemelt gyermekek családjába történő visszakerülésének segítése az esetmenedzserek részéről tervezett, komplex tevékenységként valósul meg. A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében az esetmenedzserek különböző szolgáltatásokba, ellátásokba delegálják a családokat, és szociális segítő tevékenységet folytatnak. Védelemben vétel esetén az egyéni-gondozási tervben határozza meg az esetmenedzser a család, a gyermekek életében jelen lévő szakemberek, a családsegítő és az esetmenedzser feladatait. Itt van lehetősége egyénileg, minden adott problémára speciális feladatot kiszabni, pontos határidők megadásával.

A tárgyévben az esetmenedzserek 2269 családlátogatást végeztek. A családlátogatások száma az elmúlt évekhez képest alacsonyabb, ami szintén a pandémiának tudható be. A gondozott családok egyharmada szinte egyáltalán nem

jelenik meg a Központ épületében, annak ellenére, hogy a gondozási-nevelési tervben a felváltott kapcsolattartási helyszín van előírva.

Az idei évben is a kapcsolattartási nehézségek miatt elrendelt védelembe vételek esetében sikerült a Központnak a legkevesebb eredményt elérni. Az esetek jelentős részében nem sikerül előrelépést elérni a gyermekek veszélyeztetettségének csökkentésében.

A nevelésbe vett gyermekek szüleivel folytatott munka során van a legkevesebb pozitív visszajelzés és pozitív eredmény. A statisztikai adatokból látható, hogy minimális családba került vissza gyermek a tárgyév során. Sok szülőnek még a gyermek családból történő kikerülését követően sincs belátása addiktológiai, vagy pszichés problémáira, így nem is kezelik azokat.

A Központ sikernek könyveli el, hogy a családsegítők és az esetmenedzserek között megfelelő az együttműködés, közöttük nincs hierarchia, rivalizálás. Az esetkonferencián mindig sikerül konszenzusos álláspontot kialakítani, és azt követően az Intézmény munkatársai azonos álláspontot képviselnek. Megfelelően működik a közös szakmai együttműködés és gondolkodás.

Ezt erősíti az is, hogy a hatósági ügyek ellátásába, védelembe vétel elrendelése esetén, a családsegítők is közreműködnek, mint bevont szakemberek. Ilyen módon elérhető az, hogy egy-egy ügyben több szakember van intenzív módon a családok életében, ami nem csupán azt eredményezi, hogy szorosabb kontroll mellett működnek a továbbiakban ezen családok, hanem azt is, hogy probléma esetén gyorsabb reakcióval lehet fellépni a veszélyeztető tényezők megszüntetése érdekében.

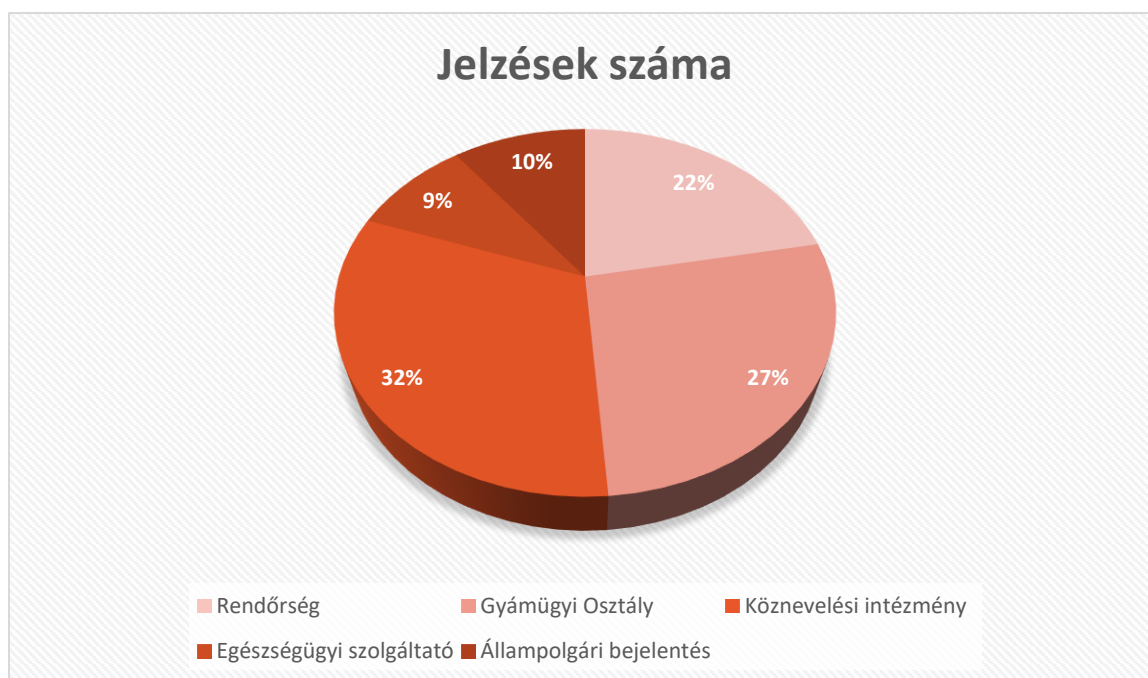
Szintén fontos együttműködés alakult ki az óvodai-iskolai szociális segítőkkel, a velük folytatott aktív és érdemi kommunikáció azt eredményezte, hogy a hatósági intézkedéssel érintett családokkal összefüggésben felmerülő veszélyeztető tényezők még könnyebben csökkenthetők, illetve szüntethetők meg, továbbá a közreműködésüknek köszönhetően jelentősen javult a nevelési-oktatási intézményekkel való együttműködés.

Központunkhoz köznevelési intézményektől érkezett a legtöbb jelzés (156 db) a 2021-es évben. Ezen jelzések nagy százaléka iskolai igazolatlan hiányzásokról szólt, azonban egyre nagyobb arányban jelennek meg azon tartalmú jelzések, melyek súlyos magatartási problémákról számolnak be.

A Gyámügyi Osztályról 132 jelzés érkezett.

A rendőrség 108 jelzést küldött a tárgyévben, a jelzésekből kitűnik, hogy fiatalkorúak által elkövetett deviáns magatartásformák, családon belüli erőszak egyre nagyobb mértéket öltenek. Családok Átmeneti Otthonából és a Gyermekek Átmeneti Otthonából összesen 14 jelzés érkezett.

A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködést megfelelőnek találja a Központ.

4. sz. ábra A Központ számára legtöbb jelzést küldők

I/II. Speciális szolgáltatások

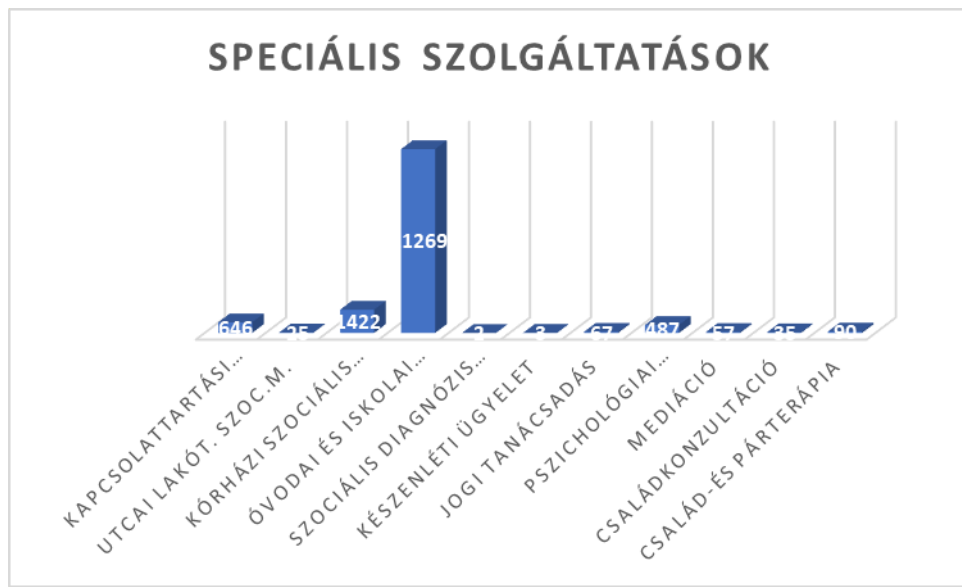
Az elmúlt évben a jogszabályi előírásoknak megfelelően a Központban biztosították a speciális szolgáltatásokat az ügyfelek számára.

Speciális szolgáltatások statisztikai összesítő adatai

Tevékenység	Összes tevékenység	Összes ellátott száma
Kapcsolattartási ügyelet	646	71
Utcai lakót. Szoc.m.	25	3
Kórházi szociális munka	1422	435
Óvodai és iskolai szoc.m.	11269	29018
Szociális diagnózis felvétele	2	2
Készenléti ügyelet	3	
Jogi tanácsadás	67	67
Pszichológiai tanácsadás	487	71
Mediáció	57	61
Családkonzultáció	35	33
Család-és párterápia	90	48
Összesen:		

A speciális feladatellátás tekintetében a legtöbb elért kliens az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység esetében jelenik meg, melynek oka az oktatási-nevelési intézményekben folytatott közösségi szociális tevékenység szervezése. Ennek során szinte az egész intézmény a programba bevonásra került. A kórházi szociális munka során szintén magas számban kerülnek bevonásra a kliensek, akik elsősorban az egészségügyi személyzet jelzései által kerülnek az ellátásba. A pszichológiai tanácsadásban részesülők száma szintén jelentős, továbbá azon kliensek jelennek

meg a szolgáltatásainkban, akik életvezetési, családi működési zavarok és konfliktus kezelési problémákkal küzdenek, ők a mediáció, kapcsolattartás, családkonzultáció, család és parterápia szolgáltatásokat veszik igénybe.

1. Jogi segítségnyújtás

2021. évben 67 arra rászorulóknak nyújtottunk jogi tanácsadást. A tanácsadás keretein belül okiratok - elsődlegesen keresetlevelek – szerkesztésére is sor került. A COVID-19 vírus, 2020-hoz hasonlóan, alapvetően befolyásolta az ügyfélfogadást. Az ügyfelek is inkább elektronikus úton, illetve telefonon keresztül kértek tájékoztatást jogi jellegű problémáikkal kapcsolatosan. A korábbi évekhez hasonlóan, 2021-ben is a családjogi problémákkal kapcsolatos megkeresések domináltak, a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése, valamint a szülői kapcsolattartásokkal összefüggő kérdések, eljárások mellett új elemként jelentkezett a COVID-19 vírus elleni védőoltások kiskorúak történő beadatásával kapcsolatos szülői konfliktusok. Ez utóbbi kérdésben jelentős nehézséget jelent a jogi szabályozás teljes hiánya, valamint az, hogy maga az oltás körüli – közéletben is nagy vihart kavart - viták nagyobb indulatokat váltottak ki a felek között.

2. Pszichológiai tanácsadás

Az intézményünk saját pszichológusok alkalmazása mellett tudta biztosítani szolgáltatását gyermekek részére, amelynek egész évben folyamatoságát biztosítani tudtuk. A korábbi évekhez képest nehézséget okozott, hogy csak egy pszichológus tudta a tevékenységet ellátni, és az ő személye is változott az év folyamán. Talán ennek tudható be egy minimális csökkenés az esetszámokban hiszen év végén az ügyfelek ellátását csak a központban tudtuk megoldani, és ez nehezítette a szolgáltatás nyújtását.

Alapellátásból delegált kliensek

Az alapellátás keretében a gondozott gyermekek összes létszáma 51 fő volt. Az elvégzett ellátás két fő formája a diagnosztikus valamint a terápiás munka voltak. A terápia típusok közül a leggyakrabban alkalmazott forma a szupportív terápia volt, továbbá a serdülőkonzultációs technika, valamint tanácsadás is gyakran zajlott. Az ellátott esetekben a leggyakoribb probléma, amellyel jelentkeztek a viselkedésben, magatartásban megjelenő nehézségek, változások voltak, ezt követték a szorongásos tünetek, majd az iskolai-beilleszkedési problémák, és gyermeknevelési nehézségek.

Hatósági ellátásból delegált kliensek

A hatósági ellátás keretében gondozott gyermekek összes létszáma 17 fő volt. Az elvégzett ellátás ebben az esetben is főként két típusba volt sorolható, amelyek: a diagnosztikus folyamat, valamint az ezt követő terápiás munka. A jelentkezéskor a szülők által jelzett problémákat áttekintve elmondható, hogy a leggyakrabban előforduló nehézségek a magatartásbeli és viselkedésproblémák, valamint a szorongásos panaszok voltak.

3. Utcai szociális munka

2021-ban az utcai szociális munka ellátását tovább nehezítette a pandémiás helyzet. Az Anikó u. székhelyen működő programok többsége elmaradtak ill. a járványhelyzetre vonatkozó előírása mellett kerülhetett megtartásra. A korábbi évekhez képest visszaesés hogy csak a szerdai napokon, az iskolaidő utáni Nyitott Ház programot tudtuk megtartani ezen kívül egyéb program nem került megtartásra Ezen alkalmaink 25 alkalommal kerültek megtartásra 3 gyermek részvételével.

Utcai felkereső munka

Pécs- Kertváros és Belváros területén, alkalomszerűen valósult meg, melynek célja a csellengő gyermekek felkutatása és intézményi programokba való delegálása. Az utcai felkereső munkát március végétől, november elejéig végezzük napközben.

4. Kórházi szociális munka

A kórházi Szociális munkás fő állásban látja el a tevékenységet, az intézmények közötti együttműködési megállapodás alapján.

PTE Gyermekgyógyászati Klinika

A PTE Gyermekgyógyászati Klinikáján a 2021-es évben nem történt változás sem a kórházi szociális munkás személyében, sem az elhelyezés vonatkozásában. Az ellátott 10 osztály mindegyike biztosít külön helyiséget igény szerint a kliensekkel folytatott tevékenységhez. Az osztályok mellett érkeznek jelzések a különböző ambulanciákról és gondozókból. Az évben 3 alkalommal érkezett jelzés gyermek ellátotról és a szüleikről a Klinikai Központ más telephelyéről (a Covid Ellátó Központból, az Ortopédiai Klinikáról és a II. sz. Belklinikáról). A klinika ellátási területe a Dél-Dunántúli régió (Somogy, Tolna, Baranya megye), de több szakterületen ennél nagyobb, akár országos ellátási területtel is bír.

2021-ben az intézményből 290 gyermek esetében kértek segítséget. Ez a szám már közelíti a Covid járványt megelőző években érkezett jelzések számát (310-350 jelzés/év) A 2020-as év szigorú korlátozásai után, tekintettel a rendkívüli módon feltorlódott várólistákra, ha nem is teljes kapacitással, de ismét nyitottak az ellátásban, természetesen a járványügyi helyzet figyelembevételével.

A 2021-es évben is -a korábbi évekhez hasonlóan- a jelzések kb. 40%-a (117 fő) a Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztályról érkezett. Az itteni team teljes jogú tagja a szociális munkás. Részt vesz a felvételek előkészítésében, kapcsolatot tart a társintézményekkel, szervezi a hazaadást és az utógondozást. A szociális munkás az osztályon részt vesz a napi viziteken, a csoportfoglalkozásokon, a betegfelvétel során rögzíti a szociális anamnézist, az osztályt érintő esetekről referál a heti rendszerességgel csütörtök délelőttönként zajló esetmegbeszélő csoporton. Az osztályon zajlik a Dél-Dunántúli régió pszichiátriai osztályos ellátást igénylő gyermekbetegeinek az akut és tervezett ellátása. Mivel az ambuláns ellátórendszer főleg Somogy és Tolna megyében hiányos, így gyakoriak az indokolatlan beutalások, melyet egy előszűrő rendszer felállítással próbálnak rendezni. Az előszűrés során a szociális munkás a szülők beleegyezése után felveszi a kapcsolatot az oktatási nevelési intézményekkel és a gyermekkel kapcsolatban álló további szakemberekkel a problémák mindnél pontosabb értelmezése érdekében.

Az elmúlt évben jellemző probléma volt a járványügyi korlátozások miatti izoláltság okozta problémák (szorongásos tünetek, alkalmazkodási zavarok, a nem elérhető ambuláns szolgáltatások hiánya miatt súlyosbodó, vagy nem felismert mentális betegségek, a szülői felügyelet hiánya miatti deviálódás, súlyosbodó evészavarok stb.).

Az osztály munkatársai nyitottak az esetkonferenciákon, esetmegbeszéléseken való részvételre, 2021-ben 4 gyermek esetében kezdeményezett ilyen az osztály a klinikán, 6 esetkonferencián vett részt a kórházi szociális munkás a klinika munkatársaival közösen a gyermekjóléti szolgálatok kezdeményezésére.

13 jelzés érkezett a Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Szakambulanciáról, ahol Baranya megye gyermekeit látják el Pécs, a Pécsi Járás települései és Komló kivételével. Az itt dolgozó pszichológusoknál jelentős az igény, hogy folyamatos kapcsolattartás tudjon kialakulni a gyermekvédelmi rendszer illetékes szakembereivel. Az ambulancián kapacitástól függően van lehetőség családterápia igénybevételére. A szomatikus osztályok igényére reagálva 2021 tavaszától a klinikusi képzésbe résztvevő szakpszichológus jelöltek 4 hónapos váltásban jelenlétet biztosítanak a Neurológiai, a Gastroenterológiai, a Pulmonológiai és a Mestyan Gyula Osztályon.

A szomatikus osztályok ellátotti körének a száma az Onkohematológiai Osztály kivételével csökkent a korlátozások miatt. Az Onkohematológiai Osztályon a gyermekek felvételét követően a kórházi szociális munkás nyújt a szülő számára tájékoztatást a megváltozott élethelyzethez kötődő ellátásokról, szolgáltatásokról, igény szerint közreműködik az ellátásszervezésben. 2021-ben 26 újonnan diagnosztizált, illetve visszaesés miatt ismételt kezelésbe került daganatos és hematológiai megbetegedéssel küzdő gyermek családjával vettem fel a kapcsolatot. Szerdánként „Pszichovizit” néven zajlik megbeszélés az osztályon dolgozó multidiszciplináris team (gyógyító és ápoló személyzet, pszichológus, kórházpedagógusok és a szociális munkás) bevonásával. A betegcsoportot több civil szervezet is támogatja pénzübeli, természetbeni adománnyal, speciális szolgálattal. Szolgáltatásaikról a szociális munkáson keresztül kapnak tájékoztatást a családok. Az Onkohematológiai Gondozóba járó gyermekek számára a járványügyi helyzettől függően heti egy alkalommal szervezett foglalkozást a Tölösi Péter Alapítvány melyen

segítőként a kórházi szociális munkás szintén részt vett. 2021-ben egy-egy hetes nyári napközis tábor zajlott 14, és 3 hétvégén élményterápiás programot zajlott összesen 52 gyermek részvételével melyen segítőként a kórházi szociális munkás is részt vett. A szomatikus osztályokról érkezett jelzések negyede jellemzően a gondozásban részesülő krónikus betegekkel való kapcsolattartás okozta nehézségről szól. Gyakran volt szükség az alapellátás (GYJSZ, védőnői szolgálat, háziorvos) bevonására a gondozásba történő visszatéréshez.

A Neurológiai Osztályt érintette a 2021-es évben is leginkább a járványügyi helyzet miatti átszervezésekből adódó korlátozás. Az osztály közel fél évig összevontan működött, az akut ellátás és a gondozás mellett a krónikus betegek (jellemzően az izomsorvadásos gyermekek) tervezett kezelése zajlott. Innen 8 alkalommal érkezett jelzés

A Gasztroenterológiai Osztályról 21 esetben kérték a kórházi szociális munkás segítségét. A jelzések jórészt szülői elhanyagolásról, táplálási elégtelenség és ennek hatására kialakult állapotokról, szülői együttműködés hiányáról érkezett. 2020 óta a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Neonatális Intenzív Centrumával kialakított együttműködés alapján az osztályon lévő McDonalds Apartmanok igény esetén átadásra kerültek a koraszülött gyermekek és szüleik számára. Erre az osztályra kerültek azok az újszülöttek is, akik esetében elhúzódott az elhelyezésükre irányuló eljárás a gyámhivataloknál. Sajnos 4 esetben egészséges újszülött esetében is csak közel 20 napos életkorban történt meg a gondozási helyre vitel. Az osztály munkáját 2020. januárjától pszichológus segíti.

Az Intenzív Osztályról 2021-ben 7 esetben érkezett jelzés, a gyermekekkel folytatott munka az osztály jellegéből adódóan az áthelyezésük után más osztályokon folytatódott.

A Sebészeti Osztályról 8, a Sebészeti Ambulanciáról 3 jelzés érkezett. A jelzett esetek háttérében mindannyiszor elhanyagolás vagy rossz bánásmód merült fel, a gyermekek elbocsátásának az előkészítésében a kezelőorvos az alapellátó rendszer írásbeli visszajelzésére támaszkodott. 2 esetben történt rendőrségi bejelentés bántalmazás gyanúja miatt. Az osztállyal való együttműködést megnehezíti a 2021. nyarán megindult átépítés miatti költözés, mely során az ellátás a Klinikai Központ Akácfa utcai telephelyére költözött.

Az évben 16 esetben érkezett jelzés a Sürgősségi Osztályról. Az osztályon nagy számban fordultak meg addikciós problémával küzdő fiatalok, valamint jelentős az önkényes eltávozásból és a szülő nem elérhetőségéből adódó problémák. Az osztály jellegéből adódóan kiemelten fontos a kórházi szociális munkás jelenléte és a gyors elérés lehetősége. Több esetben igényelték a gyermek elbocsátását megelőzően még az osztályon történő kapcsolatfelvételt a szülővel és a társintézményekkel. A kórházi szociális munkással történt egyeztetésről szóló jelzés minden esetben bekerült a zárójelentésbe.

A „Mestyán Gyula Osztály” az endokrin, a nefrológiai és a fül-orr-gégészeti problémákkal küzdő gyermekek ellátását biztosítja. Az osztályról 3 jelzés érkezett a diabetes kezelésében való együttműködés hiányáról, vagy a betegség diagnosztizálására adott helytelen családi reakciókról, a nefrológiai betegségek esetén az elhúzódó kórházi kezelés és a betegséghez kötődő egyéb károsodások enyhítését célzó, illetve a palliatív ellátásban részesülő gyermekek és családtagjaik számára biztosított speciális szolgáltatások megszervezése érdekében 7 jelzés érkezett. Még 2020-ban az endokrinológiai gondozáson résztvevő gyermekek számára a kezelőorvosok, a dietetikusok, a gyógytornászok és a kórházi szociális munkás bevonásával indult meg egy életmódváltó program kidolgozása, mely azonban a

járványügyi helyzet miatt csak 2021-ben tudott részlegesen elindulni (3 életmód nap 12 gyermek bevonásával és online tornaprogram valósult meg).

2021-ben költözött új helyére a Pulmonológiai Osztály és Gondozó a József Attila utcai telephelyre. Az új osztály sajnos alacsonyabb ágyszámot tud biztosítani és a szülők számára biztosított férőhelyek is korlátozottak. Az osztályon 2021-ben 3 olyan gyermeket láttak el, akik 4 hónapot meghaladó időtartamban igényelt ellátást, esetükben sajnos a szakellátás rendszere nem tudott megfelelő gondozási helyet biztosítani. Az osztályról emellett további 11 esetben érkezett jelzés.

13 jelzés érkezett a Nyár utcai telephelyről, az Infektológiai Osztályról. Erre az osztályra utalták a legtöbb esetben a szociális indikációval érkezett gyermekeket, illetve itt alakították ki a Gyermekek COVID ellátó Központot. A jelzések közül 7 olyan újszülött esetében érkezett, ahol az édesanya a szüléskor Covid pozitív volt így a gyermeket azonnal elválasztották tőle és az osztályra helyezték.

A klinika Abulanciáiról és a szakgondozókból 31 jelzés érkezett, melyek általában a gyakran ismétlődő felvételekről, illetve preventív jelleggel a további kezelési szükségletek biztosítása érdekében érkeztek. A különböző szakgondozókból főként a kontrollvizsgálatokról való távolmaradást jelezték a szakemberek.

PTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

A PTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán nem történt személyi változás a 2021-es évben a kórházi szociális munkás személyében, a szociális munkás továbbra is főállásban dolgozik.

Az együttműködés jó a klinika dolgozóival. A 2020-as járványügyi helyzetben kialakult gyakorlat (heti egy személyes megjelenés) megtartása mellett szükség esetén továbbra is biztosított volt a jelzés napján történt személyes megjelenés a többi napon is. A klinika részéről a fő kapcsolattartók a kórházi védőnők, illetve az osztályos főnővérek, hozzájuk kapcsolódott 2021. májustól foglalkoztatott főállású pszichológus is, aki főként a nőgyógyászati osztályon ellátott asszonyok kapcsán kért segítséget. Szükség esetén minden osztály biztosít helyiséget a kliensekkel történő beszélgetésre. A szolgáltatás elérhetősége minden osztályon kifüggesztésre került. A tevékenység a korábban kialakított rend alapján zajlik. Az ügyeleti napon felkeresem az újszülött-, a terhespatológiai- és a koraszülött intenzív osztályt, valamint jelzés esetén a nőgyógyászati osztályt, majd külön konzultáció zajlik a kórházi védőnőkkel, ahol a korábban leadott jelzések átnézése is megtörténik (esetleges ambuláns megjelenések átnézése, területről kapott információk átadása stb.)

A kórházi szociális munkás felé a jelzések a kórházi védőnőtől, a főnővérektől és a jelzőrendszeri tagoktól érkeznek. A Klinika ellátási területe 5 megyéből (Baranya, Somogy, Tolna, Zala és Bács-Kiskun megye bajai körzete) áll. Ennek megfelelően sok a nem pécsi vonatkozású ügy. Összességében elmondható, hogy sikerült jó kapcsolatrendszert kiépíteni a vidéki védőnőkkel, család- és gyermekjóléti szolgálatokkal és központokkal, valamint a gyámhivatalokkal.

2021. évben összesen 82 új várandósról kapott jelzést a kórházi szociális munkás. Az új esetek számát tekintve az elmúlt évekhez képest emelkedés volt tapasztalható (2018-ban 65 fő, 2019-ben 73 fő, 2020-ban 74 fő). A 2021-ben a jelzett várandósok közül 63-an szültek az intézményben (3 szülés 2022-re tolódik át, 5 főről nőgyógyászati ellátás kapcsán érkezett jelzés, 9 fő más intézményben szült, egy esetben halva szülés, egy esetben exitálás történt). A veszélyeztetett várandósok közül 13 fő volt fiatalkorú (közülük 4 volt nevelésbe vett fiatal), az ő létszámuk a korábbi

évekhez képest felére csökkent. 28 várandós volt részlegesen vagy teljesen gondozatlan terhes (a legtöbb esetben a várandósság 25-30-ik hetén jelentkeztek vizsgálatra az anyák, de volt több olyan asszony is, akiről noha tudott volt a várandóssága vizsgálatokon egyáltalán nem jelent meg ezzel veszélyeztette saját és magzata egészségét is).

A jelzett esetek kapcsán született 63 baba közül 33 esetben történt ideiglenes hatályú elhelyezés, 12 esetben alapellátás mellett, 10 esetben védelembevétel javaslata, 5 esetben családbafogadás mellett támogatta a gyermekjóléti szolgálat a gyermekek hazaadását. Kórházi szociális munkásként 3 esetben működtem közre örökbeadásnál. Az örökbeadások közül csak azokkal az esetekkel dolgozom, ahol korábban jelzés érkezett a területről, az ezen kívüli esetekben a kórházi védőnő és a BMGYK örökbefogadási tanácsadója működik közre. A 3 örökbefogadás esetében a várandós anyák mindnyájan csak késlekedve, a területi gyermekjóléti szolgálatnak történt jelzést követően tették meg a lemondó nyilatkozataikat.

Az elhelyezett gyermekek száma is jóval magasabb volt az előző években tapasztaltaknál. Az ideiglenes hatályú elhelyezések legtöbbje előre ismert volt. A várandósság alatt mutatott életvitel, a korábbi anamnesztikus adatok, a szülő pszichés, mentális és szociális státusza alapján a védőnői szolgálatok és a gyermekjóléti szolgálatok munkatársai előkészítették az elhelyezési javaslatokat. A hatóságok részéről ennek ellenére több alkalommal kértek plusz tájékoztatást az eljárások megindításához, illetve a gondozási helyek hiányára és a gyermekek klinikai elhelyezéséből adódó biztonságára való hivatkozással nevelésbe vételi eljárást indítottak az azonnal intézkedés helyett. Az elhúzó eljárások miatt több esetben történt áthelyezés a Gyermekklinikára, vagy más megye gyermekellátó intézményébe. A klinikai elbocsátás több alkalommal azért húzódtott, mert a kijelölt gondozási hely gyakran jelzett szállítási problémát, néhány újszülött 200-300 km távolságra élő nevelőszülőhöz került. Előfordult olyan visszajelzés is, amikor sérelmezték, hogy az egészségügyi ellátó nem biztosítja a gondozási helyre történő szállítást.

A korábbiakhoz hasonlóan ideiglenes hatályú elhelyezések esetén az édesanyáknak minden esetben a szociális munkás nyújtott tájékoztatást. Noha a gyermek kiemelésének a ténye a legtöbb esetben ismert már a várandósság ideje alatt a szülők számára, a családok azonban ekkor realizálják annak valódi tartalmát. Ennek a krízisnek a kezelésére nincsenek felkészülve a klinikán dolgozók, illetve nem is kompetenciája sem az orvosoknak, sem a szülésznőeknek.

A kórházi szociális munkás felé tett jelzések az osztályok mellett a jelzőrendszeri tagoktól érkeznek, többségében a gyermekjóléti alap és szakellátó munkatársaitól, illetve a kórházi védőnő felé a védőnői szolgálat munkatársaitól. Jó együttműködés alakult ki a megye másik két szülészeti osztályán dolgozó kórházi szociális munkással, kölcsönösen tájékoztattuk egymást a másik területen is felbukkanható, vagy áthelyezett veszélyeztetett várandósokról. A Klinikán belüli jelzések személyesen történnek meg, sürgős esetben telefonon szólnak. A külső jelzések is általában telefonon történnek meg, írásos jelzés csak az anyaintézménytől szokott érkezni.

A Szülészeti Klinikán felmerülő főbb problémátípusok körébe, a gondozatlan, részben gondozott (28 eset) vagy titkolt terhességek (4 eset), a rossz szociális helyzetben élő anyák, a testi vagy pszichés betegséggel küzdő várandósok (17 eset), a nem

hazaadható gyermekek, a fiatalok kismamák, szökésben lévő nevelésbe vett várandósok és az örökbeadások tartoznak.

A jelzett problémákkal kapcsolatban minden esetben intézkedés történt. Minden alkalommal megkeresésre került a területileg illetékes védőnő, sok esetben a gyermekjóléti szolgálat, a család, hatósági eljárást igénylő ügyekben a járási hivatalok. A szülészeti klinika pszichológusával jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani, több alkalommal zajlott személyes konzultáció, 5 esetben közös találkozás is történt az érintett klienssel. A szakember főleg a nőgyógyászati ellátásra érkezett, illetve a veszteséget átélt ellátottakkal dolgozik. A pszichiátriai beteg érintettek esetében a Pszichiátriai Klinika szakemberei biztosítanak konzíliumot.

A járványügyi helyzetre való tekintettel átszervezés történt az ellátásban. A Covid pozitív anyák esetében az újszülöttet, a szülést követő 1-2 órán belül áthelyezték a Gyermekklinika Infektológiai Osztályára. Ide az anya az állapotától függően kerülhetett át és együtt tölthették a gyermekágyas időtartamot.

5. Gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció)

2021 –ben 21 közvetítői eljárásra kaptak felkérést, a múlt évben 18 közvetítői eljárás lebonyolítását vállalták. Az előző évhez képest minimális emelkedés tapasztalható, annak ellenére, hogy a jogerős hatósági intézkedéssel érintett eseteket, már nem intézményünkbe delegálják. Az ügyfélkörünk viszont igényli, hogy gyorsan és ingyenesen kapjon segítséget ügyeikben. A leggyakoribb probléma továbbra is a kapcsolattartások rendezése iránti igény, de egyre gyakrabban keresik meg kommunikációs problémákkal, és olyan esetekkel szolgáltatásunkat, ahol a két fél eltérő szülői nevelési elveket vall.

57 esetben végeztek tevékenységet (interjú vagy tárgyalás), melyet szükség esetén az eljárás során több alkalommal megismételtek, segítették a konfliktushelyzetek oldását.

A közvetítői eljárások közül 15 esetet zártak le sikeresen. Ez a szám az előző évhez hasonlóan, alakult, amely mutatja, hogy azok az ügyfelek vettek zömében részt a szolgáltatásban, akik szerették volna a fennálló konfliktus helyzetüket minél hamarabb le rendezni.

6. Kapcsolattartás/Kapcsolatügyelet

A Kapcsolatügyelet a hétfőn, két helyszínen, szombati napon 9-13 óra között állt az ügyfelek rendelkezésére 2020–ban, a Pécs, Megye u. 22. sz. alatti Kistérségi telephelyen, és a Pécs, Anikó u. 5 sz. alatti Központban. Ezen felül a többi Pécsi telephelyeken hétközben is biztosítottak kapcsolattartásokat és a gyermekek átadását is megoldották. A szolgáltatásunkat egész évben tudtuk biztosítani az ügyfeleknek.

2021. évben 71 gyermek kapcsolattartására került sor kapcsolatügyeleten (az előző évben 74 gyermek volt), és a tevékenységek száma csökkent 646 (előző évben 675) megvalósult kapcsolattartási alkalmat jelent.

A járványhelyzet miatt többször kellett a kapcsolattartásokat elhalasztani, főleg karantén helyzeteket miatt. Ezen alkalmak zömét azonban sikerült pótolni egy másik héten.

Új elemként csökkentette a járványhelyzet a megvalósult alkalmak számát, több ügyfél inkább kiegyezett a másik szülővel, és elálltak a felügyelt formától, ezáltal csökkentve a fertőzésnek kitettséget.

7. Készenléti ügyelet

Telefonon történő segítségnyújtás, munkaidőn túl és hétvégén. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával került megszervezésre. A telefonra 3 esetben érkezett be olyan hívás, amely beavatkozást, segítséget igényelt.

8. Családterápia –családkonzultáció

A családterápia az egyetlen olyan speciális szolgáltatás, amelyet vásárolni kellett, mivel családterapeuta végzettségű munkatárs nem állt rendelkezésre, ill. folyamatban van a szükséges végzettség megszerzése.

A pár- és családterápia egy olyan rendszerszemléletű terápiás irányzat, amely a személyek közötti kapcsolati összefüggések megfigyelése, megértése által a család egészének működésére koncentrálnak. Bármely családtag, vagy családtagok esetén merül fel probléma, az a család többi tagjára is valamilyen módon hatással van.

Párkonzultáció, párterápia esetén a pár mindkét tagja; míg családkonzultáció, családterápia esetében akár több generáció is jelen lehet az üléseken. Az első interjú során a terapeuták (kettős terápiás vezetés) és a résztvevő felek közösen megfogalmazzák a családterápiás célt, megállapodnak az ülések számában.

A további üléseken a családterápiás módszer közül a pár, család által hozott nehézség megoldására legmegfelelőbbeket alkalmazzák a terapeuták, hogy elősegítsék a közösen megfogalmazott cél elérését.

Az ülések időtartama 60-90 perc, mivel az összes családtag interakcióit figyelik a terapeuták. Egy pár- és családkonzultációs, terápiás folyamat hossza 6-25 ülés között mozoghat a probléma természetétől függően. A lezárás után „utánkövető” ülésekre is sor kerülhet, ha igény van rá.

2021-ban 33 fő vett részt családkonzultáción, család -és párterápián 40 fő az ellátottak száma. A családkonzultáció 35 alkalommal valósult meg az elmúlt évben, családterápiára 90 esetben került sor.

9. Szociális diagnózis

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. mely 2016. január elsejétől jelentős változásokat vezetett be a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások működésében.

2018. januári hatályba lépéssel megjelenik a szociális diagnózis, mint a szociális szolgáltatások igénybevételét megelőző, szükségleteket, jogosultságokat vizsgáló módszer, illetve intézkedés.

A szociális diagnózis elkészítésének célja a szükséglet meglétének vagy hiányának megállapítása, valamint a szükséges szolgáltatási elemek és szolgáltatások beazonosítása.

A jogszabály szerint szociális diagnózist szükséges készíteni az alábbi esetekben:

1. a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére, ha olyan szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - igénybevétele válik szükségessé, amelyben az ellátott vagy a család nem részesül, vagy azt a szolgálat más okból szükségesnek tartja,
2. a család- és gyermekjóléti szolgálatnál gondozásban nem álló ellátott esetén akkor, ha az esete nem tartozik a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja alá,
3. és a szociális diagnózis elkészítéséhez valamennyi érintett hozzájárul.

4. A szociális diagnózis elkészítését a 64. § (2) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagjai is kezdeményezhetik a család- és gyermekjóléti központnál.
5. A szociális diagnózis a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - gyermekjóléti alapellátásokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni.

2021-ben elsősorban a veszélyhelyzet miatt rendkívül kevés szociális diagnózis felvételére került sor. 2020-hoz képest jóval több volt a covid fertőzés a kliensek és a kollégák között is.

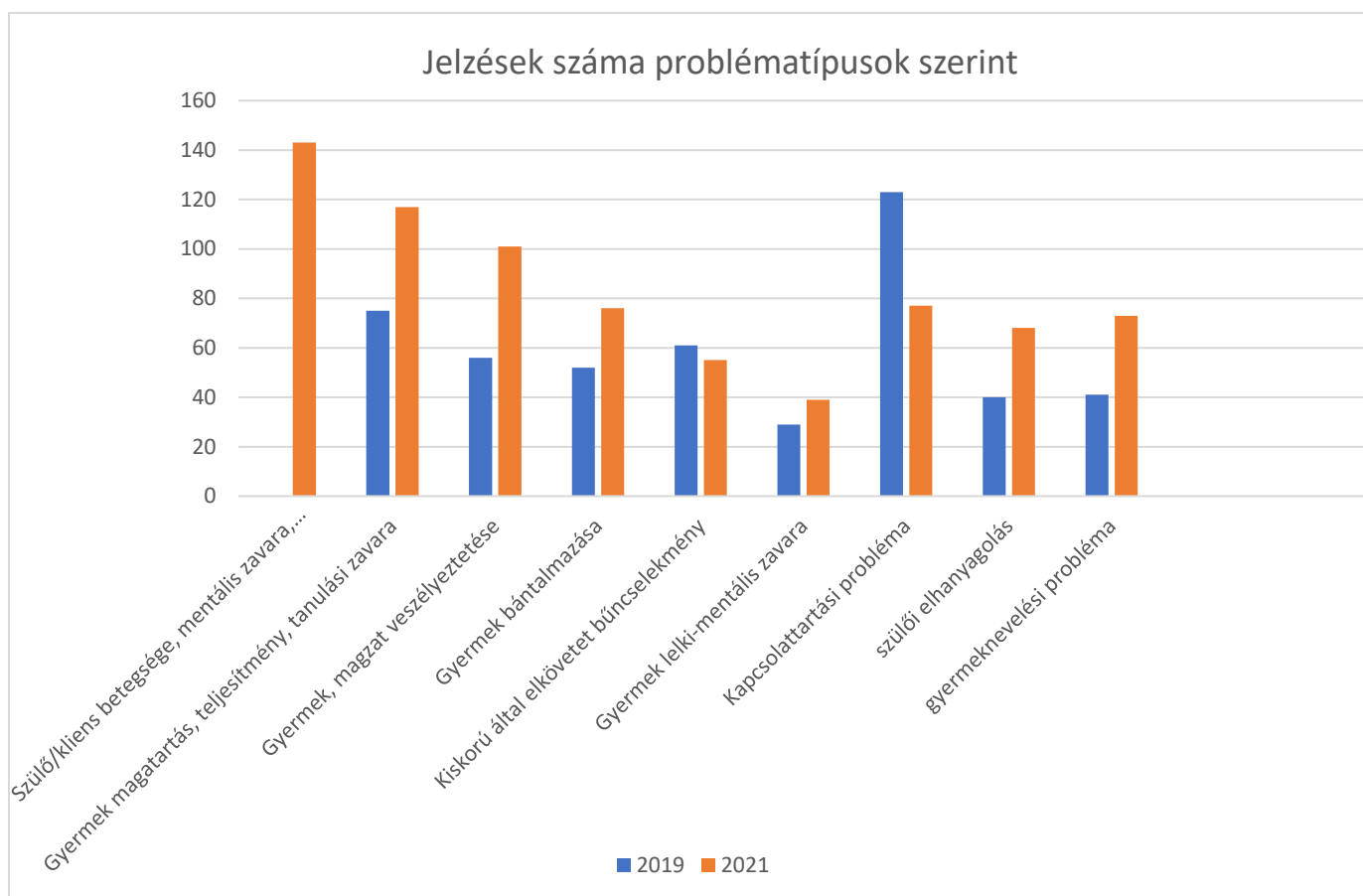
2021-ben szociális diagnózis felvételét 3 esetben ajánlották fel a kollégák. Ebből 1 esetben a kliens elutasította a szolgáltatást, 2 esetben készült el a szociális diagnózis, mindkét esetben Meszesi területen.

A veszélyhelyzeten kívül a kevés esetszámot magyarázza, hogy a kollégák még mindig nem tudják, hogy mi a szociális diagnózis előnye, milyen esetekben szükséges a felvétele. 2021 ősz folyamán Budapesten sor került egy, elsősorban családsegítők részére szervezett érzékenyítő tréningre a szociális diagnózissal kapcsolatban. Jó lenne ezt a tréninget közelebb hozni a kollégákhoz, helyben lebonyolítani, hogy nagyobb számban tudjanak a családsegítők részt venni rajta.

10. Jelzőrendszeri tanácsadás

2021-ben összesen 1527 jelzés érkezett a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatához. Tovább emelkedett hozzátartozói erőszakról, a családi/ kapcsolati konfliktusról érkezett jelzések száma, 216 jelzéssel átvette a vezető szerepet a megjelenő problémátípusok között. Az előző évekhez hasonlóan magas az iskolai hiányzásról érkező jelzések száma, 202 db. A felnőtt lakosság tekintetében a betegségről, mentális zavarról, fogyatékosságról érkező jelzések száma 143 volt, melynek legnagyobb része a magára maradt idősök ellátatlanságáról, demenciával összefüggő problémákról szól.

Gyermekekről érkező jelzések között kiemelkedik még a magatartás/teljesítmény zavarról (117), a gyermek/magzat veszélyeztetéséről (101), illetve a gyermekek bántalmazásáról (76) szóló jelzések száma.

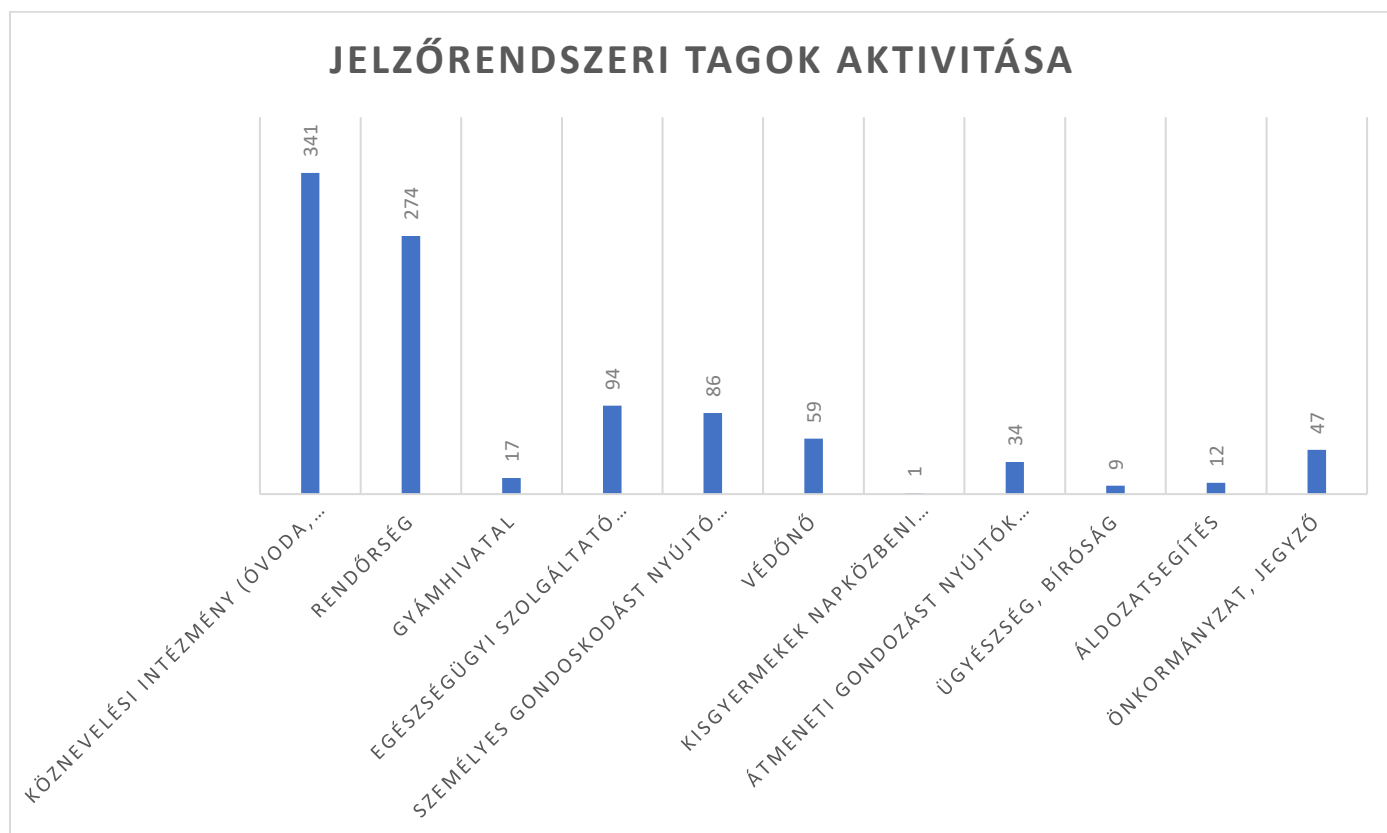

A jelzőrendszer működésének szempontjából a 2020-as év a pandémia miatt egy speciális év volt, és speciális volt 2021 első féléve is. A jelzések probléma-típusok szerinti megoszlását a 2019-es évvel hasonlítja össze a fenti diagram. 2021 első felében a középiskolákban előző év november közepétől május közepéig, az általános iskolákban március közepétől május közepéig volt online oktatás. Az igazolatlan hiányzások számának jelentős csökkenésében ez meglátszik. 2021 szeptemberben az iskolák jelenléti oktatással kezdték meg a tanévet. Jól láthatóan emelkedett a magatartás-, teljesítmény zavar miatti jelzések száma. A gyerekek elszoktak az iskolai keretektől, az iskolai szabályok betartása, a közösségben előforduló konfliktusok megfelelő kezelése sok problémát okozott, valamint a jelenléti oktatás- számonkérés és az online oktatás közötti különbségek sokaknál okozott teljesítményromlást. A szülők is belefáradtak az online oktatással járó nehézségekbe, növekedett a gyermeknevelési problémák, a gyermekek bántalmazásának száma. Erőteljesen, szinte duplájára emelkedett azon jelzések száma, amiket már nem lehetett egy-egy kategóriába sorolni, több veszélyeztető tényezőt is tartalmaztak, ezek kerültek a gyermek veszélyeztetése sorba.

A jelzőrendszer 2021. évi működésének értékelése, az éves szakmai tanácskozás fényében

Az Esztergár Lajos Család-és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ szakmai működésének alapja a jelzőrendszer működtetése. 2022. február 24-én került megszervezésre az éves szakmai tanácskozás a 2021-es év értékelésére vonatkozóan, a járványhelyzetre való tekintettel az előző évhez hasonlóan online formában.

A legtöbb jelzés az előző évekhez hasonlóan a köznevelési intézményekből érkezik, igazolatlan hiányzás, magatartásprobléma miatt. A rendőrség is aktív, többnyire családon belüli konfliktusról, kapcsolati erőszakról, kiskorúak által elkövetett bűncselekményekről érkezik jelzés. A rendőrség a kiskorúak által vagy kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények, kapcsolati erőszak, családi konfliktus miatt a gyámhatóságot is értesíti, a gyámhivatali jelzések többsége a rendőrségi jelzésekre indított védelembe vételi eljárásokhoz kapcsolódik. Az Áldozatsegítő Központ is egyre többször él jelzéssel intézményünk felé, és a rendőrség keretei között működő áldozatvédelmi referenstől is érkezett már jelzés. A 2021-ben belépő új jelzőrendszeri tagok közül a szociális központokon keresztül jegyzőtől érkezik a legtöbb jelzés, családon belüli erőszak miatt.

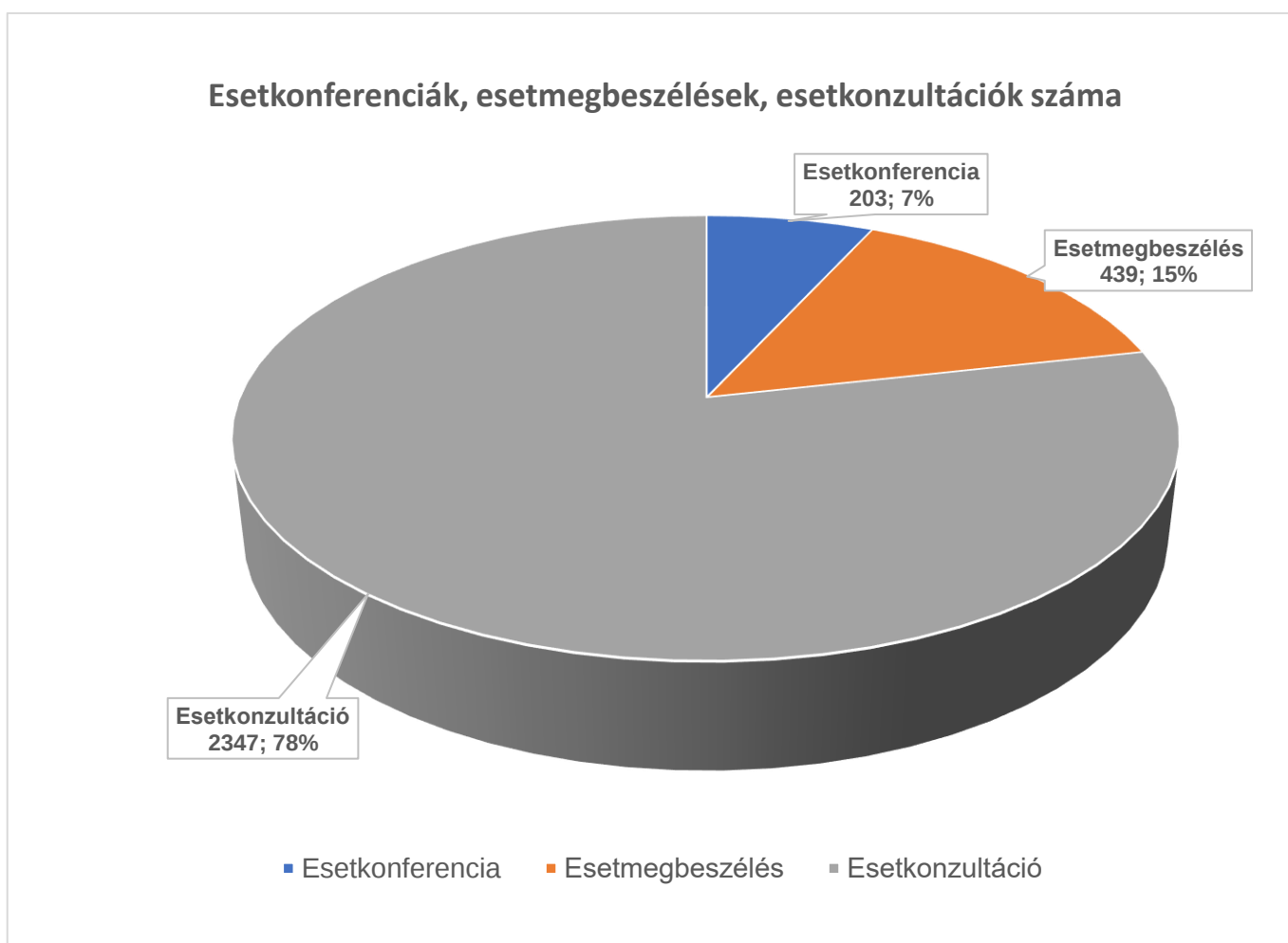

A jelzőrendszer éves szakmai tanácskozására az előző évhez hasonlóan online került sor. Rövid törvényi áttekintés után ismertetésre kerültek a jelzésekkel kapcsolatos legfontosabb információk, a 2021-es év statisztikai adatai, az intézmény jelzőrendszerrel kapcsolatos tapasztalatai, valamint az együttműködés javításának lehetőségei.

A konferencia során Bunyeváczy Angéla ismertette az intézmény módszertani tevékenységét.

Megtett intézkedések a jelzőrendszeri tevékenység hatékonyságának növelésére

Az esetkonferenciák és esetmegbeszélők teret adnak a személyes kapcsolatok kialakítására, melyek hatékonyan tudnak javítani a jelzőrendszeri tagokkal való munkakapcsolaton. 2021-ben 203 esetkonferenciát szerveztek a szakemberek, 439 esetmegbeszélésre került sor (telefon, személyes, online), valamint 2347 esetkonzultáció valósult meg.

Az esetkonferenciákon, esetmegbeszéléseken és az esetkonzultációkon nagy hangsúly került a jelzőrendszeri tagok bevonására család segítése során a problémamegoldás folyamatába. A megbeszélések minden esetben a járványügyi előírások betartásával valósultak meg, gyakran online színteret használva a megbeszélésekhez (Teams, Skype).

Szakmaközi megbeszélések száma összesen (személyes és online): 113 alkalom

Téma:

1. Áldozatsegítés gyakorlata (Áldozatsegítő Kp. és Rendőrség Áldozatsegítő referens részvételével) 2 alkalom
2. Fogyatékos ellátás 1 alkalom
3. Demencia ellátás jelene és jövője 2 alkalom
4. Oktatási kerekasztal 6 alkalom
5. Pécsi Tankerület – esélyegyenlőség, együttműködés 5 alkalom
6. Önkormányzat + Óvodavezetők együttműködés 1 alkalom
7. Köznevelési Intézményekkel egyeztetés, együttműködés és megállapodások tartalmának egyeztetése 91 alkalom
8. Fogyatékosügyi kerekasztal 1 alkalom
9. Idősügyi Kerekasztal 1 alkalom
10. Szociális Kerekasztal 1 alkalom
11. Tanodák – együttműködés 1 alkalom
12. Korai fejlesztés 1 alkalom

Szükség esetén az intézmény munkatársai szakmaközi egyeztetéseket szerveztek (pl. óvodákkal, iskolákkal). A szakmaközi egyeztetéseken a szakemberek konzultáltak az intézmények közötti együttműködés lehetőségeiről, a jelzőrendszerrel kapcsolatos gyakorlati kérdésekről, illetve az ECSGYK speciális szolgáltatásairól.

Mind az éves szakmai tanácskozáson, mind pedig a szakmaközi megbeszéléseken nagy hangsúly került az írásos jelzések fontosságára, ezek formai követelményeire. A jelzések preventív jellegéről minden szakmai fórumon tájékoztatást kaptak a jelzőrendszeri tagok képviselői.

A pécsi járás területén lévő észlelő- és jelzőrendszeri tagokról a jelzőrendszeri tanácsadó elkészített egy komplex címlistát, melyet – a szociális diagnózist készítő esetmenedzser segítségével – folyamatosan frissít.

A pandémia hatása

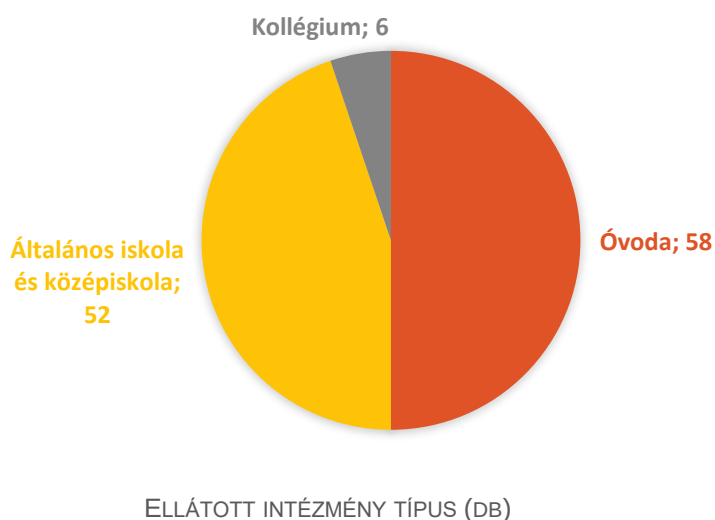
A világjárvány miatt megtett intézkedések a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tevékenységet alaposan megváltoztatták. A jelzőrendszeri tagok jelentős része nem dolgozott terepen, vagy a szokásos munkarendjében. Ennek megfelelően a jelzőrendszer „alvó állapotba” került.

Az egészségügyi intézmények, köznevelési intézmények, gyermekjóléti alapellátó intézmények bezárása miatt a veszélyeztetett gyermekek ügyében az észlelés sokkal nehezebben valósult meg. A család- és gyermekjóléti szolgálat és központ minden munkatársa dolgozott a veszélyhelyzet ideje alatt is. A szakemberek körültekintő, minden részletre kiterjedő interjútechnikák alkalmazásával és a veszélyeztetett gyermekek személyes felkeresésével kezelték a nehéz-, vagy krízishelyzetbe került gyermekek és családok ügyeit.

Az Intézmény a jelzőrendszeri tevékenység folytatása során is alkalmazkodott a megváltozott helyzethez és annak megfelelően alakította szakmai tevékenységét. Fontos feladattá vált szakembereink számára a jelzőrendszer ismételt aktivizálása és bevonása a gyermekvédelmi tevékenységbe.

11. Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

A 2021-es évben 25 fő óvodai és iskolai szociális segítővel (csoportvezetővel együtt) 116 köznevelési intézményt (tagintézményekkel együtt) látott el az Intézmény. Ez azt jelentette, hogy 2021. év végéig kb. 25.201 fő gyermeket értek el Pécs városában és a hozzá tartozó kistérségi agglomerációban az óvodai és iskolai szociális segítséssel. Az elért intézmények közül óvodai ellátást 58 intézmény, általános- és középiskolai ellátást 52 intézmény és kollégiumi ellátást 6 intézményben biztosítottak a köznevelési intézmények, melynek munkájába csatlakoztak a szociális segítők. A fenti intézmények közül 11 intézményben vegyes ellátás volt elérhető a gyermekek számára (azaz megtalálható az óvodai, iskolai és esetenként a kollégiumi ellátás is). Ez a sokszínű szolgáltatást nyújtó intézményi típus elsősorban az egyházi, nemzetiségi és alapítványi, egyetemi fenntartású, vagy a gyógypedagógiai ellátásra szakosodott intézményekre jellemző, melynek célja, hogy valamennyi életkor számára biztosítsanak teljes körű nevelési-oktatási ellátást az óvodától a középiskoláig.

Együttműködés és járványügyi helyzet a köznevelési intézményekben

A 2021-es évben folytatódott a 2020-ban drasztikus változásokat indukált járványügyi, majd veszélyhelyzeti rendelkezésekkel tarkított speciális – a megszokottól eltérő - feladatellátás, szolgáltatásbiztosítás. A COVID-19 vírus indukálta járványügyi helyzet felforgatta a köznevelési intézmények és ezzel együtt az óvodai és iskolai szociális segítők működését és munkafeltételeit egyaránt és új szolgáltatás palettát gerjesztett. A 2021. januártól március közepéig tartó időszakban az óvodákban és az általános iskolákban a korábban megkezdett szakmai munka folyt tovább. Egyéni és csoportos tevékenység a járványügyi szabályok (maszk használat és szociális távolságtartás) betartása mellett zajlott. A közösségi tevékenységeket vagy elhalasztották, vagy meg

sem szervezték (pl.: sportnap, farsang, stb.) a köznevelési intézmények, vagy amit lehetett online formában tartottak meg (pl.: tantestületi értekezletek, szülői értekezletek).

A középfokú intézmények 2020. novemberétől folyamatosan zárva tartottak. Az oktatás 2021. május 10-ig online formában zajlott. Ezért ezekben az intézményekben tevékenykedő óvodai és iskolai szociális segítők speciális feladatokat láttak el. Folyamatosan monitorozták a középiskolások mentális állapotát, segítő beszélgetést biztosítottak első sorban online formában, de ahol szükség volt a személyes találkozásra és megoldható volt, akkor személyes formában a köznevelési intézményben találkoztak a gyermekekkel. Folyamatosan figyelemmel kísérték az online oktatásból leszakadó, kimaradó fiatalokat, felkutatták a hiányzások okát és felvették a kapcsolatot az oktatásban nem résztvevőkkel. A pedagógusok felkérése alapján online formában tematikus prevenciós csoportfoglalkozást is tudtak tartani. Munkájuk nagy részét a mentálisan meggyengült, szociális kapcsolatok híján maradt fiatalok megsegítése tette ki. 2021. május 10-e után a középiskolás fiatalok nagyon rossz állapotban mentek vissza a jelenléti oktatásba. Ez a tanulmányi teljesítményükön és a mentális állapotukon egyaránt meglátszott. Az óvodai és iskolai szociális segítők elárasztották a segítségkérő felkérések egyéni és csoportmunkára egyaránt. Az osztályközösségeket újra kellett építeni, a szorongásokat egyénileg és csoportosan is oldani kellett, a társas érintkezések 8 hónapig történő elmaradása miatt kialakult konfliktushelyzeteket is sokszor kellett kezelni. A tanév visszamaradó 5 hete nagyon terhelt volt szakmai munka szempontjából.

Az általános iskolák tekintetében 2021. március 16-án (napra pontosan a 2020-as évhez hasonlóan) az általános iskolák újra online oktatásba álltak át, mely 5 héten keresztül tartott. Ez nagyon megviselte mind a családok tűrőképességét, mind pedig – főleg a kisebb, alsó tagozatos gyermekek – mentális állapotát. Az óvodai és iskolai szociális segítők folyamatosan tartották a kapcsolatot valamennyi általuk ellátott köznevelési intézménnyel ez alatt az időszak alatt is. Monitorozták a gyermekek digitális oktatásban való részvételét, felkutatták a leszakadó, lemaradó gyermekeket és feltárták annak okát, hogy miért nem tudnak csatlakozni a digitális oktatási rendszerhez.

Az óvodai és iskolai szociális segítők folyamatosan kapcsolatot tartottak azokkal a családokkal, gyermekekkel, akik számára nem volt megfelelő digitális eszköz a tanulmányok teljesítéséhez. Segítették a gyermekek tananyaghoz való hozzájutását. Az Intézmény adománygyűjtést szervezett a szociális segítők közreműködésével digitális eszközök beszerzésére majd továbbították azokhoz a családokhoz az eszközöket, akik nem rendelkeztek számítógéppel, tablettal a tanuláshoz.

Az óvodai ellátás is beszűkült 2021. március 16.-a után (az általános iskolák nyitásaig). Ugyan nem zártak be teljesen – mint az előző évben -, de csökkentett létszámban, ügyeleti rendszerben fogadták a gyermekeket. Ez szintén azt eredményezte, hogy a szociális segítőknek hatványozottan figyelnie kellett azokat a gyermekeket, akiknek az otthoni létük növelte a veszélyeztető tényezők meglétét, vagy az óvodába járás hiánya miatt kimaradtak a számukra szükséges fejlesztésekből. Az ellátás szűkítése egyértelműen növelte a problémák felerősödését, a veszélyeztető tényezők előfordulásának arányát és súlyosságát. Számos jelzést kellett küldenie a szociális segítőknek a Család- és Gyermejkölési Szolgálat és Központ számára a feltárt problémákról.

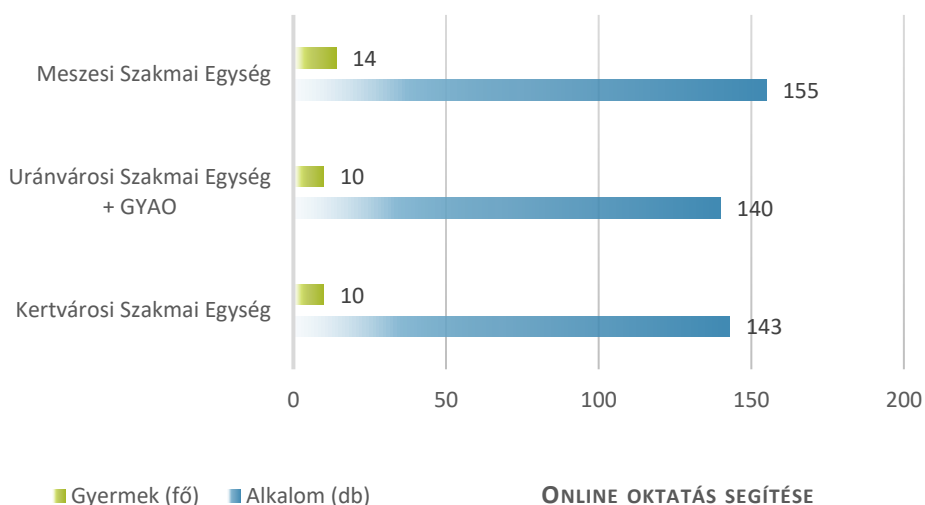
Az óvodai és iskolai szociális segítők munkarendje és feladatellátása is jelentősen módosult a veszélyhelyzet ideje alatt. A komfortzónájukból és a jól megszokott

feladatukból kilépve a vírushelyzet okozta problémák megoldására kellett összepontosítaniuk. A köznevelési intézményekben megjelentek a korábbihoz képest eltérő igények, szükségletek, melyre rövid határidőn belül kellett reagálni. Számos esetben az iskolák és óvodák ügyeleti szolgáltatásaiban vettek részt a szociális segítők, ahol gyermekfelügyeletet, egyéni és csoportos foglalkozásokat tartottak, vagy az ebédeltetésben segítettek a betegség miatt kieső pedagógusok helyettesítése miatt. Az egyéni foglalkozások gyakran az online oktatásban való részvétel segítségét jelentette olyan gyermekeknél, akik nem rendelkeztek megfelelő digitális eszközzel, vagy olyan szülői támogatással, mi segítség volt számukra a tananyag elsajátításában, pótlásában.

Az általános iskolák 5 hetes online oktatásának ideje alatt Pécsbányán – a Pécsbányai Művelődési Házzal együttműködve létrehoztak a szociális segítők egy tanulókört. Olyan diákokat fogadtak heti 3 nap, akiknek a tanulás az online időszak alatt akadályozottnak bizonyult (internet hiány, digitális eszköz hiány vagy tanulási nehézségek miatt).

A Kertvárosi-, Meszesi-, és Uránvárosi-Belvárosi Szakmai Egységben is fogadtak a szociális segítők igény szerint olyan gyermekeket, akik valamilyen oknál fogva nem tudtak hatékonyan részt venni az online oktatásban. Ezen kívül a Gyermekek Átmeneti Otthonában tartózkodó 3 gyermek tanulását is segítették a szociális segítők, így segítve a többnyire SNI-s, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek tovább haladását a tanulásban.

Összesen 438 alkalommal 34 gyermek tanulását segítették a szociális segítők az 2021. tavaszi időszakban.

A szociális segítők másfél-két órás váltásokba 1-2 gyermekkel foglalkoztak egyszerre. Segítették a gyermekek tanulmányi felzárkóztatását, a házi feladatok elkészítését, a beadandó projektek beküldését. Ezzel elérték, hogy az általuk segített gyermekek egyike sem lett évismétlő a 2020/2021-es tanév végén.

Együttműködés a köznevelési intézményekkel

Az intézményekkel történő együttműködés a 2021-es évben némiképpen pozitív irányba tolódott. Ugyan korábban megszokott munkaformák, bejáratot útvonalak átalakultak, módosultak, de a 2020-as évben kialakult új menetrend megerősödött, bejáratódott. A legtöbb köznevelési intézmény érzekelte a vírushelyzet ideje alatt kialakult nehézségeket a családok és a gyermekek közegeiben, ezért hatványozottan tartottak igényt az óvodai és iskolai szociális segítők jelenlétére, a szolgáltatásaikra. A jelenléti oktatás visszaállásával elárasztották a szociális segítők egyéni és csoportos munkával.

A 2021. szeptemberében elinduló tanév ígéretesnek bizonyult a munkaszervezés tekintetében. A korábban hiátusokkal terhelt együttműködést újra tudták építeni a szociális segítők.

Az együttműködés 2021-ben a Pécsi Tankerületi Központtal tovább erősödött. Intézményünk pozitív visszajelzéseket kapott a Tankerület vezetésétől az óvodai és iskolai szociális segítők működéséről és hatékonyságáról is.

Általánosságban elmondható, hogy az együttműködést a köznevelési intézményekben a 2021-es évben sok esetben újra kellett szervezni, újra kellett építeni, és a korábban kialakított szolgáltatási paletta és munkamódszereket újra kellett gondolni. A szociális segítők jól és gyorsan alkalmazkodtak az új élethelyzethez, gyorsan reagálta az újonnan felmerülő igényekre.

Együttműködés egyéb szervezetekkel

2020. májusában létrejött Közoktatási Kerekasztal 2021-ben is folytatódott. Tagjai: a pécsi tanodák, prevencióval foglalkozó civil szervezetek, kulturális egyesületek, az ECSGYK, a Pécsi Tankerületi Központ, valamint a Pécsi Önkormányzat képviselője.

A kerekasztal célja az volt, hogy meghatározzák a résztvevők a pandémia idején a gyermekek oktatásában felmerülő problémákat, a hiátusokat feltárják és közösen megoldásokat keressenek azokra. A Kerekasztal egy jól szerveződött, feladatokat gyorsan és hatékonyan megosztó, gyorsan reagáló fórum lett, mely az aktuálisan felmerülő problémákra rövid határidővel ad megoldásokat, válaszokat. Ennek megfelelően az érintett gyermekek rövid idő alatt jutnak segítséghez a tanuláshoz, vagy szükség esetén eszközhöz vagy speciális fejlesztéshez.

A 2021-es évben 3 alkalommal valósul meg online formában a Kerekasztalmegbeszélés. A jelenléti oktatás visszaállásával a munkacsoport ülésézése befejeződött azzal a megállapodással, hogy ha szükség lesz a további „találkozásra”, akkor az ECSGYK, mint szervező újra összehívja a tagokat.

A szociális segítők gyakran keresik a Gyermekpszichiátriai Szakrendelés és Ideg-Gondozó szakembereivel a kapcsolatot egy-egy gyermek kapcsán.

Ezen felül jó munkakapcsolat alakult ki a Lions Alternatív Családi Napközivel is, ahol a gyermekek tanulási felzárkóztatásában kértek segítséget a szociális segítők a leggyakrabban.

A Pécsbányai Közösségi Ház szakmai vezetőjével, Bogárdi Alizzal is nagyon jó munkakapcsolat alakult ki 2021. szeptemberében. Folyamatos tájékoztatást nyújt a területen dolgozó szociális segítőknek a programjaikról, a szociális segítők pedig a környéken lakó gyerekekkel és szüleikkel való aktív kapcsolatuk révén motiválják őket a programokon való részvételre.

2021. októberében az Élménytár Tanoda készségfejlesztő foglalkozást szervezett heti rendszerességgel szintén Pécsbányán élő általános iskolás gyerekek számára. A program december közepén tudott elindulni és 2021/2022-es tanévre szól. A szociális segítő segítette az információ áramlását és az érintett gyermekek részvételét a foglalkozásokon.

A Pécsi Kutató-Mentő és Tűzoltó Egyesülettel történő együttműködés több területen megjelent a szociális segítők munkájában. A részvételükkel egy pályaaorientációs nap lett színesebb a Pécsi Testvérvárosok Terei Általános Iskolában. A Karsztok nyomában nevű nyári napközis táborunk meghívott vendégeiként bemutatták a tűzoltók és a mentőkutyák izgalmas munkáját, miközben felhívták a gyermekek figyelmét arra, hogy egy-egy kirándulás során milyen veszélyhelyzeteket kell elkerülniük. A nyár végén pedig biztosították 32 hátrányos helyzetű gyermek bentlakásos jellegű ingyenes nyári táboroztatását, melyet az óvodai és iskolai szociális segítőkkal együttműködve valósítottak meg.

A Murál Morál Egyesülettel már második éve nagyon jó kapcsolatot ápolnak az óvodai és iskolai szociális segítők. Az Egyesület kreatív és művészeti eszközökkel támogatta a szociális segítőinket, hogy a korábban elsajátított tematika alapján szervezett foglalkozásokat megtarthassák az általuk ellátott köznevelési intézményekben, valamint erre a módszertanra (kreatív, művészet által kifejezett énkép fejlesztés) épített nyári napközis tábor a 2021-es évben is megvalósuljon.

A nyári tematikus napközis táborok során nagyon sok intézménnyel, szervezettel alakult ki jó együttműködés. (Erről bővebben Nyári napközis táborok bekezdésben.)

Leggyakrabban jelentkező problémák a 2021-es évben

A 2020-as évhez hasonlóan kiemelkedő volt az év első felében az online tanulással összefüggő problématípusok tárháza: nincs megfelelő digitális eszköze a családnak, vagy sok gyermekre van egy digitális eszköz, így nem tudnak az online oktatásba becsatlakozni. Nincs internet elérhetősége a családnak. A gyermekek és a szülők digitális kompetenciái nagyon alacsony. A korábban krónikusan igazolatlanul hiányzó gyermekek a digitális oktatás során teljesen követhetlenné váltak, nem teljesítettek egyáltalán. A jelenléti oktatás visszaállását követően viszont egy új jelenséggel találták szembe magukat a szociális segítők és a pedagógusok is. Az idő előrehaladtával megjelentek azok a súlyos mentális zavarok a gyermekeknél, melyek nagyfokú szorongással, depresszióval, barátoktól, családtól való elszigetelődéssel, suicid késztetésekkel, dührohamokkal járt. Ezek a gyermekek magukra maradtak a problémáikkal, sok esetben rejtve maradt mind a család, mind a köznevelési intézmény előtt. A jelenléti oktatás visszaálltával vált sok esetben világossá, hogy baj van. A gyermekek egy része – főleg a középiskolás korosztályban - szorongva mozdult ki az otthonukból a hosszú bezártság után, az iskolában történő teljesítésükkel a korábbiakhoz képest elmaradtak. Sok gyermek nem volt képes visszamenni a jelenléti oktatásba. Szorongott a társas közegben, nem volt képes a köznevelési intézmény és a csoport/osztály szabályok által támasztott követelmények betartására. Kimagasló arányban kellett a szociális segítőknak mentővel beszállítani örvöngő, vagy suicid gondolatokkal küzdő gyermeket a Pécsi Gyermekklinika Pszichiátriai Osztályára. Az egészségügyi rendszer leterheltsége miatt ezeknek a gyermekeknek az ellátása sok esetben nem volt megfelelő.

Azok a gyermekek, akik SNI-sek, tanulási nehézséggel küzdenek, vagy beilleszkedési és magatartászavarra diagnosztizáltak, teljesen magukra maradtak a digitális oktatás

során. Fejlesztésük és tanulásban történő segítségük megoldatlan maradt. Mindezt a gyermekre és a szülőkre is aránytalanul nagy terhet rakott. A jelenléti oktatás visszaállítására ez is halmozott problémákat terhelte a rendszerre.

A középiskolai tanulók nagy része aktívan megélte a tanulásban a motivátlanság érzését. A korábban kimondottan jó tanuló gyermekek rettenetesen nehezen élték meg, hogy nem képesek koncentrálni, felvenni a ritmust a jelenléti oktatás visszaálltával. A korábban teljesítményorientált fiatalok ezzel az új élménnyel nehezen küzdöttek meg, mely erősítette bennük a szorongást.

A családok bezártsága fokozta a családon belüli feszültségek, konfliktusok kialakulását. A jelenléti oktatás visszaállításával derült fény számos esetben családon belüli erőszakra, bántalmazásra, mely megnövelte az ezzel kapcsolatos jelzések számát.

Az egyéni esetkezelések mellett a csoportos tevékenységre is nagy igény keletkezett. A feszültségek és az iskolán belüli bántalmazások kezelésére számos felkérést kaptak a szociális segítők osztályközösségben végzett bullying prevenciók csoportfoglalkozás megtartására. A gyermekek közötti bántalmazás áttevődött a személyesből a digitális/online világba. A közösségi felületek használatával elharapódzott ezeken a felületeken alkalmazott bántalmazás csoportos megjelenése. A fiatalok sok esetben nem voltak tisztában ennek súlyosságával, hatásával vagy következményeivel.

A sokáig tartó bezártság miatt újra kellett tanulniuk a társas viselkedést, az egymáshoz való igazodás szabályait. A szociális segítők számos ezzel kapcsolatos felkérést kaptak. Közösségépítő csoportfoglalkozások keretében próbálták enyhíteni ezeket a problémákat.

Ezzel párhuzamosan – főleg a kamaszoknál – jelentkezett nagyon nagy számban az énidentitással, önértékeléssel kapcsolatos problémák. A kortárs csoport személyes hiánya és a szükséges visszajelzések hiánya miatt sok fiatalnál súlyos önértékelési probléma mutatkozott. Számos ezzel kapcsolatos jelzés, megkeresés érkezett mind a gyermekektől, mind a szülőktől a szociális segítők felé.

Tevékenységi körök a köznevelési intézményekben (egyéni, csoportos, közösségi – leggyakoribb kérések)

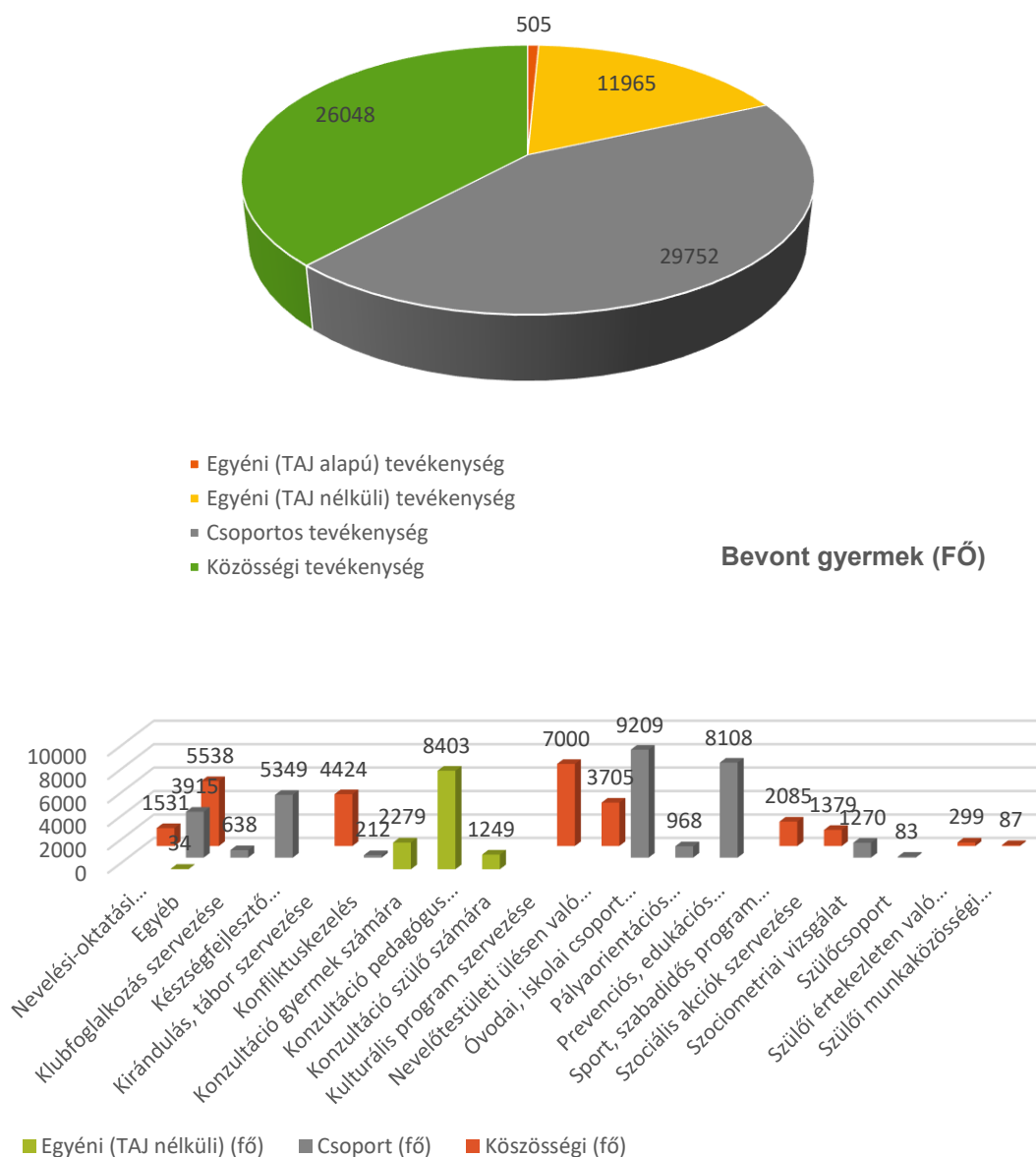
Az óvodai és iskolai szociális segítők valamennyi köznevelési intézményben egyéni, csoportos és közösségi tevékenységet végeznek.

Egyéni tevékenység keretében gyermekeknek, szülőknél és pedagógusoknak egyaránt biztosítottak a szociális segítők tanácsadást, konzultációs lehetőséget, segítő beszélgetést, pályaorientációs tanácsadást. A tanácsadást már online térben is biztosítják. A szociális segítő hosszú gondozási folyamatot nem végez. Pár alkalmas tanácsadás keretében felméri, hogy fennáll-e gyermek veszélyeztető tényező. Amennyiben igen, jelzési kötelezettsége miatt jelzést tesz a gyermek veszélyeztető körülményeiről az illetékes Család- és Gyermekjóléti Szolgálat irányába. Az óvodai és iskolai szociális segítők a 2021-es évben **175 esetben** tettek jelzést.

A szociális segítők halmozott adatokkal dolgoztak. Egy gyermek több csoport és közösségi tevékenységben is részt vett.

A legtöbb gyermeket 2021-ben a csoportos tevékenységgel érték el az óvodai és iskolai szociális segítők. Itt 29 752 fő gyermeket vontak be valamilyen csoportos munkába. A közösségi tevékenység a 2021-es évben korlátozott számban valósulhatott meg, hiszen a pandémia miatt tömeges rendezvényeket nem lehetett megvalósítani. Ennek ellenére 26 048 főt sikerült közösségi tevékenységbe bevonni.

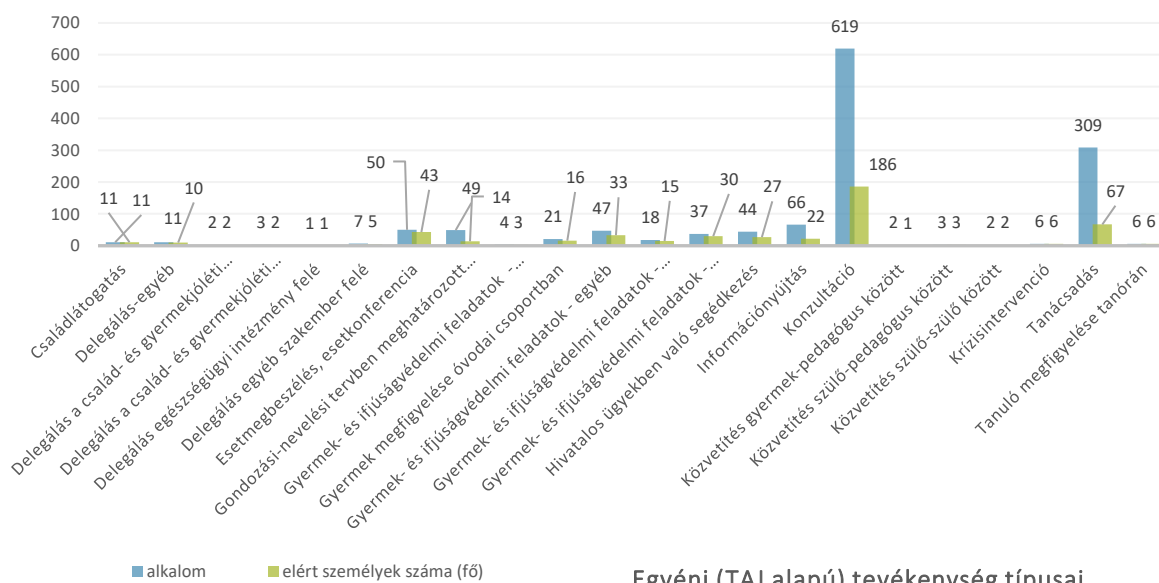
Ami jól látható a korábbi évekhez képest, az az, hogy drasztikusan megnőtt 2021-ben az egyéni tevékenység jelentősége. 11 965 gyermek esetében végeztek a szociális segítők egyéni tevékenységet.

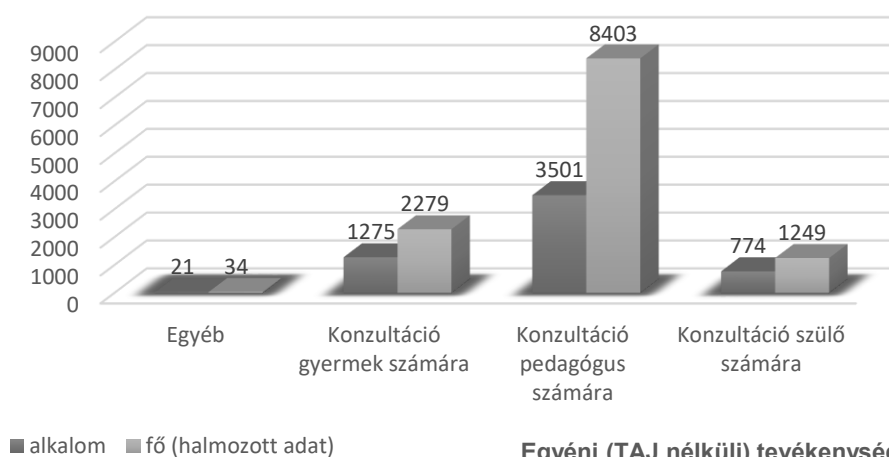
Elért személyek száma különböző tevékenységi körökben

505 gyermek esetében a szociális segítők hosszabb ideig tartó egyéni segítségnyújtást biztosítottak a gyermekek számára. Erre akkor van lehetőség, ha nincs veszélyeztető tényező a gyermek élethelyzetében, de olyan óvodában, iskolában jelentkező problémával küzd, mely folyamatos, hosszabb ideig tartó segítői kapcsolatot igényel. Ez az igény a 2021-es évben nagymértékben növekedett, a jelenéti oktatás visszaállítását követően. Az online oktatás során a szociális segítők folyamatosan tartották azokkal a fiatalokkal a kapcsolatot, akiknek a szociális kapcsolatai beszűkültek, elvesztették motivációjukat a tanulásban, családi- és társas konfliktusai felerősödtek. Cél, a gyermekek mentális állapotának szinten tartása és az iskolai követelmények teljesítésének segítése volt. Az alábbi táblázatból jól látszik,

hogy ennek megfelelően a gyermekek és szülők körében végzett konzultáció és tanácsadás biztosítása volt a legnagyobb egyéni tevékenységi kör.

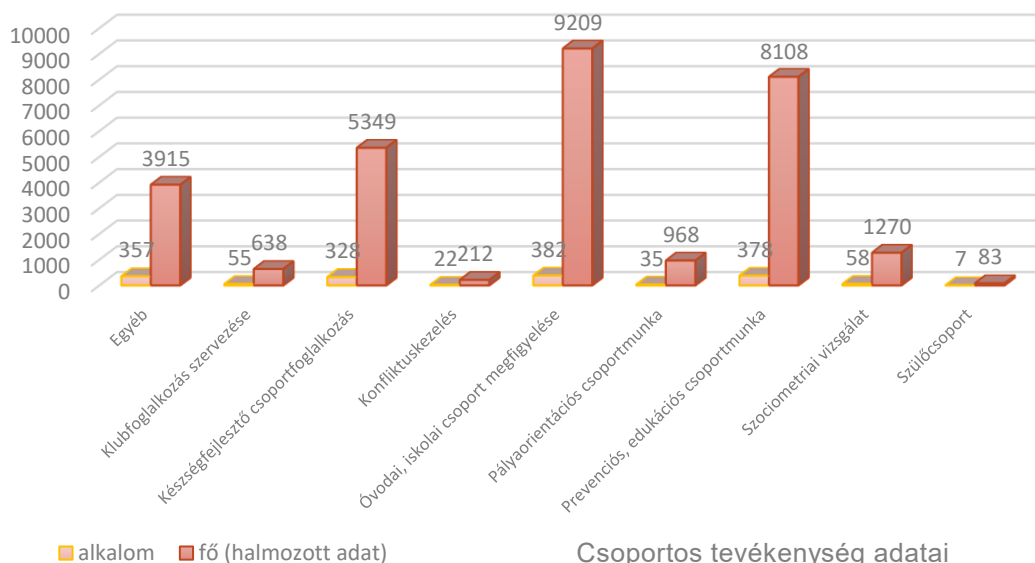

Egyéni (TAJ alapú) tevékenység típusai

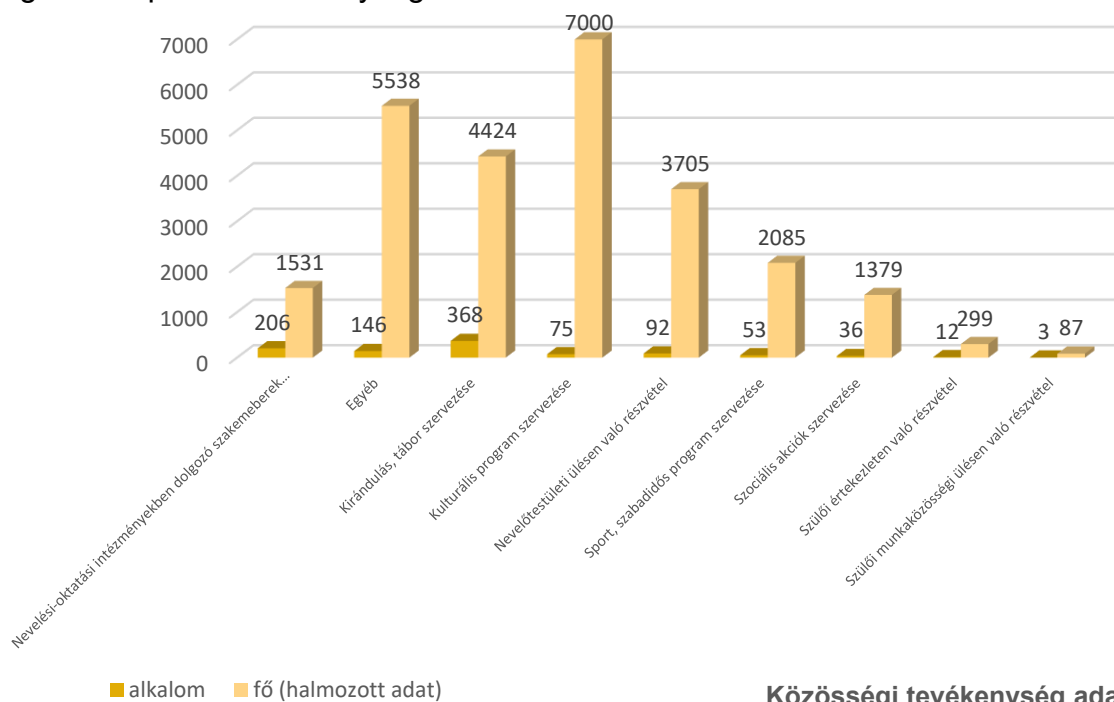

Egyéni (TAJ nélküli) tevékenység adatai

A szociális segítőknek leggyakrabban a pedagógusoknak és a gyermekeknek kellett konzultációs segítséget nyújtaniuk.

A szociális segítők a köznevelési intézményekben kiemelkedően magas számban látták el a csoportos tevékenységet. A legtöbb felkérést és a legnagyobb arányú gyermeket „az óvodai és iskolai csoportban megfigyeléssel” érték el. Ezt szorosan követte a különböző témájú prevenció, edukációs csoportfoglalkozások. Ebben a tevékenységben látták el a szociális segítők a pedagógusok felkérésére a problémákra fókuszálva a bullying-, a közösségfejlesztő és különböző érzékenyítő csoportfoglalkozásokat. Kiemelkedő tevékenységként jelent meg a különböző készségeket fejlesztő csoportfoglalkozás, mely elsősorban a kommunikációra, az önértékelésre, az egymás elfogadására és tolerancia fejlesztésére irányul. Ezen felül gyakran kaptak a szociális segítők – főként a kamasz korosztály számára – párkapcsolati témában, érzelmi biztonság kérdéskörében, személyiségjogi és egyéb önmegvalósítással összefüggő témában felkérést, elsősorban osztályközösségekben végzett csoportos tevékenységre.

A közösségi tevékenység kissé visszaszorult 2021-ben a korábbi évekhez képest. Ennek oka a COVID-19 vírushelyzet volt, mely miatt beszűkültek azok a lehetőségek, mely nagyobb tömegeket mozgatnak meg. Elmaradtak az óvodákban, iskolákban szervezett közösségi programok, vagy kisebb arányban lettek megvalósítva. Amikor a pandémia lehetővé tette – elsősorban 2021. május-június hónapokban – elsősorban a kulturális programokat igyekeztek a köznevelési intézmények pótolni (pl.: színház, múzeum, mozi látogatás, kirándulás szervezés, sportnap). A szociális segítők részt vettek a nevelőtestületi üléseken, ahol célzottan vállaltak, vagy kaptak feladatokat a gyermekekkel kapcsolatban. A nevelőtestületi ülések nagy része online formában valósult meg. A 2021-es évben új elemként lépett fel, hogy a szociális segítők gyakran felkérték arra, hogy vegyenek részt az osztálykirándulásokon. Ennek célja az volt, hogy olyan közösségépítő tréningfeladatokat vigyenek be az osztályközösségekbe, amelyek újraépítik a gyermekek közötti kapcsolatot, segítik az esetleges konfliktushelyzetek megoldását, oldják a közösségen belüli feszültségeket. A táboroztatással kapcsolatos felkérések száma is megnövekedett a 2021-es évben. A köznevelési intézmények sikeres pályázatokat nyertek el bentlakásos Erzsébet táborok kivitelezésére, azonban a betegségek és egyéb okok miatt a pedagógusok nem vállalták a táborokban való részvételüket. Ezért az óvodai és iskolai szociális segítők kérték fel a köznevelési intézmények vezetői, hogy segítsék a táborok megvalósítását. A 2021-es évben így 5 fő szociális segítő 7 tábor megszervezésében és lebonyolításában vett részt az általuk ellátott iskolák felkérésére. Az ECSGYK a 2021-es évben 12 nyári napközis tábor megszervezését és lebonyolítását vállalta, melyet az óvodai és iskolai szociális segítők végeztek.

Nyári napközis táborok a 2021-es évben

A vírushelyzet miatt tavasszal ismét több hétre online oktatásra tértek át az iskolák. A szülők nem tudták megoldani a gyermekeik felügyeletét, ezért az év első felében elfogyasztották az éves szabadságuk nagy részét. Ezért – a tavalyi évhez hasonlóan - az Intézmény óvodai és iskolai szociális segítői a felügyelet nélkül maradt gyermekek számára biztosított 12 tematikus táborozási lehetőséget, nagyon kedvező részvételi díjért. A cél az volt, hogy az anyagilag is megtépezett családok felügyelet nélkül maradt gyermekeiknek biztosítsák az élményekben gazdag, biztonságos felügyeletet, megfizethető áron. Ehhez kérték a Pécs Város Önkormányzata által fenntartott Pécsi Kulturális Központ (Szivárvány Gyermekeháza és az Apáczai Művelődési Központ) segítségét, akiktől helyszínt kaptak a programok kivitelezéséhez.

A nyár 9 hete alatt az ECSGYK munkatársai 12 tematikus tábort tartottak, melyen 261 gyermek vett részt. A tábor szervezését és lebonyolítását az óvodai és iskolai szociális segítők végezték. A programelemeket úgy állították össze, hogy rengeteg szabadidő program volt benne, sok kirándulással. Felfedezték a Mecsek adta természeti kincseket, állatfajokat, megtekintették a város által adott ingyenes és kedvező árú programokat, kulturális és történelmi helyszíneket, sokféle kreatív foglalkozást biztosítottak a rossz időjárás napjain. A táborok programjaiban részt vettek különböző szervezetek is, akik biztosítottak számukra alapanyagokat, programokat, foglalkozásokat. A táborok során az interaktív programokon szintén jól tudták alkalmazni a 2020-ban kapott tabletteket.

A szülőktől kizárólag a fizetős belépőjegyek árát, a közlekedéshez szükséges útiköltséget és az étkezés biztosítását kérték a szociális segítők.

Együttműködő partnerként a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Főosztályának szakemberei, valamint a Bűnügyi Technikai Osztály munkatársai

tartottak rendkívül izgalmas, interaktív prevenció és tájékoztató programot a táborozó gyermekek számára 3 tábor programjaként.

A Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitás – megfelelő helyszín híján - adott otthont az Alkotó tábornak.

A Pécsi Kutató-Mentő és Tűzoltó Egyesülettel évek óta nagyon jó az együttműködése az Intézménnyel. A tavalyi évhez hasonlóan 32 hátrányos helyzetű gyermek számára biztosítottak teljes ellátással, bentlakásos jelleggel tartalmas és aktív táborélményt 7 napon keresztül. Az önkéntes tűzoltókon kívül a tábor lebonyolításában aktívan részt vettek az Intézmény óvodai és iskolai szociális segítői is.

A táborok közül 5 tábor az Erzsébet Táborok Program keretein belül valósult meg. E öt tábor programjait, a gyermekek háromszori étkezését pályázati keretből volt lehetőség finanszírozni. Egy tábor Cserkút Önkormányzattal együttműködve valósított meg az Intézmény, már második alkalommal az Erzsébet Programon belül. Az Erzsébet tábor keretén belül 102 gyermek részesült táborélményekben 2021-ben.

Képzések, melyeken az óvodai és iskolai szociális segítők részt vettek

2021-2022-es tanévben is több iskola csatlakozott a Békés Iskolák Programhoz. Az alakuló békítő team-hez a gyógypedagógusok, a pszichológus és több pedagógus mellett a szociális segítők is csatlakoztak. A tanév során a Program részeként több képzésen is részt vettek a szakemberekből álló team, így a szociális segítők is.

A Kozármislenyi Janikovszky Éva Általános Iskola vezetése lehetővé tette a szociális segítő számára, hogy néhány pedagógussal és az iskolapszichológussal közösen részt vegyenek „Az iskolai bántalmazás megelőzése és kezelése serdülőknél - Az ENABLE iskolai bántalmazás ellenes program megvalósítása” című 30 órás képzésen. Több óvodai és iskolai szociális segítő részt tudott venni A családokkal végzett szociális munka rendszerszemléletű megközelítése című kreditpontos képzésen.

Szintén több szociális segítő tudott részt venni 2021. novemberében online képzés formájában a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság szervezésében megtartott szakmai továbbképzésen, melynek témája „A terepen dolgozó szakemberek „kiégésének” megelőzése, korai felismerése és kezelése” volt.

Több szociális segítőnek volt alkalma részt venni – szintén az ellátott köznevelési intézményének delegálásával – Mese tréningeken, melyet olyan neves szakemberek tartottak, mint Nezvál Eszter, Vaskor Gréta, Boldizsár Ildikó. A tréninget BeDrugFree és Tudásvár Egyesület szervezte, témája a függőség kialakulását megelőző prevenció tevékenységek köre gyermek- és fiatal korosztályban.

A Murál Morál Egyesület következő tréningjére is volt alkalma elmenni több szociális segítőnek. Itt a közösségszervezés alapjai, társadalmi kérdések képviselőjének alapjai a fiatalokkal végzett munka során témakörben fejlődhetnek tovább az óvodai és iskolai szociális segítők.

Egy szociális segítő vett részt szintén az ellátott iskolája támogatásával a Mélylevegő Projektben, melyben a mentális egészség volt a fókuszban.

A Caritas Egyesület által szervezett „Mediáció a segítő tevékenységben” című tréningen 14 szociális segítő tudott részt venni.

Emberkereskedelem témája az iskolai prevencióban

Az Intézmény 2020 őszén kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától felkérést arra, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020-2023 közötti nemzeti stratégia végrehajtását szolgáló, 2020-2021 közötti időszakban végrehajtandó intézkedési terv keretein belül kidolgozzon két alprojektet. Az egyik alprojekt keretében olyan szakmai útmutatót, szakmai ajánlást kell kidolgozni, melyet az észlelő- és jelzőrendszeri tagok – különösen a védőnők és a pedagógusok –, illetve a Család- és Gyermekjóléti Központban dolgozó szakemberek tudnak hasznosítani az emberkereskedelem korai észlelése, kiszűrése céljából. A másik feladat, hogy olyan prevenciós programot dolgozzanak ki és modellezzenek le általános- és középfokú oktatási intézményekben, amely érzékenyíti a gyermekeket, fiatalokat arra, hogy felismerjék az emberkereskedelem veszélyét, és képessé tegyék őket arra, hogy soha ne váljanak áldozattá.

2021. májusára elkészült a két projekt szakmai anyaga, mely jelenleg lektoráláson van az Emberi Erőforrások Minisztériumában. Az iskolai modellezést a pandémia ellenére két általános iskolában sikeresen megvalósították a szociális segítők, a tapasztalatokat összegyűjtötték és egy jól használható jó gyakorlatot, prevenciós tréninggyakorlatot dokumentáltak a gyermekek körében végezhető csoportfoglalkozásra a szociális segítők számára. Középfokú intézményben nem állt módjukban lemodellezni a tréningorozatot, mert május közepéig nem volt jelenléti oktatás ebben a köznevelési intézményi csoportban. Azonban a projekt szakemberei által kidolgozott tréning feladatsort dokumentálták.

Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ szakemberei számára elkészült egy olyan részletes elméleti és gyakorlati útmutató, mely segíti őket az emberkereskedelem áldozatainak felismerésében, valamint konkrét útmutatót nyújt a tekintetben, hogy mit kell tenni, ha ezzel a problémával találják szembe magukat.

II. Gyermekek Átmeneti Otthona

2021-ben az ECSGYK Gyermekek Átmeneti Otthonában összesen 13 gyermek és 1 szülő számára biztosítottunk teljes körű ellátással átmeneti gondozást.

A szülők gondozási-nevelési képességének elégtelensége, akadályoztatása miatt krízishelyzetbe került gyermekek rövidebb-hosszabb ideig tartó gondozását, nevelését vállalták, tanulmányi előmenetelüket, társadalmi beilleszkedésüket segítették elő azzal, hogy számukra családpótló gondozást - nevelést nyújtottak.

A gondozási időt továbbra is a gyermekek szocializációs, valamint nevelési elégtelenségeik korrekciójára fordították.

Az elmúlt évben összesen 8 új gyermek került átmeneti gondozásba, az anyaszobába gyermekével, egy szülő került elhelyezésre.

Az otthon félházzal működött.

Az alacsony telítettség oka a pandémia tavaszi időszakában karanténba kényszerült otthon. Ez idő alatt nem állt módunkban gyermekeket átmeneti gondozásba felvenni. Ezután a már bent élő gyermekek kigondozása folyt, új gyerekek kis számban érkeztek.

A bent élő tanulók tanításáról az Intézmény dolgozói az oktatási intézményekkel együttműködve gondoskodtak. A tanulók jó tanulmányi eredménnyel zárták a tanévet.

Az ellátottak nagy része továbbra is a kamaszkorosztályból került ki. Bekerülési okként sorrendben a gyermek magatartási problémái, családi konfliktus, szülők lakhatási problémái, a gyermek megromlott egészségi állapota szerepeltek.

Az ellátott gyermekek 58 %-a szüleihez haza-, 33 %-uk szakellátásba-, 8 %-uk családba fogadással került kigondozásra.

A Gyermekek Átmeneti Otthonában a szakmai létszám törvényileg megfelelő, az itt dolgozók munkáját 3 önkéntes segítő segítette. Közülük egy, terápiás kutyával szolgált a gyermekek felé, ezzel segítve őket lelki problémáik megoldásában.

Az elmúlt évben a pandémia miatt gyermekjogi képviselő nem látogatta az intézményt. A gondozottak panaszjogukkal az otthon munkatársainál éltek. Az adott problémát minden esetben sikerült megoldani.

Kormányhivatali és ÁNTSZ ellenőrzésre 2023-ban kerül sor.

2021-ben a hétköznapi munkavégzéshez minden, a munkát segítő berendezés, eszköz rendelkezésre állt.

Szakmai munka alapja az otthon szakmai programja, kiemelt területei az előző évhez képest nem változtak:

12. Gyermekjogi nevelés: gyermekjogi ismeretek tanítása a Kiskompasz módszertani csomag felhasználásával.
- Szociális kompetenciák fejlesztése: Cool-törvényei – szociális készségfejlesztő tréning, a társas kirekesztettség csökkentése és önvédelmi stratégiák gyermekek számára - szakmai anyaga alapján.
- Prevenció a szenvedélybetegségek megelőzésére
- Miért tennéd? – bűnmegelőzési program
- Erkölcsei nevelés a biblia tanításai alapján.
- Tanulássegítés
- Játszunk együtt! - Játshóház, pénteki játékhóra.
- Meseterápia
- Önismereti, konfliktus kezelő, indulatkezelő játékok
- Illemtan

A programot minden esetben a gyermekek életkori és értelmi sajátosságaihoz igazították.

A gyermekek pszichés megsegítése, személyiségük fejlesztése, a szabadidő hasznos eltöltése különböző foglalkozások keretében zajlott. Ezek egyéni segítő beszélgetések, csoportterápia, közösségi programok voltak. Naponta csoportépítésre szánt időben, tanóra előtt vagy után csoportfoglalkozás - hétvégén délutáni foglalkoztatás - keretében zajlottak. Átlagosan egy időben a járványügyi helyzethez igazodóan 4-5 gondozott részesült rendszeresen személyiségüket fejlesztő, egyéni és csoportos foglalkozásban.

Prevenció, szabadidős tevékenységek

2021-ben alkalmasszerűen játszóházat szerveztünk, heti rendszerességgel a gyermekek szabadidejében különböző játszóházas jellegű foglalkozásokat tartottunk. A gondozott gyermekek számára minden évben megtartottuk a vallási ünnepeket, a Farsangot, és minden gyermek születés és névnapjáról megemlékeztünk. Karácsonyi ünnepség keretében együtt ünnepeltünk a gondozott gyermekekkel. A járványügyi helyzetre való tekintettel ebben az évben az ünnepi együttlétek csak a szülők jelenlétével, segítők nélkül folytak.

A gyermekek az otthon munkatársai szervezésében 2021 nyarán, a harkányi strandon, a Tettyén, a városi játszótéren, a Kodály Központban, Zsolnay negyedben, Civil közösségek házában, Nádor Galériában jártak, a Pezsgőház pincerendszer látogatáson vettek részt, Múzeumok éjszakáján, Fényfesztiválon töltöttek időt.

2020-ban az Erzsébet – táboros gyermekek számára biztosítottunk helyszínt.

A felsoroltakon kívül gyermekeink egy része iskolai táborozáson, családi nyaraláson vett részt.

Az Intézményhez sok adomány érkezett - ruházat, játékok - amiből minden fiatal részesült.

A GYÁO kapcsolatot tartott heti-kétheti rendszerességgel, minden gondozott gyermek érdekében a gyermek oktatási intézményével, a mentális gondozásra szorultak érdekében pszichológusaikkal, napi-heti rendszerességgel az ECSGYK többi szakmai egységének családsegítőivel, esetmenedzsereivel, a BMGYK Szakértői Bizottságával, kétheti rendszerességgel a gyermek óvodájával, a Pécsi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályával.

2021.július1-től új Gyermekevédelmi Információs Rendszer került bevezetésre. A gondozottak nyilvántartása és az eset dokumentációja elektronikus úton került felvitelre.

A szakmai vezető-nevelő és a nevelő feladata a GYVR felület vezetése.

A szülők szülőcsoport keretében a pandémia miatt havi egy alkalommal találkoztak, alkalmanként négy-öt szülő jelenlétével. A szülők elmondása szerint, gyermekneveléssel kapcsolatos hozzáértésükben, társas készségeikben, gyermekeikhez való hozzáállásukban változtak, fejlődtek. A tanultak alapján gyermekeik nevelését nagyobb szeretettel, türelemmel végezték.

A tárgyévben az Emberi Erőforrások Minisztériuma felkérésére a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet pályázatot hirdetett a „Területi szakmatámogatási rendszer létrehozására, szakmatámogatási feladatok ellátása-2021” elnevezéssel, amelyre Intézményünk is sikeresen pályázott. Elkészült az átmeneti gondozás két megyére-Somogy és Baranya - szóló módszertani koncepciója, amely keretében folytatták további munkájukat.

Minden bekerülő gyermek esetében az érintett szakemberek bevonásával két héten belül esetmegbeszélő csoportot tartottak.

Az otthon jó kapcsolatot ápolt a gyermekek szüleivel, családsegítőjével, esetmenedzsereivel. A szülők változó időpontokban a szakemberek 3-4 heti rendszerességgel látogatták a gyermekeket. A kapcsolattartásnak egyéb módjaival is élhettek a gyerekek: telefonon, médiaeszközön keresztül, hétvégi és szünidei kapcsolattartás alkalmával találkozhattak törvényes képviselőikkel.

A sikeres együttműködés eredményeképpen pozitív visszajelzéseket érkeztek arról, hogy a gyermekek magatartásában pozitív változás érzékelhető, életvezetési nehézségeik csökkentek.

A GYÁO-ban működő szakmai Team két heti rendszerességgel tartott megbeszélést. 2021-ben a gyermekek átmeneti otthonai szakmai műhelye a járványhelyzet miatt nem szervezett szakmai találkozót.

Összességében a járványügyi helyzethez igazodva, az otthon működésében nem szenvedett kárt, de a korábbi évekhez képest érzékelhető visszaesés a gondozásba érkezett gyermekek létszámában történt.

III. Család-és Gyermejjóléti Szolgálat

Általános és speciális segítő szolgáltatás, mely a szociális munka módszereinek és eszközrendszerének felhasználásával az egyének, családok, közösségi csoportok jólétének elősegítésére, szociális, mentálhigiénés problémák, krízishelyzetek megelőzésére, kezelésére irányul, elősegítve fejlődésüket, szociális környezetükhöz való alkalmazkodásukat, életvezetési képességeiknek megőrzését. A családsegítő feladata a kliens problémamegoldó és kezelő képességének erősítése, képessé téve a klienseket a rendelkezésre álló segítő szolgáltatások, erőforrások önálló mozgósítására.

Szolgálat tevékenységének megszervezése

A pécsi ellátási területen a székhelyen /Kertvárosi Szakmai Egység; Pécs, Anikó u.5./ és két telephelyen /Meszesi Szakmai Egység; Pécs, Hársfa u. 154.; Belvárosi-Uránvárosi Szakmai Egység; Pécs, Tüzér u.7./ történik a feladatellátás. A Kistérségi Szakmai Egység a Pécs, Megye u. 22. sz. alatti telephelyen került elhelyezésre, melyen felül még 3 vidéki /Görcsöny, Hársfa u.31.; Kővágószőlős, Újtelep 7.; Orfű, Széchenyi tér 1./ telephelyen történik a feladatellátás biztosítása.

Család-és Gyermejjóléti Szolgálat ellátási területe (39 település)

Lakosság száma: **179 103 fő**, ebből Pécs: **148.030 fő**

Ellátott települések

Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Görcsöny, Gyód, Husztót, Keszű, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagykozár, Ócsárd, Orfű, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szőkéd.

Területi sajátosságok Pécssett, szakmai egységek/városrészek szerint

Belváros-Uránváros

A Szakmai Egység területi illetékesség szempontjából a város jelentős részét fedi le. Ez köszönhető annak is, hogy a nehezen megközelíthető, kiskertes, dűlős terület igen nagy. A két városrész lakossága kb. 70.000 fő, bár ez a szám az elmúlt évek során, az elvándorlással csökkenhetett. Lakossága, társadalmi összetétele szempontjából színes. Uránvárosra jellemző, hogy Pécs városának leginkább előregedő városrésze. A területen élő lakosság összetétele minden tekintetben nagyon színes. Lakás szempontjából éppúgy jellemző a komfort nélküli lakás és kiskertes terület, mint a lakótelepi vagy villasori környezet. Az uránvárosi városrész specifikumának

köszönhetően, családi összetétel szempontjából az átlagosnál magasabb az egyedül élők aránya, de a gyermekes családok többségében mindkét szülő jelen van. Az ellátási területen egyre nagyobb arányban fordulnak elő az idős, magára hagyott, segítségre szoruló lakosok. A 2021-es évben, együttműködési megállapodás keretében együttműködő ügyfeleink körében számottevő megemelkedett a gyermekeit egyedül nevelő szülők aránya.

Az illetékességi terület belvárosi részére jellemzőbb a sokgyermekes, hátrányos helyzetű, nem ritkán mélyszegénységben élő családok jelenléte. Ők azok, akik leginkább „megtöltik” a leromlott állapotú önkormányzati ingatlanokat

Kertváros

Az ellátási területhez tartozik Pécs kertvárosi un. Régi Kertváros családi ház és az emeletes házakból álló lakótelepi része, Nagyárpád, Postavölgy, Málomi Szőlőhegy városrészek. A terület lakosságszáma 55 ezer fő körüli, az emeletes társasházak részekén a népsűrűség magas. A lakosságszám lassan csökkenő tendenciát mutat, mely a külföldi munkavállalásnak is köszönhető, de az állam által nyújtott családtámogatási intézkedési csomagok is kecsegtetőek a nagycsaládosok számára, és többen költöznek falvakba.

Az ellátási területen több családban az egyik szülő- jellemzően az apa- külföldön vállal munkát, sokan alkalmi munkából, egyszerűsített foglalkoztatásból szerzik jövedelmüket. A 2021-es évben több családban is az egyik szülő vált munkanélkülivé vagy kevesebb óraszámú tudott munkát vállalni, vagy munkahelyet váltott (többek között a gyermekük/gyermekük felügyelete miatt).

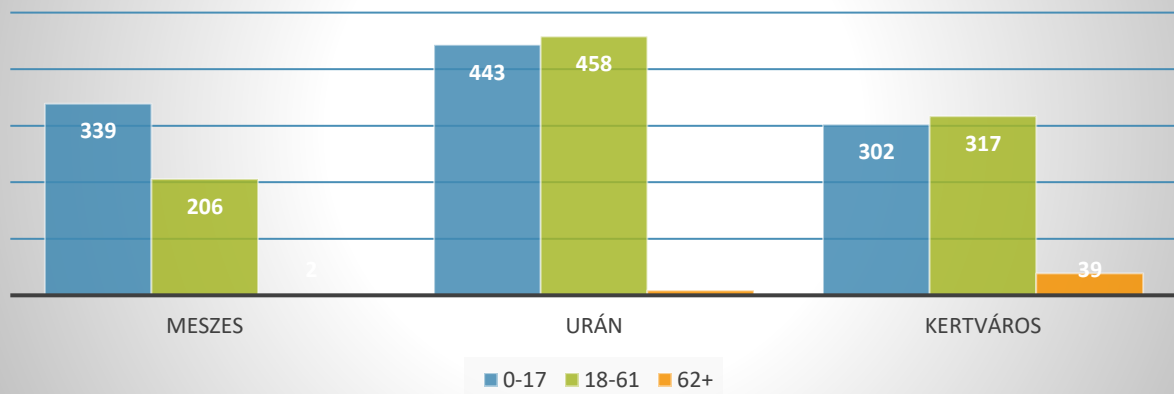
Meszes

A Meszesi Szakmai Egység által szociális segítő tevékenység vagy tanácsadás keretében gondozott kliensek részben saját kezdeményezésre, részben pedig jelzőrendszeri tagok megkeresése nyomán vették igénybe szolgáltatásainkat. Pécs város keleti városrészében több szegregátum illetve szegregálódó terület található, ahol felülreprezentált az alacsony iskolázottságú, foglalkoztatottsági és anyagi, megélhetési problémákkal küzdő, alacsony komfortfokozatú és gyakran leromlott állagú önkormányzati vagy más bérleményben, lakásban élő köre, a hozzánk fordulóik részben közülük kerültek ki 2021-ben is. Nagy számban álltunk szakmai kapcsolatban Mecsekszabolcs Hősök tere környéki utcáiban lakókkal, István-akna, és a Komló út meszesi része környékén élőkkel. Szintén sokakkal foglalkoztunk Vasasról, Somogyról, Hirdről, Pécsbányáról, illetve a gyárvárosi városrészből. Az igénybevevők másik köre egzisztenciális státuszuktól függetlenül az életviteli, párkapcsolati, gyermeknevelési, külön élő gyermekkel való kapcsolattartási problémákkal küzdők köréből került ki.

A szolgáltatást igénybevevők jellemzői (összes igénybevevő Pécs)

Együttműködési megállapodás alapján a szolgáltatásokat legmagasabb számban a 0-17 év közötti korosztály veszi igénybe 1084 fő, ezt követi a 18-61 éves korosztály 881 fő, ezt követik a 62 év feletti igénybevevők, akik száma 50 fő.

Együttműködési megállapodás korcsoportonként

A fenti grafikon az igénybevevő kliensek életkori megoszlását mutatja az Intézmény 3 Szakmai Egysége bontásában.

A 0-17 év közötti korosztály magas számának oka az, hogy ebbe a csoportba tartoznak a gyermekes családok, akik gondozása együttműködési megállapodás alapján valósul meg, ők az alacsony veszélyeztetettségű gyermekek.

Az idősebb korosztály megjelenésének aránylag alacsony száma hátterében az áll, hogy ez a korosztály szegényli, hogy segítségre szorul, nehezebben vesznek igénybe családon kívüli segítő beavatkozást. Szintén befolyásolta az ő megjelenésüket a COVID-19 vírust megfertőződésével kapcsolatos félelem, mely különösen jellemző erre a korosztályra.

Ellátottak jellemzői gazdasági aktivitás szerint

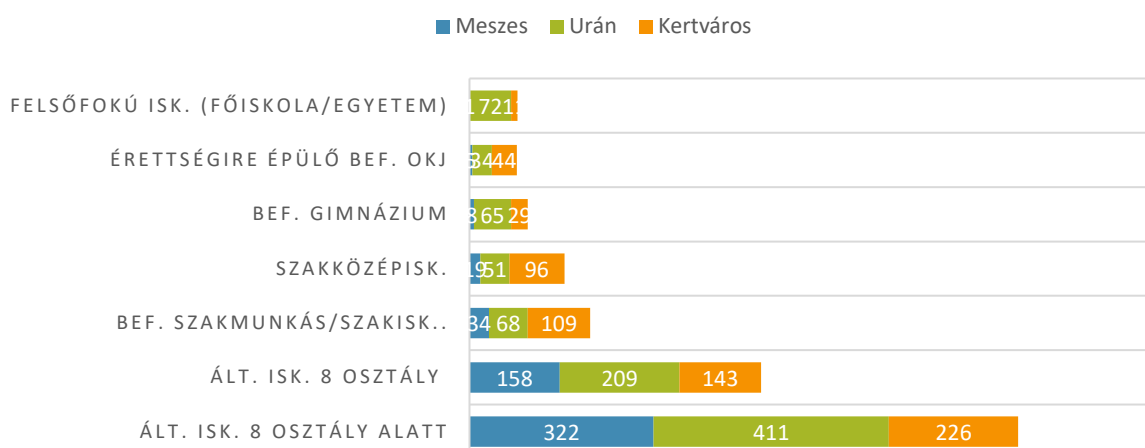
(Együttműködési megállapodás alapján nyújtott szolgáltatásban)

Az ellátottak gazdasági aktivitását tekintve megállapítható, hogy az ellátottak legnagyobb számban a kiskorúak köréből kerültek ki (835 fő), tehát a tevékenység a gyermekjóléti szolgáltatás irányába tolódott el. A segítséget kérő felnőttek között nagyobb arányban jelennek meg a foglalkoztatottak 640 fő), őket követi az inaktívok (448 fő), majd a munkanélküliek csoportja (192 fő). Az arányok szakmai egységenként hasonlóak.

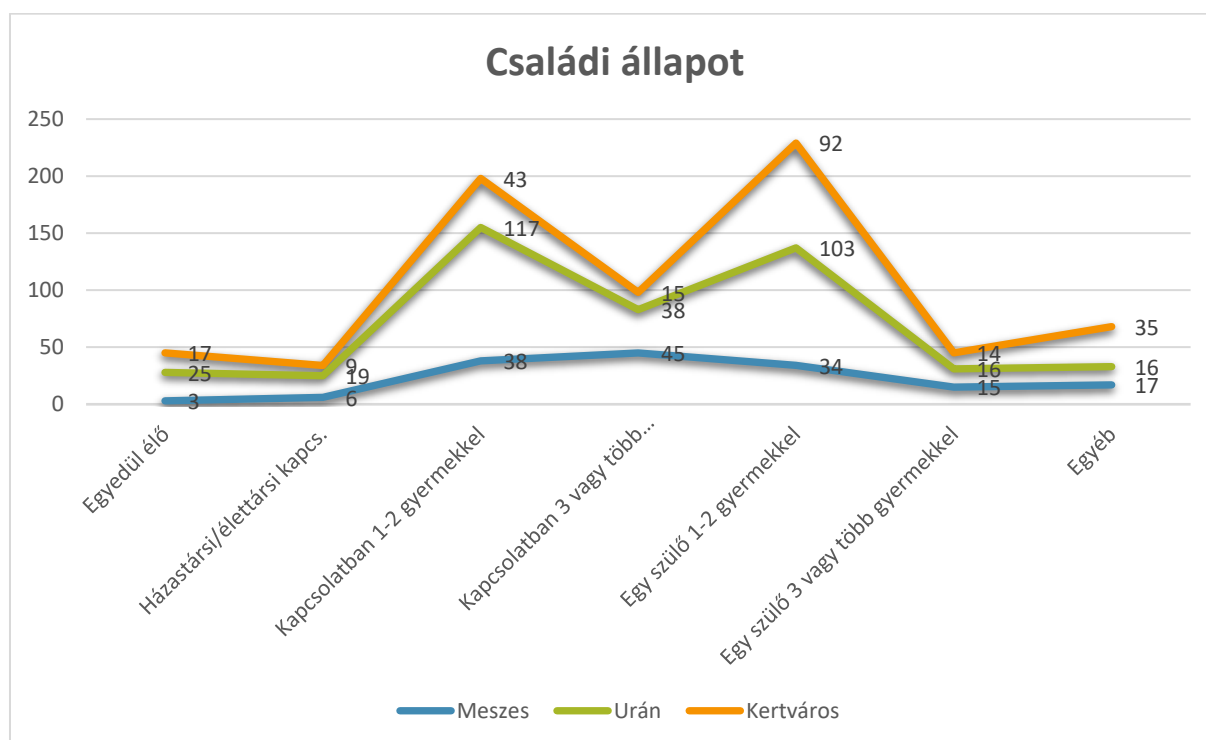
Iskolai végzettség

Az igénybe vevők iskolai végzettségét tekintve megállapítható, hogy egyezve az igénybevevői életkor arányaival, a legtöbb igénybevevő iskolai végzettsége 8 osztály alatti, majd a nyolc osztályt végzetek köre. Megállapítható, hogy az igénybevevők száma, az iskolai végzettség növekedésével csökken. Ez a tendencia minden pécsi szakmai egységben tapasztalható.

ISKOLAI VÉGZETTSÉG

Kliensek családi állapotára vonatkozó adatok

A családi állapot tekintetében a házas vagy élettársi kapcsolatban élők 3 vagy több gyermekkel az ellátottak száma a legmagasabb, ezt követi a házastársi és élettársi kapcsolatban élők. Legalacsonyabb az egyedül élők megjelenési aránya, valamint az egyéb kategória.

1. Család- és gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenysége Pécs város területén

Az igénybevevőknél jellemző problémák - Problématípusok

A kliensek elsősorban gyermeknevelési problémákkal kerülnek a szolgálat látókörébe. Ezt követi az anyagi probléma, majd a családi-kapcsolati konfliktusok.

Szakmai egységeként az alábbiak szerint alakul a kliensek által hozott problémák rangsora.

Belváros-Uránváros

Az előző évekhez hasonlóan, elsődleges problémaként leggyakrabban a gyermeknevelési, a családi-kapcsolati konfliktussal és az anyagi (megélhetéssel, lakhatással összefüggésben) problémák szerepelnek. Az említett három főproblémának csak a sorrendje változik évről-évre. Ezt követik az életviteli problémák illetve a magatartászavar és teljesítményzavar. Mindegyik problémátípushoz, de leginkább a gyermekneveléssel és a családi-kapcsolati konfliktussal kapcsolatosakhoz társul egyéb probléma is.

A halmozott problémák az elsődleges problémátípushoz hasonló képet mutatnak

Kertváros:

A járványügyi veszélyhelyzet nagyon sok család életében megélhetési problémákat hozott, ez látszik is az esetszámok alapján, sajnos több család esetében az egyszeri élelmiszer adomány kiosztásra is szükség volt. Az esetszámok tekintetében megnőtt az egyszeri alkalmakat igénylő segítségnyújtások száma. A problémátípusok alapján a korábban vezető problémaként megjelenő anyagi, a megélhetéssel, lakhatással összefüggő problémákat már 2019-es évtől kezdődően az első helyen felváltotta a családi konfliktusok, életvitellel kapcsolatos problémák, valamint folyamatosan emelkedik a magatartászavarral küzdő gyermekek száma, egyre több családban jellemző a gyermeknevelési probléma. Egyre többször kerül felszínre gyermekbántalmazás, szexuális abúzus. Ezek a megváltozott vezető problémák jóval nehezebben kezelhetők, ezekben az esetekben a kliensek együttműködési készsége/képessége nehezen mozgósítható, és jóval nagyobb mentális terhet ró a családot segítő munkatársakra is.

2016 óta látványosan megemelkedik a családi konfliktusok száma, ami gyakran fizikai bántalmazással jár. Ezzel összefüggésben az alkoholfüggőség és/vagy a szerhasználat is felszínre kerül, esetleges pszichés probléma. Ha a családban nincs kiskorú személy, a jelzést követően jellemzően nem igénylik szolgálatunk segítségét a problémamegoldásban. Több esetben érkezett jelzés megelőző távoltartás elrendeléséről, a legtöbb esetben viszont még a távoltartás ideje alatt látszólagosan visszarendeződnek a kapcsolatok. Egyre több kiskorú kerül közvetve vagy közvetlenül szerfogyasztóvá vagy terjesztővé.

Lelki-mentális problémák előfordulása is egyre gyakoribbá válik, emelkedik az egyedül élő, demetálódó idősekről érkező jelzések száma. Ezekben az esetekben nagyon nagy nehézséget jelent az jelzett személyek segítése, mert állapotukból adódóan nem együttműködők, vagy a segítség lehetőségei korlátozottak. Legnagyobb problémát az idősothtoni elhelyezés hosszú várakozási ideje, az azonnali elhelyezés lehetőségének

hiánya, illetve maga az idős személy együttműködésének hiánya okozza. A hozzátartozók sikeres felkutatása esetén gyakran fordul elő, hogy a megkeresett személy elzárkózik idős hozzátartozójáról való gondoskodástól. Több esetben kezdeményeztünk gondnokság alá helyezési eljárást, ideiglenes gondnok kirendelést. Tapasztalatunk szerint az ideiglenes gondnok kirendelése nem történik meg, a gondnokság alá helyezési eljárás pedig nagyon elhúzódik. Kevés a hivatásos gondnok, a családon belül vállalt gondnokok, pedig rövid idő után nem vállalják hozzátartozójuk kapcsán a gondnoki feladatok ellátását. A 2021-es évre jellemző volt az ügyfelekre, hogy a járványügyi helyzetből adódóan pszichés problémáik felerősödtek.

Gyermekek esetében a veszélyeztetettség fő okai a családi konfliktusok, a -főleg a gyermeknevelési problémák, a szülők, a család életvitele. Sok gyermek küzd magatartás- és/vagy tanulási képesség zavarral, ami a gyermekintézménybe való beilleszkedést is nehezíti. Folyamatosan emelkedik a kapcsolattartási problémák száma, melyek rendezésében az elhúzódó bírósági eljárások akadályt jelentenek.

A 13-17 éves korosztályban jellemző, hogy nem tudnak kudarcaikkal megküzdeni, ha nincs megfelelő támogató családi háttér, előtérbe kerül az alkohol- és drogfogyasztás, falcolás. A fiatalok motiválatlanok a tanulásra, nincs jövőképük, leggyakrabban ebben a korosztályban fordul elő a tankötelezettség elmulasztása. A járványügyi helyzet alatt a digitális oktatásba való bekapcsolódás sem zajlott/zajlik zökkenőmentesen, több család jelezte az eszközhiányát a digitális oktatásba való bekapcsolódáshoz, Intézményünk ebben is igyekezett segíteni. A digitális oktatással együtt egy új probléma került előtérbe, melyet a bezártság, a járványügyi helyzet megerősített, felerősített, ez az internet-és a kommunikációs eszközfüggőség. Több szülő jelezte ezt a problémát is. A szociális hálók, az élő kapcsolatok beszűkültek a fiatalok körében is.

Meszes

A Meszesi Szakmai Egységhez legnagyobb számban azok az ügyfelek érkeztek, akik különböző hivatalos ügyekben kértek segítséget kollégáinktól, akár hivatalos levelek értelmezésében, akár azok megfogalmazásában, támogatási kérelmek leadásában. Nagy számban foglalkoztak olyan kliensekkel, akikkel a jelzőrendszeri együttműködés keretében, írásbeli jelzések nyomán kerültünk segítő kapcsolatba. Ezek közül kiemelendők a következők: a védőnői hálózattól gyermekek elhanyagolása, bántalmazásának gyanúja miatt kapott jelzések; gyermek illetve felnőtt háziorvosoktól gyermekek elhanyagolásáról, bántalmazásáról illetve jellemzően elmagányosodott, egészségi problémával küzdő idősekről szóló jelzések; a Pécsi Rendőrkapitányságtól hozzátartozók közötti erőszakról beszámoló nekünk megküldött jegyzőkönyvek; iskolák – és sokkal kisebb számban óvodák – által tanórákról vagy nevelési napról való igazolatlan távolmaradással kapcsolatos jelzések; de előfordultak magánszemélyek vagy civil szervezetek általi felkérések, sőt anonim jelzések is, amelyek valamely rászoruló vagy veszélyeztetett személlyel kapcsolatos intézkedésünket kérték. Az iskolai, óvodai szociális segítő kollégáinktól is igen sok jelzést kaptunk gyermekek iskolán, óvodán belül tapasztalt problémáiról, nehézségeiről. A hozzánk forduló ügyfelek problémái közül az ügyintézésben való segítségkérés mellett magasan

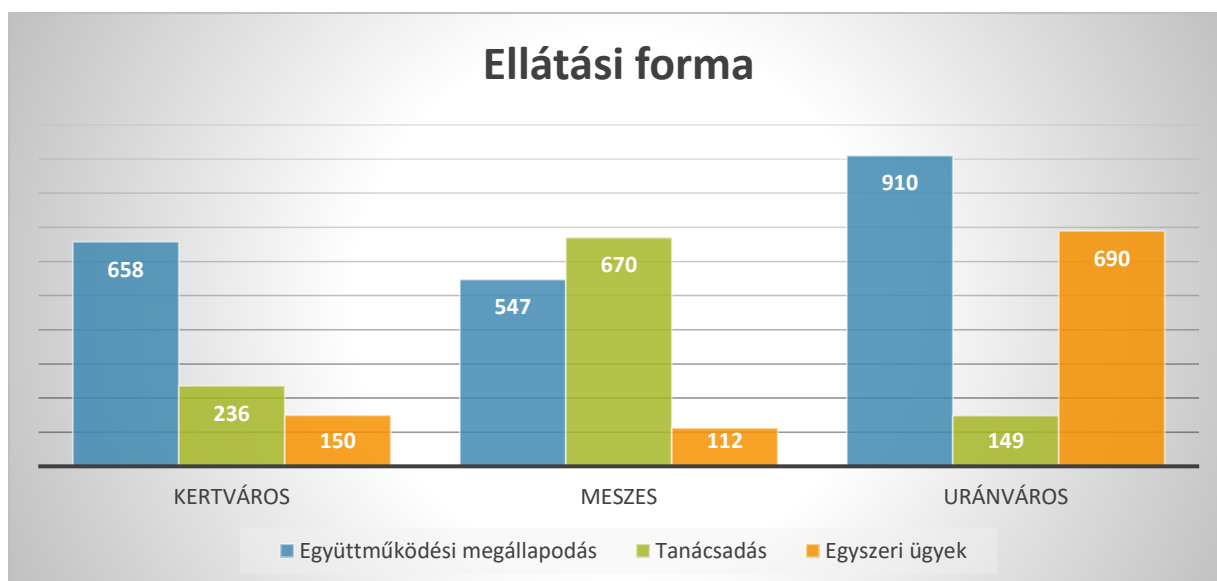
kiemelkedik az anyagi, megélhetési problémákban való segítségkérés, igen sokszor keresték meg a szakmai egységet azzal is, hogy esetileg keressenek lehetőséget az ügyfelek számára természetbeni támogatásra, élelmiszer-csomagok, adományok, használt ruházat vagy bútorok juttatására, ezeket a családsegítők jellemzően más civil és karitatív szervezet bevonásával tették meg. 2021-ben az országos COVID pandémia hatásai Pécset, Pécs keleti városrészét is érintették. Több esetben kellett segítségére sietnünk olyan családoknak, akik a járványhelyzetben váratlanul karanténba kerültek, megbetegedtek, sajnos olyan drámai helyzetekkel is találkoztunk, amikor gyermekek valamelyik szülőjüket elveszítették a járványban. A COVID-járvány egyik érzékelhető társadalmi, negatív mentálhigiénés hatásaként számszerűleg is jelentősen megnövekedtek az önsértő, szuicid kisértéssel küzdő, vagy komolyabb életvezetési krízisbe kerülő fiatalokról, kamaszokról szóló jelzések száma.

Pécs keleti városrészében városi viszonylatban felülreprezentált a lakásállományban az önkormányzati szociális bérlakások száma, ezekben szintén igen magas a bérleti jogviszonyát rendezni nem tudó, tartozásokkal rendelkező, vagy éppen adósságai miatt az ingatlan elhagyására felszólított lakosok száma. Az ő problémáikkal is gyakorta találkoztunk ebben az évben is. Jellemző még a hozzánk fordulók körében a párkapcsolati konfliktusokban történő elakadás, az elvált vagy különvált partnerek, szülők közötti – gyakran nagyon súlyos – viták, amelyek során más nézetkülönbségeik mellett közös gyermekeikkel való kapcsolattartásukról sem tudnak megegyezni. Ugyancsak gyakran foglalkoztunk klienseink különböző életviteli nehézségeivel, szenvedélybetegségükkel kapcsolatos küzdelmükkel, gyermeknevelési nehézségükkel. Többször kellett segíteni olyan családnak is, akik átmenetileg – részben párkapcsolati konfliktus, bántalmazás miatt – el kellett hagyniuk lakóhelyüket, és segítségünkkel családok átmeneti otthonába kellett költözniük.

A szakmai tevékenység bemutatása

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Segítséget nyújt a szociális, mentálhigiénés problémák, krízishelyzet miatt segítségre szorulóknak számára a családsegítés keretein belül az a szociális, mentálhigiénés tanácsadást, kríziskezelést, a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését az anyagi nehézségekkel küzdők számára. Szociális segítőmunkát biztosít, elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, konfliktusok megoldását. A gyermekjóléti szolgáltatás keretében feladata a gyermek testi-lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése. Feladatait tájékoztatás nyújtásával, tanácsadással, szociális segítőmunkával, ellátások, szolgáltatások közvetítésével látja el.

Amennyiben a szakmai tevékenység nem zárható le az első interjú kapcsán tett intézkedéssel, együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor a szolgáltatást igénybe vevővel, mely során megállapodás születik havi 3 (évi legalább 36) személyes találkozásról. Tanácsadott az igénybevevő, ha havi 3 alkalomnál kevesebb alkalommal veszi igénybe a szolgáltatásokat.

A fenti ábrán az ellátási formák láthatóak szakmai egységek szerinti bontásban. Megállapítható, hogy két pécsi szakmai egységben az együttműködési megállapodás alapján nyújtott szociális segítő tevékenység jelenik meg legnagyobb számban. Ez a tevékenység a kliensek számára egy tartós, szinte heti rendszerességű segítség igénybevételét jelenti; Kertváros 658 kliens; Meszes 547 kliens; Uránváros-Belváros 910 kliens, **Pécs összesen: 2215 kliens** veszi igénybe ezt a típusú ellátási formát. A tanácsadás keretében nyújtott szolgáltatásban Kertváros:236 fő; Meszes:670 fő; Uránváros: 149 fő, **Pécs összesen: 1055 fő** veszi igénybe szolgáltatást havi vagy kétheti rendszerességgel. Egyszeri segítségnyújtásban Kertváros: 150; Meszes:112; Uránváros- Belváros 690 fő, **Pécs összesen: 952 fő** részesült az Intézményben egyszeri segítségnyújtásban.

Az együttműködési megállapodásban nyújtott segítség az alábbiak szerint alakult.

A 2215 együttműködési megállapodás alapján nyújtott segítő tevékenységből 1929 esetben a kliens saját ügyében kért segítséget. 180 fő egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításában közreműködés és 6 esetben szociális válsághelyzetben lévő anya számára nyújtott segítségnyújtás jelenik meg.

A szakmai tevékenység leggyakoribb formája a településen az információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés, szociális segítőmunka, valamint a hivatalos ügyekben és anyagi, lakhatási vagy párkapcsolati problémák kezelésében való közreműködés volt.

Információnyújtás: 14077 alkalom.

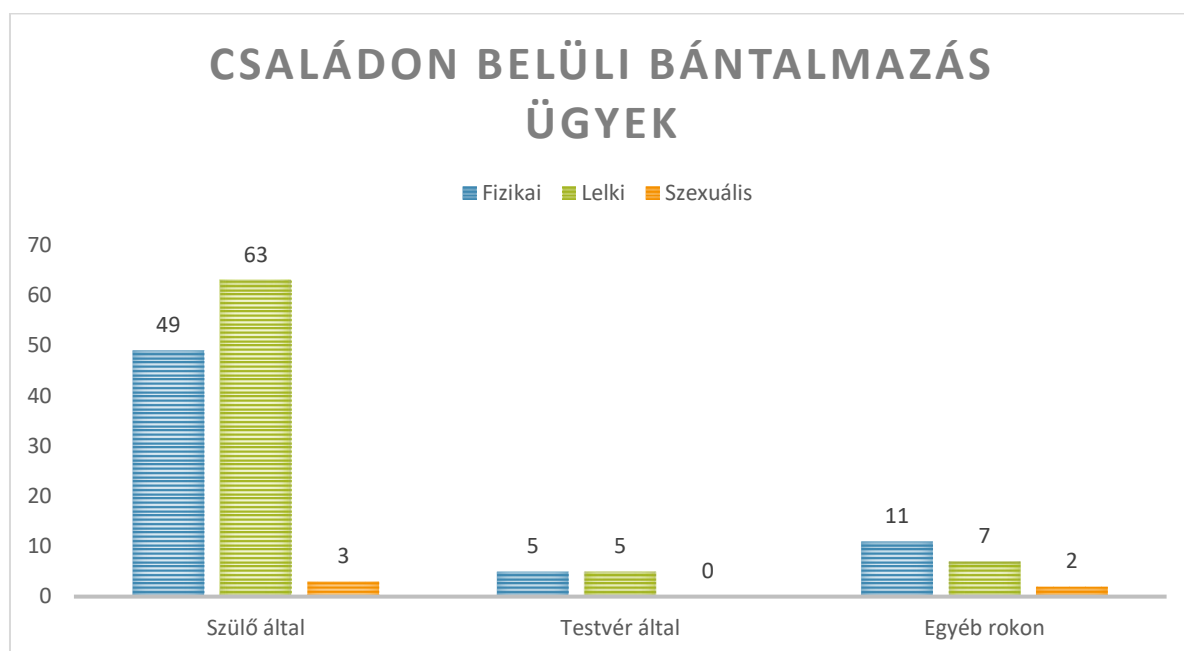
Tanácsadás: 11771 alkalom; Segítő beszélgetést 7901 alkalom; Családlátogatás 7041 alkalommal a kliens otthonában került sor.

Hivatalos ügyek intézésében közreműködés: 2077 alkalommal voltak az ügyfelek segítségére.

Jelzőrendszeri koordináció

A Család –és Gyermejjóléti Szolgálat a veszélyeztetettség megelőzése érdekében észlelő - és jelzőrendszert működtet. Feladat a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása, ennek érdekében évi 6 alkalommal szakmaközi megbeszéléseken tájékoztatást kaptak a jelzőrendszer tagjait a család- és gyermekvédelem rendszerét és a jelzőrendszeri tagok kötelezettségét érintő szakmai protokollok, szakmai ajánlások és módszertani útmutatók tartalmáról a változásokról. Szakmaközi megbeszélés keretében igyekeztek közös álláspontot kialakítani a veszélyeztetettség meghatározása vonatkozásában a közös fogalom használatában. Szükség esetén, illetve amennyiben gyermekvédelmi hatósági intézkedés szükségessége merül fel, esetmegbeszélést, esetkonferenciát szerveznek valamennyi, a családdal kapcsolatban álló szakember bevonásával. Az esetkezelésekben folyamatosan konzultálnak a szakemberekkel, leginkább a óvodapedagógusokkal, osztályfőnökökkel, óvodai-iskolai szociális segítőkkal, védőnőkkel szoros a kapcsolat. Legnehezebb a kapcsolattartás a gyermek és felnőtt háziorvosokkal, illetve a felnőtt pszichiátriai, addiktológiai ellátókkal.

Családon belüli erőszak ügyek

Az intézmény által, családon belüli erőszak miatt gondozott gyermekek többsége lelki elhanyagolás/bántalmazás áldozata. Ez a bántalmazási forma nehezen bizonyítható, ezért a szülők felelősségre vonása ritkán valósul meg. Ahhoz, hogy a lelki elhanyagolás/bántalmazás ügyekben eljárás kezdeményezésére kerüljön sor, többnyire más veszélyeztető tényező (fizikai, szexuális) megjelenésére is szükség van, mert egyéb esetben a hatóság nyomozást nem folytat.

A családon belüli erőszak ügyekben a gyermekek és szülők gondozására is sor kerül. A gyermekek segítséget kapnak a traumáik feldolgozásában, a szülők pedig szülői kompetenciáik fejlesztése, gyermeknevelés tekintetében kapnak segítséget a szakemberektől. A korábbi időszakhoz képest megnőtt a fizikai bántalmazások száma, ami tapasztalataink szerint a COVID-19 vírus okozta járványügyi helyzetre vezethető vissza. A bezártság, az anyagi bizonytalanság, a hibásan működő családszerkezet több esetben az addig latens feszültség kirobbanásához vezetett, mely fizikai erőszak, agresszió formájában jelentkezett.

Kistérségi Szakmai Egység szakmai tevékenységének értékelése

1. Területi sajátosságok

Az Intézmény Kistérségi Szakmai Egysége 38 településen, 10 fő családsegítővel és 1 fő szakmai vezetővel, 4 telephelyről látta el 2021-ben a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.

Az elmúlt években megfigyelhető az a tendencia, hogy az Egység által ellátott települések összes lakossága évről évre emelkedik. A 38 település lakosságszáma 2018-ban 31.550 fő, 2019-ben 31.759 fő, 2021-ben pedig 32.118 fő volt.

A lakosságszám a települések többségében emelkedett vagy nem változott, és csak néhány, várostól távolabb eső, rosszabb tömegközlekedési lehetőségekkel rendelkező, kisebb településen csökkent számottevően (pl. Berkesd, Szilágy, Pereked, Kisherend). A városhoz közel elhelyezkedő, intézményekkel, szolgáltatásokkal, infrastruktúrával jobban ellátott települések lakosságszáma emelkedett legnagyobb mértékben (pl. Kozármisleny, Pogány, Keszü, Gyód, Pellérd,

Szalánta). Az ellátási területen összességében a gyermekszám emelkedés is megfigyelhető, a 18 év alatti lakosok száma 2021-ban 6632 fő volt, mely emelkedést jelent a 2020-as adatokhoz képest. A gyermekszám emelkedéséből következtetni lehet arra, hogy egyre több, gyermekes család költözik Pécsről a pécsi agglomeráció településeire. A lakosságszám alakulását befolyásolja továbbá a gyermekvállalási hajlandóság is, aminek az emelkedése szintén valószínűsíthető az adatok alapján. A kistérségi települések eltérőek infrastrukturális, szolgáltatási szempontból, sőt egyes településeken belül is gyakoriak a leszakadó, ill. fejlődő településrészek. A településeken belüli lakóhely elhelyezkedése összefüggést mutat az ott élők társadalmi helyzetével, életmódjával.

Ezek a települési adottságok meghatározzák a Szolgálat által ellátott ügyfelek alapproblémáit. Egyrésztől legnagyobb problémát továbbra is a leszakadó, vagy hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához való hozzájutásának hiánya, munkahely elvesztése jelenti, mely maga után vonja az anyagi nehézségeket, szenvedélybetegséget, pszichés problémákat. Másrésztől a viszonylag jómódú családok eladósodása, az újjépítésű családi házakra felvett hitelek miatt, szintén anyagi, párkapcsolati, pszichés problémákat okoznak.

Egyre több településen találkozunk azzal a jelenséggel, hogy a bejelentett lakosok száma és a településen tartózkodók száma eltér egymástól. Nagyon sok aktív korú személy külföldön vállal munkát, családját hátrahagyva, hogy anyagi helyzetén javítson. Ebből adódóan a szolgálat párkapcsolati, kapcsolattartási, szülői felügyeleti jogot érintő problémákkal szembesül.

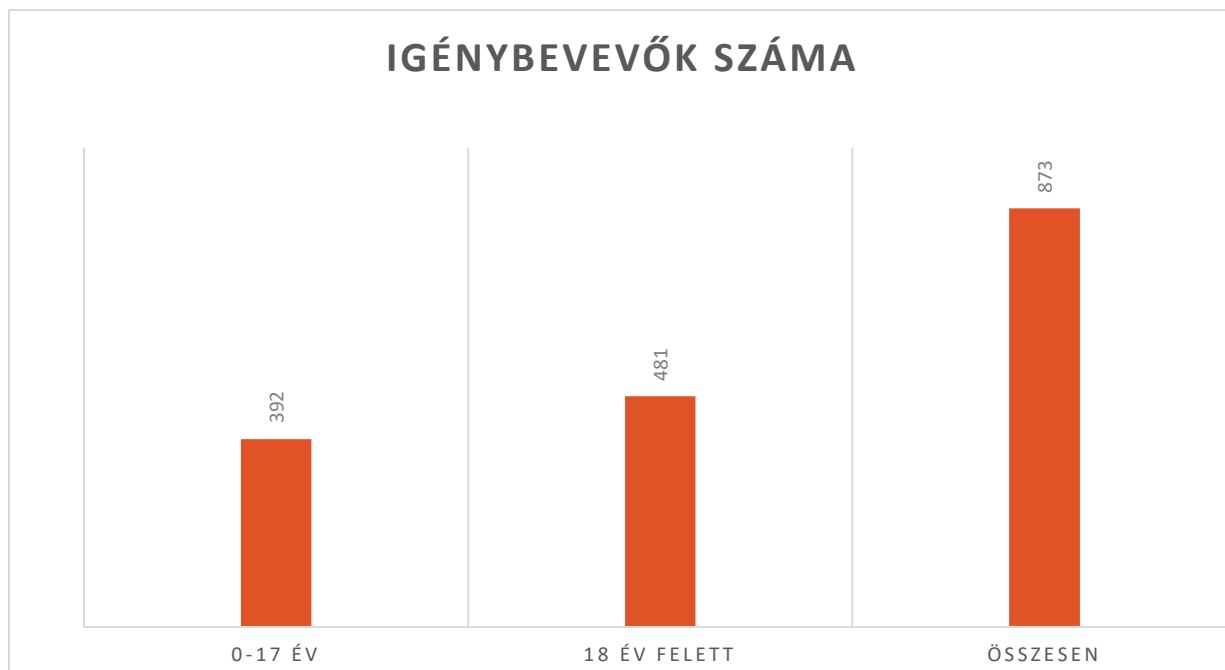
2. Esetkezelések száma:

A szociális segítő tevékenység nyújtásának módja szerinti megoszlást az alábbi táblázat szemlélteti.

Együttműködési megállapodás alapján	525 fő
Tanácsadás	198 fő
Egyszeri esetkezelés	150 fő
Összesen:	873 fő

3. Igénybevevők jellemzői:

Életkor	Igénybe vevők száma
0-17 év között	392 fő
18 év feletti	481 fő
Összesen	873 fő

Az együttműködési megállapodás alapján gondozott, 15 év feletti igénybevevők gazdasági aktivitását tekintve 132 fő foglalkoztatott, 34 fő munkanélküli, 126 fő pedig inaktív. A 14 év alatti gyermekek száma 233 fő.

A gondozott családok kicsivel több, mint felében (58 %) házastársi/élettársi kapcsolatban élnek a szülők gyermekeikkel együtt. Ügyfeleink 3 %-a egyedül él, 3 %-a pedig házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élő gyermek nélküli személy. A gondozott családok 34 %-ában egyedülálló szülő neveli gyermekeit. Az ügyfeleink 2 %-a egyéb családi összetételű.

4. Problématípusok az ellátás során

A gondozott családok tekintetében a lelki-mentális problémákkal küzdők száma magas, ezen kívül a családi-kapcsolati konfliktusok, gyermeknevelési problémák, anyagi nehézségek, a szülők nem megfelelő életvitele jelenik meg leggyakrabban problémaként. Sokan ügyintézésben kérték a Szolgálat segítségét. Az alacsony iskolai végzettségű szülők számára nehéz a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés, többen egyáltalán nem találnak munkát. Sokan közfoglalkoztatottként dolgoznak a településeken, de hosszú távon életkörülményeikre ez a munkavégzés nincs pozitív hatással. A lakhatási körülmények is egyre élesebben jelentkeznek, többen élnek olyan ingatlanban melynek állapota nem alkalmas a mindennapi lakhatásra, azonban az anyagi helyzetük nem teszi lehetővé sem a felújítást, sem azt, hogy másik ingatlanba költözzenek.

A veszélyeztetett gyermekek esetében a veszélyeztetettség fő okai között szerepelnek a családi konfliktusok, nevelési problémák, szülők, család életvitele, magatartási – vagy tanulási zavar, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, tankötelezettség elmulasztása, valamint érzelmi és fizikai elhanyagolás, bántalmazás is egyre többször előfordul.

5. A szakmai tevékenység bemutatása

A területen leggyakrabban előforduló szakmai tevékenységek és azok tartalma:

Információnyújtás: tankötelezettség, családi pótlékkal és annak megszüntetése, gyermekétkeztetés, szociális ellátások, segítő szervezetek elérésével kapcsolatosan.

Tanácsadás: gyermeknevelés, életvezetés, pénzbeosztás, párkapcsolat területén.

Szociális segítő tevékenység: konfliktus kezelés, segítő beszélgetés, adományozás, közvetítés egyéb ellátásokhoz, segítségnyújtás munkahely keresésben, albérlet keresésben, önéletrajz írásban, átmeneti gondozásban való elhelyezés ügyekben.

Hivatalos ügyek intézésében közreműködés: bölcsődei elhelyezés, támogató levelek megírása, szociális otthoni elhelyezés, leszázalékoltatással kapcsolatos ügyintézés, jogászhoz delegálás, közüzemekkel való egyeztetés részletfizetés céljából, környezettanulmányok elkészítése.

6. Kapcsolattartás jelzőrendszeri tagokkal

A jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolattartás több formában is megvalósult a gyakorlatban. A szakmai munkavégzés során elengedhetetlen, hogy jó és élő kapcsolatot ápoljanak a jelzőrendszeri tagokkal. A Szolgálat feladata a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása. A jelzőrendszer rendszeres tájékoztatása, problémáik, nehézségeik meghallgatása, a közös gondolkodás a szociális szakemberek munkákat is előrébb viszi, segíti. A munkavégzés során gyakran ütköznek tájékoztatatlanságba, érdektelenségbe, motiválatlanságba a jelzőrendszeri szereplők egyes tagjai részéről.

Szükség esetén, illetve amennyiben gyermekvédelmi hatósági intézkedés szükségessége merült fel, esetmegbeszélést, esetkonferenciát szerveznek valamennyi, a családdal kapcsolatban álló szakember, valamint a Központ bevonásával. Az esetkonferenciák megszervezése, lebonyolítása, koordinálása, az ügyben érintett családsegítő feladata volt. Az esetkonferenciák alkalmával tisztázták a gyermeket érintő problémák megoldásához szükséges feladatokat, azok felelőseit.

2021-ben 27 esetkonferencia megtartására került sor.

A kistérségi településeken a jelzések írásban és szóban valósulnak meg, mivel a családsegítők rendszeres, személyes kapcsolatban állnak a jelzőrendszer tagjaival. A korábbi évekhez képest azonban előrelépés, hogy a szóbeli jelzéseket a legtöbb esetben írásos jelzés követi. A beérkezett jelzéseket fogadták, a megtett intézkedésekről írásbeli visszajelzésben tájékoztatták a jelzést tevőt. A beérkezett jelzéseket és megtett intézkedéseket heti rendszerességgel megküldték a Központ felé.

7. Prevenció

Az Intézmény által szervezett prevenciós programok a szervezés helyszínétől függetlenül a teljes lakosság számára elérhető, igénybe vehető.

2021-ben a járványügyi helyzet miatt számos, korábbi években megtartott prevenciós program elmaradt (pl. húsvéti, karácsonyi kézműves foglalkozások, játszóházak, gyermeknap, Kistérségi Összefogás Napja).

2021.06.05-én került megrendezésre az Abaligeti Gyereknapi, melyen közel 44 kisebb és nagyobb gyermek vett részt. A szervezési munkában segítséget nyújtottunk. A családsegítő a gyermekek igényei szerint arcfestést és csillámtetoválást készített.

2021.07.24-én az Abaligeti Önkormányzat által megszervezésre került az Abaligeti Falunap melyen 26 gyermek vett részt. A családsegítő arcfestéssel és csillámtetoválással kedveskedett a gyermekeknek.

Az elmúlt évben 1 alkalommal került megszervezésre az őszi játszóház, amin 36 gyermek vett részt. A játszóházban a szülők együtt vehetnek részt gyermekeikkel. Célunk a gyermekek számára az alkotás öröme, a szülői készségek fejlesztése, valamint a szülő-gyermek kapcsolat erősítése volt.

8. Adományozás

Megélhetési problémáikból kifolyólag, az ügyfelek nagy számban igényeltek különféle adományokat. Elsősorban az élelmezéssel, a ruházkodással és a bútorzattal kapcsolatban kaptak segítséget.

Egyéni krízishelyzetekben élelmiszer-csomagot kaphattak a rászorulóknak, az Intézmény saját finanszírozásában. Krízis élelmiszer-csomagot 2021-ben 8 településen, összesen 10 családnak juttattak.

Összesen 61 alkalommal osztottak tápszer, tejpép, bébiétel adományt a kisgyermekes családoknak, illetve néhány családot pelenka adománnyal is segítettek. A digitális oktatás miatt 3 családnak digitális eszközt (tablet, laptop) biztosítottak. Az eszközöket a tanév végéig ingyenesen használhatták a gyermekek. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége által, a Magyarok Kenyere jótékonyági program keretein belül felajánlott liszt adományt 40 család között osztották szét.

Ősszel, tanévkezdéskor 9 családot segítettek tanszer adománnyal.

Karácsony előtt a Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitásztól felajánlásának köszönhetően 62 családot élelmiszer-csomagban, 2 családot pelenka adományban részesítettek. Szintén a Katolikus Karitásztól köszönhetően 6 családnak juttattak összesen bébiételt. A Hit Gyülekezete által összeállított élelmiszer-adományt (tej, gabonapehely) 5 településen 5 családnak szállítottak ki.

Cipősdoboz-akcióban is sikerült kistérségi településeken élő családokat adományban részesíteni, 9 településen 14 család karácsonyát tettük szebbé ezzel.

Minden hónap utolsó péntekén ingyenes ruhabörzét tartottak a Kertvárosi Szakmai Egységben. A településeken élő lakók rendszeresen hoztak be a telephelyekre használható ruhát, gyerekjátékot, melyeket felajánlhattak az ügyfelek számára. Göröcsnyben egy, Aranyosgadányban pedig négy alkalommal szerveztek ingyenes turkálót. Ezen kívül a családsegítők rendszeresen juttattak ruhaadományokat a gondozott családok számára a családlátogatások alkalmával is. Több család számára volt lehetőség bútort, gyermek ellátáshoz szükséges eszközöket adományozni a civil lakosság részéről felajánlott adományokból.

9. Ellátási feltételek

A Kistérségi Szakmai Egységben 10 fő családsegítő látta el a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat. Az egység szakmai munkáját egy szakmai vezető irányította. A családsegítők közel fele saját gépkocsi használatával tudta a terepen történő feladatait ellátni, a többi családsegítő a távolsági autóbuszjáratokat használta. Az egyes településeken a buszközlekedés nagyon ritka, illetve egyik településről a másikra való közlekedés tömegközlekedéssel nagyon nehezen megoldható.

A családokkal általában az otthonukban tudtak találkozni a családsegítők, valamint minden településen ügyfélfogadást tartottunk havonta legalább 1 alkalommal.

A feladatellátás 4 telephelyről történt. Kistérségi Szakmai Egység központi telephelye 7621 Pécs, Megye u. 22. szám alatt található. 3 kisebb telephely áll még rendelkezésre: Görcsönyben, Kővágószőlősen, valamint Orfűn. Az irodákban a tárgyi feltételek biztosítottak az adminisztratív feladatok ellátására.

IV. Prevenció

Az Intézmény által szervezett prevenciós programok a szervezés helyszínétől függetlenül valamennyi kliens számára elérhető, igénybe vehető.

2021 évben a prevenciós programok háttérbe kerültek a pandémia okán.

Táborok: A nyár 9 hete alatt az ECSGYK munkatársai 12 tematikus tábor tartottak, melyen 261 gyermek vett részt. A tábor szervezését és lebonyolítását az óvodai és iskolai szociális segítők végezték. A programelemeket úgy állították össze, hogy rengeteg szabadidő program volt benne, sok kirándulással. Felfedezték a Mecsek adta természeti kincseket, állatfajokat, megtekintették a város által adott ingyenes és kedvező árú programokat, kulturális és történelmi helyszíneket, sokféle kreatív foglalkozást biztosítottak a rossz időjárás napjain. A táborok programjaiban részt vettek különböző szervezetek is, akik biztosítottak számukra alapanyagokat, programokat, foglalkozásokat. A táborok során az interaktív programokon szintén jól tudták alkalmazni a még 2020-ban kapott tabletteket.

A szülőktől kizárólag a fizetős belépőjegyek árát, a közlekedéshez szükséges útiköltséget és az étkezés biztosítását kérték a szociális segítők.

Együttműködő partnerként a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Főosztályának szakemberei, valamint a Bűnügyi Technikai Osztály munkatársai tartottak rendkívül izgalmas, interaktív prevenciós és tájékoztató programot a táborozó gyermekek számára 3 tábor programjaként.

A Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitás – megfelelő helyszín híján - adott otthont az Alkotó tábornak.

A Pécsi Kutató-Mentő és Tűzoltó Egyesülettel évek óta nagyon jó az együttműködése az Intézménnyel. A tavalyi évhez hasonlóan 32 hátrányos helyzetű gyermek számára biztosítottak teljes ellátással, bentlakásos jelleggel tartalmas és aktív táborélményt 7 napon keresztül. Az önkéntes tűzoltókon kívül a tábor lebonyolításában aktívan részt vettek az Intézmény óvodai és iskolai szociális segítői is.

Napközi tábor az Erzsébet Program keretén belül

2021-ben 5 tábor sikerült megszervezni az Erzsébet program keretein belül. E öt tábor programjait, a gyermekek háromszori étkezését pályázati keretből volt lehetőség finanszírozni. Egy tábor Cserkút Önkormányzattal együttműködve valósított meg az Intézmény, már második alkalommal az Erzsébet Programon belül. Az Erzsébet tábor keretén belül 102 gyermek részesült táborélményekben 2021-ben.

V. Adományhoz jutás megszervezése

Mint a problémátípusokból is kiderül, megélhetési problémáikból kifolyólag, az intézmény ügyfelei nagy számban igényeltek különféle adományokat. Ezt az igényt a koronavírus járvány miatt kialakult megélhetési nehézségek még inkább erősítették. Leginkább az élelmezéssel, a ruházkodással és a bútorzattal kapcsolatban tudtak segítséget nyújtani számukra.

A rendszeres meleg ételhez való hozzájutásban civil szervezetek együttműködésére számíthattak. A Pécsi Heti Betevő minden 2. héten vasárnap, valamint 2021.

decemberében minden vasárnap, meleg ételt osztott a rászoruló, elsősorban uránvárosi klienseink részére, összesen az év folyamán 28 alkalommal.

A Pécsi Bike Maffia minden hónap 2. szombatján (tehát az év során 12 alkalommal) szállította ki ügyfeleink lakására a meleg ebédet, melyet önkénteseik készítettek el és kerékpárral szállítottak ki.

Az év során több alkalommal szerveztek turkálót.

A rendszeres adományozás mellett számos eseti támogatásban is részesülhettek klienseink, pl. tűzifa, pelenka, tápszer, női egészségügyi csomag, felnőtt ápolási termékek, karácsonyi cipősdoboz adományok).

Tételesen az alábbi adományozásokban tudott Intézményünk közreműködni, ügyfeleinknek segíteni:

- Pécsi Egyházmegyei Katolikus Karitásztul>
  - Ételmentésből származó zöldség-gyümölcs és pékáru minden pénteken
  - 2021 október: 100 babkonzerv, 200 vajkrém, 5 karton Abonett
  - 2021 január-2021 június 10 családnak havi egy doboz pelenka
  - Karácsonyra 100 tartós élelmiszersomag
- Önkormányzat
  - Az Önkormányzat 400 karácsonyi csomagjának csomagolása, kiosztása, amiből 120 családot mi delegálhattunk
- Karácsonyi cipősdoboz akció
  - Az Önkormányzat által indított gyűjtési akcióból, illetve nem önkormányzati fenntartású iskolák gyűjtéséből 138 családban 333 gyermek részesült
- 3, nem önkormányzati fenntartású iskola hagyományteremtő jelleggel gyűjtött karácsonyra tartósélelmiszert, édességet intézményünknek
  - Ebből 70 család számára tudtunk élelmiszersomagot adni
- CASADA HUNGARY Kft.
  - 12 db műfenyő, karácsonyi dekoráció
- Pécsimami
  - Iskolakezdekskor használt, de jó állapotú 8 iskolatáska
- HISZ
  - 2021 augusztus végén 100 családnak ajánlottak föl 1-1 karton tejet + zabpelyhet, 65 család vette át az adományt
- Magánszemély az év folyamán
  - a tavasszal összesen 11 családnak,

- karácsonykor 10 családnak ajánlott fel tartósélelmiszert
- Párbeszéd
  - 2021 júniusban 42 tartósélelmiszer csomag
  - karácsonykor 8 tartósélelmiszer csomag, használt, de jó állapotú felnőtt- és gyermekruha, játék, gyermekágy, babakocsi, etetőszék
- Magyar *Máltai Szeretetszolgálat*
  - 2021 áprilisban felajánlott bébiételből 30 család részesült
  - 2021 októberben 20 kapott bébiételeket
- Az Óriáskerékre 73 család kapott belépőjegyet
- Magyarok Kenyere
  - 2021 december 200 kg liszt
- Egyéb magánszemélyek adománya
  - Folyamatosan kapunk használt ruhákat, könyveket

A járványhelyzetre tekintettel kevés turkáló tudott megvalósulni, Kertvárosban 2, Kistérségi településen 3. Alsószentmártonba adtunk tovább ruhaneműt.

VI. Veszélyhelyzet ideje alatt ellátott feladatok

A COVID 19 vírus okozta veszélyhelyzet időszaka alatt az intézmény dolgozóinak az átcsoportosítása az idősek, veszélyeztetett csoportok, hátrányos helyzetű gyermekek ellátására irányult.

1. A digitális oktatás támogatása, segítése

A civil lakosság által felajánlott digitális eszközöket (laptop, tablet, okostelefon) kiközzítették a rászoruló gyermekek számára.

Segítséget nyújtottak a tananyag eljuttatásában a gyermekekhez. A város 4 pontján (Kertváros-ANK épületei, Meszes – Hársfa utcai telephelyünk, Uránváros-Belváros – Tüzér utcai és Megye utcai telephelyünk) fogadtuk azokat a gyermekeket, akik valamilyen okból kifolyólag nem tudták teljesíteni a digitális oktatás elvárásait. A feladatellátásban valamennyi óvodai és iskolai szociális segítő folyamatosan részt vett.

VII. Főiskolai és egyetemi hallgatók gyakorlati oktatásának koordinálása

Az Intézmény 2021-ben is biztosította a közép-és felsőfokú oktatási intézmények hallgatói számára a szociális és gyermekvédelem tárgyban a szakmai gyakorlat lehetőségét. Szakmailag jól képzett, több éves gyakorlattal rendelkező munkatársak fogadták a hallgatókat. A munkatársak felkérésre előadást tartanak a képző intézményekben.

VIII. Önkéntesek

A család-és gyermekjóléti szolgálat és központ önkénteseket fogadott szabadidős és tanulást segítő programok megvalósításához, valamint a gyermekek átmeneti otthonában nyújtottak segítséget.

IX. Intézmény tevékenységének szervezése

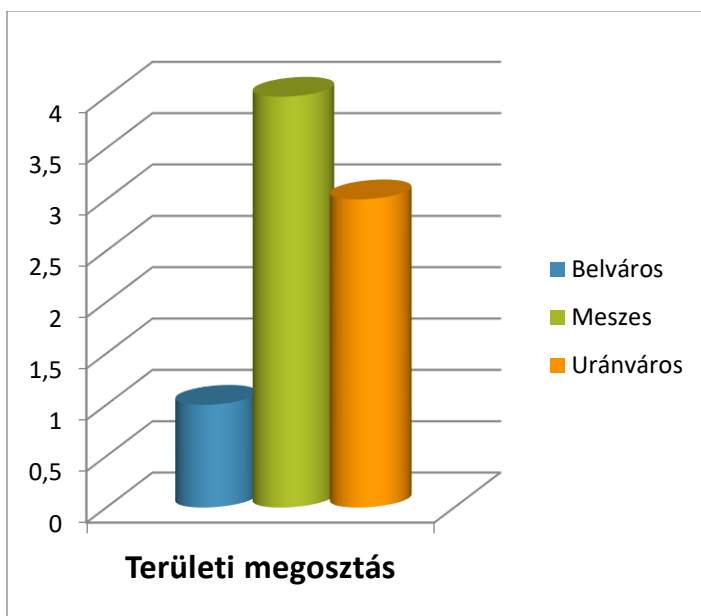
Az Intézményben havi rendszerességgel megbeszélést tartott az Intézmény Igazgatója a veszélyhelyzete való tekintettel online és elektronikus felületen. A megbeszélés során az igazgató tájékoztatta a munkavállalókat az intézményt érintő változásokról. Heti rendszerességgel vezetői megbeszélést tartott az igazgató, mely során a szakmai vezetők beszámoltak a szakmai egységükben folytatott munkáról, valamint egyeztetés történt a további teendők, feladatok megvalósítása tárgyában. A szakmai vezetők heti rendszerességgel esetmegbeszélőt tartottak a családsegítők / esetmenedzserek / tanácsadók részvételével, ahol a szakemberek tájékoztatták szakmai vezetőjüket a szakmai munkájukról, valamint megbeszélték az esetvezetés során felmerült problémákat, egyeztettek a következő hét programjairól. Az intézmény zökkenőmentes működését az intézmény üzemeltetési csoportja biztosította.

X. Pályázatok

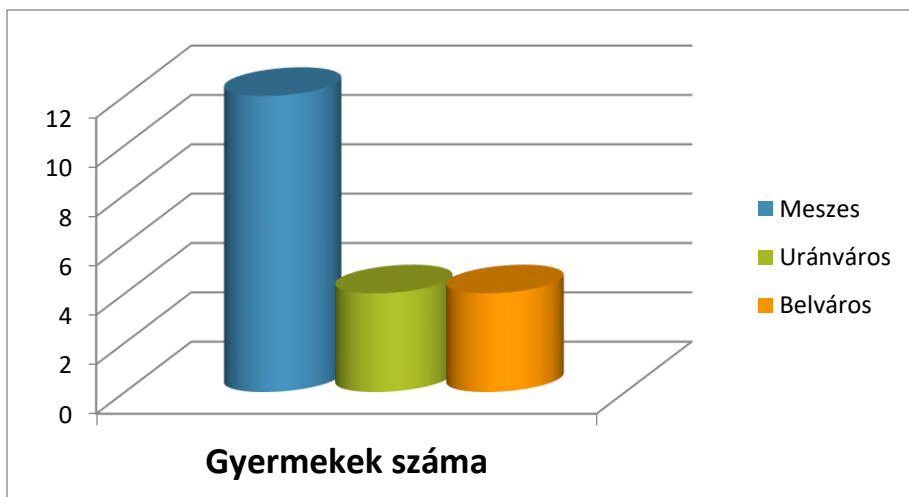
➤ Családprojekt

A programban résztvevő családok száma: 8

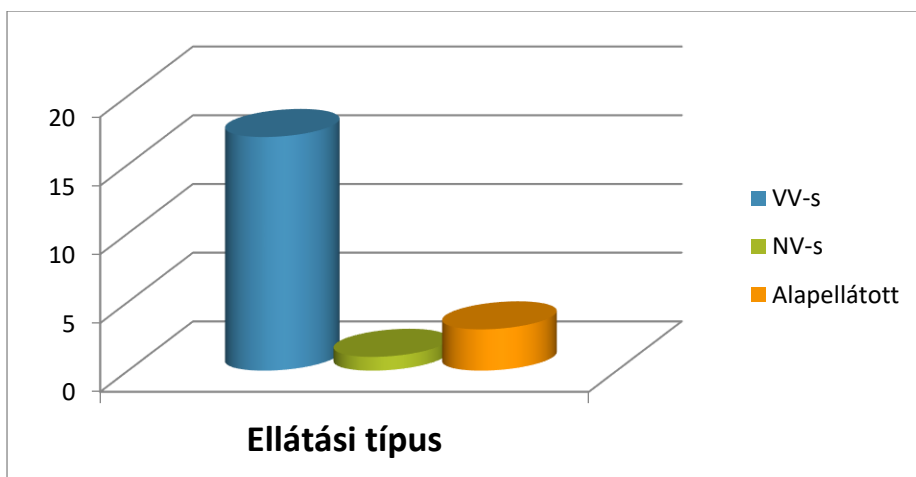
Meszesi városrész: 4 család, Uránvárosi városrész: 3 család, Belvárosi városrész: 1 család

Gyermeklétszám: 20 fő

Meszes 12 fő, Uránváros: 4 fő, Belváros: 4 fő

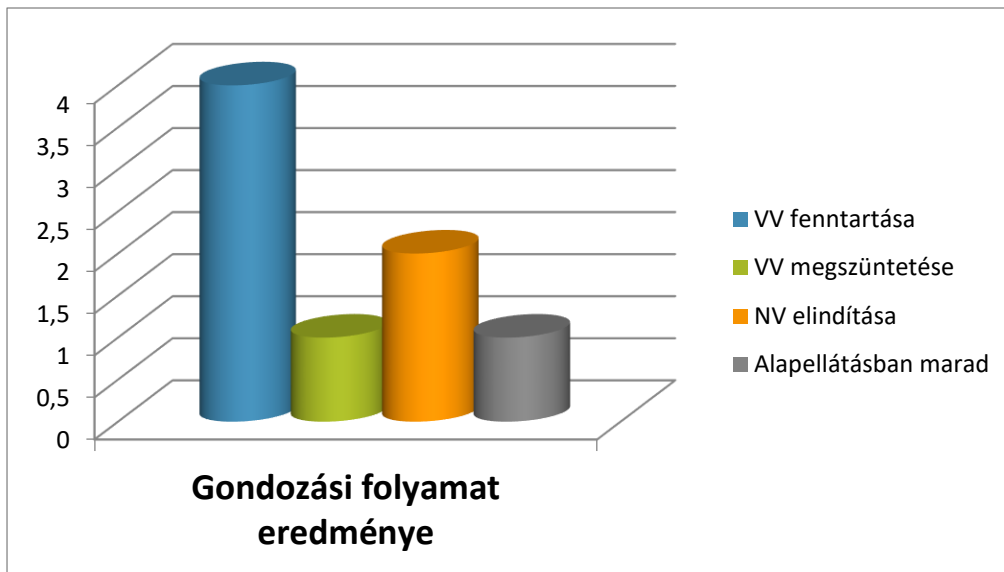
Védelembe vett gyermek: 17 fő

Nevelésbe vett gyermek: 1 fő

Alapellátott gyermek: 2 fő

Elért eredmények

- Védelembe vétel megszűnt (1 család)
- A család alkalmassá vált a születendő gyermek fogadására (1 család)
- A gyermek hazakerült a Gyermek Átmeneti Otthonából (1 család)
- Háztartási kiadások racionalizálása (háztartási napló vezetése eredményeként a luxuscikkekre fordított összegek csökkentése, számlafizetési hajlandóság növekedése)
- Orvosi ellátáshoz való hozzájutás (vizsgálatok, kontrollvizsgálatok)
- Iskolai hiányzások csökkenése (fejtetvesség esetén csökken az otthon töltött idő)
- Rendezettebb lakókörnyezet (rend, tisztaság javulása)
- Fizikai és érzelmi elhanyagolás mérséklődése (ruházat, testi higiéne javulása, több játék, könyv, közös program)

- 4 család VV fenntartás, 1 család VV megszüntetés, 2 család nevelésbe vétel elindítása,
- 1 család alapellátásban marad

Összegzés

Az Intézményben 2015 májusában indult el a Család-program. A program célja a védelembe vétel megszüntetése, a gyermekek családban tarthatása, olyan készségek és képességek átadása, amelyeket a kliensek be tudnak építeni a családi életük mindennapjaiba. A projekt módszertanának legfontosabb eleme, hogy a családokkal való találkozás nagyon gyakori, szinte napi szintű és saját lakókörnyezetükben 7.00–19.00 között különböző napszakokban történik. A COVID-19 járvánnyal összefüggő korlátozó intézkedések, valamint az intézmény dolgozói létszámának csökkenése következtében szükségessé vált átszervezés miatt a Család-program jelenleg nem működik.

➤ TOP-6.9.1-16-PC1-2017-00001 Városi szintű szociális rehabilitáció Pécssett

Az intézmény munkatársai részt vettek a pályázati program megvalósításában. A pályázat fő célja Pécs városában a leszakadó és leszakadással veszélyeztetett területeken élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációjának elősegítése egy komplex szakmai programmal. A szociális munka tevékenység célja, hogy a területen élő célcsoportban a szociális segítő előkészítse a változási folyamatokat mind az egyén, mind a család szintjén. A szociális munkás a kliens bevonásával törekszik a kliens helyzetéből adódó kockázatok mérséklésére, támogatja a változások során adódó nehézségek leküzdésében.

A szociális munka tevékenység a város hátrányos helyzetű slummosodó területein került megvalósításra.

Az Intézmény munkatársai a projektben vállalt indikátorokat teljesítette.

➤ Módszertani feladatellátás

EFOP -1.9.2.-VEKOP 16-2016-00001 pályázat keretében az intézmény munkatársa kapcsolatot tart az ágazat vezetésével, valamint a megyében tevékenykedő család-és gyermekjóléti központok vezetőivel. Részt vesz a szakmai fejlesztések kidolgozásában, szakmai segítséget nyújt a megyében dolgozó szakemberek számára. Az intézmény támogatja a módszertani feladatellátást. 2021. évben átalakult

a módszertani feladatellátás, melynek keretein belül Intézményünk az új módszertan gesztor feladatait ellátó intézményévé vált. A korábbiakhoz képest ez egy kibővített jellegű tevékenység. Egyrészt nem csupán Baranya Megyében, hanem Somogy megyében is az ECSGYK látja el ezen tevékenységet, másrészt 2021. őszétől kezdődően a módszertan a teljes szociális alap- és szakosított ellátás területére kiterjedő feladatellátássá vált. Intézményünkben 1 főállású módszertani tanácsadó látja el ezen tevékenységet, melynek elsődleges célja a szociális szakterületek tevékenységeinek összehangolása, protokollok készítése, felülvizsgálata, új szolgáltatások bevezetése lehetőségének vizsgálata, szakemberek érzékenyítése, képzése, jogszabálmódosítás előkészítése. A tevékenység két párhuzamos szinten zajlik. Egyrészt az Intézményünk által bevont társintézmények, konzorciumi partnerek részvételével irányított munkacsoportokon, másrészt országos munkacsoportokon keresztül.

➤ „Kéz a kézben” Szolgáltatás

A szociális vagy mentálhigiénés problémák, a fogyatékoság, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, a fogyatékosághoz kapcsolódó szolgáltatások, ellátások igénybevételének elősegítése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Gyermek vonatkozásában a veszélyeztetettség megelőzése, annak fennállása esetén kezelése, a megfelelő fejlesztési lehetőségek felkutatása. A szolgáltatás specialitása az, hogy a tevékenység végzése egészségügyi alapellátó intézmények (házi gyermekorvos és felnőtt háziorvos) telephelyein, rendelőiben. Így a kliensek egy szolgáltatási helyen két szolgáltatási formához juthatnak hozzá. A szolgáltatás további eredménye a szakmák közötti együttműködés hatékonyságának növelése.

➤ Demenciában szenvedők részére nyújtható szolgáltatás

A szociális segítő segítséget nyújthat a tünetek korai felismerésében, az érintett személyek és családtagjaik felkutatásában, megfelelő szakemberhez való delegálásban: részletes tájékoztatást nyújtva csillapíthatja az idős személy aggodalmait, eligazítást adhat a hozzátartozók számára is. A célcsoport számára prevenciós vagy a kóros funkcióhianyatlást lassító tevékenységeket, foglalkozásokat szervez vagy ilyen lehetőségekhez segíti az érintetteket. Gyermek vonatkozásában érzékenyítő foglalkozásokat tart demenciában szenvedő családtagok vonatkozásában.

➤ Emberkereskedelem Elleni Nemzeti Stratégia keretében indított pilot program

Az Intézmény részt vesz a program kidolgozásában és megvalósításában. Kiemelt figyelem fordítása az emberkereskedelem 18 év alatti potenciális áldozataira veszélyeztetett társadalmi csoportok tagjaira. Áldozatirányítás, áldozatazonosítás, áldozatsegítés. A projekt két modulból áll. Egyrészt egy olyan gyakorlatra fókuszáló szakmai anyag kidolgozására kaptak felkérést, melyet a jelzőrendszeri tagok - különös tekintettel a védőnőkre és a pedagógusokra – tudnak használni az emberkereskedelem problémakörével találkozva. Másrészt olyan, a gyermekek számára kidolgozott csoportos prevenciós programot kell bevezetniük a köznevelési intézmények tematikájába, mely arra készíti fel a gyermekeket, hogy ne váljanak áldozattá. (HEP felülvizsgálat 2020.) A szakmai anyag 2021. évben elkészült, jelenleg

az illetékes minisztériumok előtt van a dokumentum. Várhatóan 2022. folyamán megjelenik.

XI. Személyi és tárgyi feltételek

1. Tárgyi feltételek

Az Intézmény telephelyein az épületek elhasznált, nem korszerű állapotban vannak. A belvárosi (Pécs, Megye u.22.) épület statikai állapota rendkívül rossz. Uránvárosi telephelyen az épület tetőszerkezete nem megfelelő (beázás), továbbá az épület villamossági állapota veszélyes helyzetet teremtett. A Meszesi telephelyen hasonló módon a tetőszerkezet állapota problémás. Az elöregedett vezetékek miatt szennyvíz-elvezetési problémák is kialakultak.

Az épületek amortizáció okozta károsodása valamennyi telephely vonatkozásában megoldásra vár. Az intézményben megnövekedett feladatok, melyek jogszabályban meghatározottak, egyre nagyobb helyigénnyel járnak a szolgáltatás biztosítását tekintve, valamint az emelkedő létszámot tekintve is. Kapcsolattartás biztosítására szolgáló helységek rendelkezésre állnak, játékokkal felszereltek, azonban a szolgáltatással szembeni megnövekedett igények miatt mindkét területen fejlesztésre lenne szükség.

A munkakörülmények további javítása céljából a hiányzó bútorzat pótlása, lenne szükség. Továbbá célszerű lenne az intézmény épületeinek felújítása vagy cseréje. A 2021. júniusában bevezetett Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer következtében a családsegítők és esetmenedzserek adminisztrációs tevékenységének jelentős része online módon zajlik. Az ehhez szükséges informatikai eszközpark az Intézményben nem elégséges, tekintettel a rendelkezésre álló eszközök számára, valamint állapotára, korára. Intézményünk minden, az informatikai eszközök bővítését célzó pályázaton részt vesz.

2. Személyi feltételek

A család-és gyermekjóléti szolgálat és központ szakmai létszáma az év elején a jogszabályban előírt szakmai létszámnak megfelelően alakult. A szakmai létszámok vonatkozásában prioritás a felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező munkavállalók felkutatása és felvétele, ami jelentős problémát okoz, mivel a szakképzett jelentkezők száma évről évre csökkenő tendenciát mutat. Mind a szolgálat, mind a központ esetében a szakmai feladatellátás folyamatossága biztosított az intézményi szakmai létszámokkal. A 2021. évet valamennyi szakmai egységben szakember hiánnyal zártuk.

A szakképzett munkaerő felkutatása, felvétele és betanítása folyamatos feladata az Intézmény vezetője és dolgozói számára.

Üzemeltetési munkacsoport: A zökkenőmentes szakmai munkát az üzemeltetési munkacsoport lelkiismeretes munkája biztosítja.

3. Szakmai továbbképzés

Továbbképzés tekintetében a központilag szervezett képzéseken túl, civil szervezetek által szervezett képzéseken, konferenciákon és szakmai napokon vettek részt a munkatársak. A munkavállalók közül néhányan felsőfokú szakirányú felnőttképzésen vettek részt, továbbá megkezdtek tanulmányaikat a mesterkurzuson. Az Intézmény

vezetése a munkatársak képzési, továbbképzési törekvéseit támogatja. Az intézmény továbbképzési tervvel rendelkezik, azonban a szakemberek továbbképzési rendszere átalakítása miatt és a pályázati keretek közötti megvalósítás kampányszerű szervezése miatt a meghirdetéseknek megfelelően tudták biztosítani a munkavállalók részére. Ezek a kötelező képzések jelenleg még térítésmentesek, ezért igyekszik az Intézmény vezetése a legtöbb dolgozód delegálni. A munkatársak a szabadon választott és a kötelező képzési lehetőségeket is igyekeznek kihasználni úgy hogy a képzési kötelezettségüknek eleget tegyenek pályázati finanszírozás mellett. A képzések online térben valósultak meg.

4. Szupervízió

Munkatársak pszichés állapotának megőrzése és a munkával járó lelki terhek csökkentése céljából egyéni és csoportos szupervízió igénybevételével élhettek.

XII. Intézményi ellenőrzés

A 2021-es évben történt hatósági ellenőrzés, melyet a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály (7623 Pécs, Szabadság u 7.) végzett el. A hatóság, jelentős intézkedésre okot adó, illetve kötelező megállapítást nem tett.

XIII. Megoldásra váró ellátási problémák

Az elmúlt egy évben a felmerülő problémák kezelése során az idős ügyfelek ellátásának megszervezésével kapcsolatban komoly hiányosságok merültek fel. Több olyan esetről kaptak jelzést az ECSGYK-ban, ahol idős, egyedülálló, rossz egészségi állapotban lévő személyek elégtelen lakáskörülmények között éltek, és önmaguk ellátását nem tudták megoldani. Közvetlen hozzátartozók hiányában, ezekben az esetekben azonnali kríziskezelésre volt szükség az idős személyek ellátásának megszervezése érdekében. Ez azonban az ellátórendszer hiányosságai miatt minden ilyen esetben komoly nehézségekbe ütközött. Jelenleg nincsen olyan szociális intézmény Pécsen, amely krízis esetben **azonnal és átmeneti jelleggel tudná vállalni idős, gondozásra, ápolásra szoruló személyek ellátását**. Pécsen kizárólag az Irgalmasrendi Kórház Krónikus Ápolási Osztálya lát el ápolási feladatokat, mivel térítésköteles az ellátás, azt sok esetben az ügyfelek nem tudják kifizetni, valamint átlagosan a felvételre várakozási idő 2-6 hét. A koronavírus járvány miatt ezekben az esetekben a kórházi osztályos ellátás megszervezése is ellehetetlenült, a kórházi ágyak korlátozott száma, valamint a geriátriai és gerontopszichiátriai osztályok bezárása miatt. Egyes esetekben a **házi segítségnyújtás** megszervezése még segítséget jelenthetne az ügyfeleink számára, azonban ezek a szolgáltatások is csak korlátozottan elérhetőek. Több esetben tapasztalták, hogy akár magán kézen lévő, akár az önkormányzat által fenntartott szolgáltatásról legyen szó, a lakóhely rosszul megközelíthetősége miatt nem vállalták a házi gondozás megszervezését. Gyakori tapasztalat, hogy jelenleg nincsen olyan intézmény, amely a nehezen megközelíthető Mecsek oldali, prэшázás, kis kertes területeken élő idősök ápolását vagy **szociális étkeztetését** fel tudná vállalni. Általában gépkocsi, illetve munkaerő hiánya miatt utasítják vissza megkereséseket. További nehézség, hogy a házi segítségnyújtás szolgáltatás minden ezzel foglalkozó szervezetenél, kizárólag csak hétköznap elérhető. Amennyiben pénteki napon érkezik a fent említett krízis helyzetben lévő személyről jelzés, és kórházi kezelése nem indokolt, a házi gondozás hétvégi hiánya miatt, több esetben ezek a személyek minimum 2 napig ellátatlanok maradnak, gyakran fűtetlen

otthonaikban, méltatlan körülmények között. További tapasztalatok, hogy amennyiben egy intézmény vállalja az ügyfél házi gondozásának megszervezését, a jelzést követően átlagosan 1-3 hét múlva tudják csak felkeresni az otthonában azt a személyt, akinek azonnali segítségre lenne szüksége.

További nehézséget okoz a téli hónapokban a megélhetési nehézségekkel küzdő ügyfelek számára a tűzifa beszerzése. Gyakran egyetlen megoldást a szociális tűzifa adomány jelentene, azonban ez csak korlátozott számban, gyakran rossz minőségben elérhető. Városi szinten szükségesnek látnák egy **szociális tűzifa program** kidolgozását.

Az óvodáskorú kisgyermek kapcsán egyre gyakoribb probléma, hogy súlyos **ADHD**-s tünetekkel rendelkező kisgyermek esetén nincs Pécsen olyan óvoda, mely alacsony létszámú (max. 10 fő) csoportba felvehetné őket, ahol számukra alkalmas, kedvező feltételek mellett történne a nevelésük.

Egyre gyakoribb problémaként jelentkezik a **fiatalkorúak pszichés állapotának** – adott esetben rendkívül súlyos tünetekkel, akár szuicid kísérlettel is járó – **romlása**. **Az átfogó, fiatalkorúak ellátását szolgáló intézményrendszer híján az érintett fiatalok megsegítése egy roppant nehéz feladattá vált az ellátórendszer számára.** Fontos kitétel, hogy minden segítség, támogatás megadása mellett is el kell mondani, hogy a **pszichés probléma nem oldható meg a szociális munka módszereivel**. A COVID-19 járvány következtében az egészségügyi rendszerben bevezetett korlátozások azt hozták magukkal, hogy a meglévő ellátáshoz is nehezebben, csak hosszabb idő elteltét követően jutnak hozzá. Ez a helyzet azonban azt is eredményezi, hogy a fiatalkorúak állapotromlásának tünetei megjelennek a köznevelési intézményekben, illetve nem egy alkalommal bűncselekmények formájában öltenek testet.

XIV. Intézmény fejlesztési terve

- Jelzőrendszeri tevékenység hatékonyságának növelése a jelzőrendszeri tagok aktivitásának növelésével – szakmaközi megbeszélések, Intézmény feladatainak ismertetése, kompetenciák. Civil szervezetek érzékenyítése a gyermek veszélyeztetés tárgyában.
- Szociális diagnózis felvételének bővítése.
- Család-projekt újraindítása.
- Módszertani feladatellátás biztosítása az EFOP -1.9.2.-VEKOP 16-2016-00001 pályázat keretében.
- „Kéz a kézben” szolgáltatás bevezetése első körben a háziorvosi praxisokban, második körben a szakrendeléseken.
- Óvodai és iskolai szociális segítség biztosítása az összes köznevelési intézmény lefedésével.
- Részvétel az EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-00001 kiemelt projekt „A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása” című projekt (a továbbiakban: Kiemelt projekt) keretében „Módszertani támogatás és segítségnyújtás a demencia kórképben szenvedő és idősek nappali ellátásában vagy idősek ápoló-gondozó otthonában ellátásban részesülő személyek ellátását végzők, illetve a hozzátartozók részére egyéni, csoportos, közösségi színtereken, különböző helyszíneken” című alprogramot működteti. Az alprogram szakmaközi és ágazatközi munkacsoportjának célja a hatékony szolgáltatás szervezés

lehetőségeinek vizsgálata és modellezése a demenciával élők gondozásában”. megvalósításában.

- Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzeti Szociálpolitikai Intézettel együttműködés a szakmai fejlesztések kidolgozásában /felkérés szerint/.
- Országos Szakmai Konferencia megszervezése.
- Kiadvány készítése intézményi jó gyakorlatok tárgyban.
- Az idősök vonatkozásában olyan új projekt bevezetése, mely kifejezetten erre felkészített szakemberek közreműködésével az időskori elmagányosodás, állapotromlás, áldozattá válás elleni hatékonyabb fellépést teszi lehetővé az érintettek számára.

XV. Összegzés

Az intézmény szakmai törekvése, hogy minden szakmai egységben magas szintű, minőségi szakmai szolgáltatással biztosítsa a kliensek ellátását.

A jövőre vonatkozó tervek között a hiányosságok felszámolását célozzák meg, a törvényi kötelezettségek teljesítését, illetve az elmúlt évi szakmai kezdeményezések folytatását.

Az Intézményben a jogszabályban meghatározott feladatok ellátása megvalósult, magas szakmai színvonalon, ami köszönhető a rendelkezésre álló jól képzett szakember gárdának. A kliensek szociális és gyermekvédelmi ügyeinek menedzselése a szükségleteknek megfelelően megvalósult.

✓ Óvodai, iskolai szociális segítség

A 2018-as évben pályázati keretek között és 2018. szeptembertől kötelező szolgáltatási elemként biztosított az óvodai és iskolai szociális segítség. A szolgáltatás bevezetés érdekében, a bevezetés módjának kidolgozásában, a szakmai anyagok elkészítésében az Intézmény munkatársai jelentős szakmai anyaggal és szakmai tapasztalattal vettek részt. A tevékenység folyamatos monitoring alatt áll az EMMI részéről, Intézményünk szakembereinek tapasztalataira számít az ágazatirányítás. A szakmai anyagok kidolgozása, valamint a szolgáltatás szeptemberi bevezetése tekintetében, jelentős segítséget nyújtott a pályázati tevékenység során szerzett szakmai tapasztalat.

✓ Módszertani tevékenység folytatása

Az intézmény tovább biztosítja a módszertani munkavégzést, aktívan részt vesz a szakmai fórumokon, és támogatja a módszertani munkatárs tevékenységét.

✓ Fogytékosságügyi tanácsadás

2022. január 1. napjától a „A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” c. kiemelt projektet felváltja a család- és gyermekjóléti központokhoz delegált fogyatékosügyi tanácsadás. Intézményünk a jogszabályi kötelezettségnek eleget téve 2 fő munkatárssal látja el ezen tevékenységet, mely egész Baranya megyére terjed ki.

✓ Szociális diagnózis felvétele

A szociális diagnózis felvételének bevezetése megtörtént, az Intézmény 1 fő szociális diagnózis felvételi esetmenedzser alkalmazásával biztosítja a szolgáltatást.

✓ *Részvétel a szakmai szabályzó anyagok elkészítésében*

Az EMMI és a Schlachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet felkérésére az Intézmény munkatársai részt vettek a szakmai szabályzó anyagok, iránymutatások elkészítésében.

✓ *Együttműködés fejlesztése a jelzőrendszerrel*

A család-és gyermekjóléti szolgálat és központ kiterjedt jelzőrendszerrel rendelkezik. A jelzőrendszeri tagokkal tovább javult az együttműködés, a megszervezett szakmaközi megbeszélések során tájékoztató, korrektív és probléma megoldó tevékenység zajlott. Az együttműködés a jelzőrendszeri tagokkal több szinten és több szakmai fórumon került megvalósításra.

✓ *Együttműködés fejlesztése a képző intézményekkel*

Kiemelt jelentőségű a szociális szakembereket képzőintézményekkel való munkakapcsolat fejlesztése, mely keretében a képzőintézmények hallgatóinak elméleti és gyakorlati képzésében valósul meg az együttműködés.

✓ „Kéz a kézben” Szolgáltatás

A szociális vagy mentálhigiénés problémák, a fogyatékoság, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, a fogyatékosághoz kapcsolódó szolgáltatások, ellátások igénybevételének elősegítése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

✓ Az Esztergár Lajos Család-és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ a rendkívüli krízishelyzetek esetére speciális eljárásrendeket dolgozott ki az alábbiak szerint

Rendkívüli események, élethelyzetek, társadalmat érintő változások esetén speciális eljárásrend/Intézkedési terv alapján folyik a segítő tevékenység biztosítása.

1. Időjárás okozta rendkívüli helyzet /hőség, hideg/
2. Egészségügyi válsághelyzet
3. Szociális válsághelyzet
4. Migráció okozta válsághelyzet
5. Társadalmi csoportok közötti konfliktushelyzet

A rendkívüli események fennállása esetén az intézmény vezetője jogosult döntést hozni a szakmai tevékenység folytatását illetően, munkaerő átcsoportosítást elrendelni, a szaktárca és a fenntartó útmutatása, ajánlása, egyéb elrendelő döntése alapján – Intézkedési terv formájában.

Szakmailag kompetens új szolgáltatás bevezetése esetén külön szakmai program és munkarend alapján kezdődik a szolgáltatás bevezetése, mely későbbiek folyamán beemelésre kerül a Szakmai Programba és SZMSZ-be.

Az intézmény az igénybe vehető szolgáltatásokat szórólapon népszerűsíti. A Pécsi Járás települései esetében lehetőség szerint a helyi újság, települési elektronikus szolgáltatók felületein teszik közzé az intézmény elérhetőségét és a nyújtott szolgáltatások körét ismertető kiadványokat. Az Intézmény

rendezvényeiről újságcikkek és média riportok nyújtanak tájékoztatást a lakosság számára. Városi, járási rendezvényeken az Intézmény szakemberei rendszeresen részt vesznek - tanácsadással, játszóházzal egybekötve, valamint a programok alkalmával szórólap terjesztéssel tájékoztatják a települések lakosságát.

Pécs, 2022.03.25.

Tartalomjegyzék

Bevezetés,	1
Család-és Gyermekjóléti Központ	3
Védelembe vétel	6
Megelőző pártfogás	7
Ideiglenes hatályú elhelyezés	8
Nevelésbe vétel	8
Családba fogadás	7
Speciális szolgáltatások	11
Jogi segítségnyújtás	12
Pszichológiai tanácsadás	12
Utcai szociális munka	13
Kórházi szociális munka	13
Kapcsolattartási ügyelet	18
Készenléti ügyelet	19

Családterápia-családkonzultáció	19
Szociális diagnózis.....	19
Jelzőrendszeri tanácsadás.....	20
Óvodai és Iskolai szociális segítség	25
Gyermekek Átmeneti Otthona.....	36
Család-és Gyermejkölési Szolgálat	39
Probléma típusok.....	42
A szakmai tevékenység bemutatása.....	43
Családon belüli erőszak.....	48
Család és Gyermejkölési szolgálat Kistérség területén.....	48
Prevenció.....	53
Adományhoz jutás megszervezése.....	53
Főiskolai egyetemi hallgatók oktatása.....	55
Pályázatok.....	56
Személyi, tárgyi feltételek.....	60
Intézményi ellenőrzés.....	61
Megoldásra váró ellátási problémák.....	61
Intézmény fejlesztési terve.....	62
Összegzés.....	63